

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПОЛТАВСЬКА ДЕРЖАВНА АГРАРНА АКАДЕМІЯ

**матеріали
науково-практичних конференцій
здобувачів вищої освіти
за результатами проходження
виробничих та технологічних практик**

**«Сучасний стан і перспективи
вдосконалення практичної підготовки
здобувачів вищої освіти обліково-фінансового профілю»**

Випуск 7

Полтава – 2019

Сучасний стан і перспективи вдосконалення практичної підготовки студентів обліково-фінансового профілю: Збірник доповідей науково-практичних конференцій студентів за результатами проходження виробничих та технологічних практик по спеціальностях, випуск 7, 2019 р. Полтава : ПДАА, 2019. 132 с.

Рекомендовано до друку рішенням Вченої ради факультету обліку та фінансів від 5 вересня 2019 р., протокол № 1.

Редакційна колегія:

Дорогань-Писаренко Л. О. – декан факультету обліку та фінансів;

Безкровний О. В. – заступник декана факультету обліку та фінансів;

Прийдак Т. Б. – відповідальна за практичну підготовку по кафедрі бухгалтерського обліку та економічного контролю;

Собчишин В. М. – відповідальний за практичну підготовку студентів по кафедрі фінансів і кредиту.

У збірнику подано матеріали досліджень, виголошених на науково-практичних конференціях студентів за результатами технологічних практик по напрямках підготовки «Сучасний стан і перспективи вдосконалення практичної підготовки студентів обліково-фінансового профілю». У публікаціях висвітлено досвід практичної роботи суб'єктів підприємницької діяльності, зокрема аграрних підприємств, бюджетних закладів, фінансово-кредитних установ, банків, страхових компаній тощо залежно тематичної спрямованості та видів виробничих практик, які проходять здобувачів вищої освіти за освітньо-професійними програмами: Облік і оподаткування та Фінанси, банківська справа та страхування СВО Бакалавр і СВО Магістр.

Зміст

	ст.
Секція 1. Освітньо-професійна програма Облік і оподаткування	
<i>Апостолова Ю. В., Сорока О. В.</i> Дебіторська заборгованість та її класифікація.....	6
<i>Арутюнова О. А.</i> Особливості здійснення обліку цукрового буряку на ТОВ «Новооржицький цукровий завод».....	7
<i>Бабіч К. О.</i> Роль бухгалтерського обліку у фінансовому управлінні підприємством.....	9
<i>Балабуха Д. С.</i> Методика та організація проведення аудиту розрахунків з оплати праці.....	11
<i>Бендас Ю. С.</i> Аспекти створення внутрішньо-аудиторської служби на підприємстві.....	13
<i>Білоус А. І., Шубіна М. М.</i> Організація облікового процесу складання та подання регламентованої звітності в «1С: Бухгалтерія».....	15
<i>Більдій А. В.</i> Організація внутрішньогосподарського контролю на підприємстві.....	17
<i>Бровченко С. А.</i> Резерви підвищення ефективності діяльності суб'єкта господарювання.....	19
<i>Васильєв А. С.</i> Організація обліку дебіторської заборгованість за Міжнародними стандартами обліку.....	21
<i>Войтенко В. В.</i> Основні засоби: відображення у фінансовій звітності...	23
<i>Городнича Ю. В.</i> Структура звіту про фінансові результати (звіту про сукупний дохід).....	25
<i>Дворник М. В.</i> Обліково-інформаційне забезпечення формування та використання прибутку.....	27
<i>Євдокименко Ю. М.</i> Актуальні питання обліку основних засобів під призвою міжнародних стандартів.....	29
<i>Жовнір В. І.</i> Резерв сумнівних боргів: сутність, методи створення та відображення в обліку.....	31
<i>Зозуля І. О.</i> Облік виробництва в площині використання інформаційних технологій.....	33
<i>Ілляшенко О. В., Іващенко В. В.</i> Економічна сутність категорії «доходи» суб'єкта господарювання.....	35
<i>Каленчук Ю. В.</i> Особливості обліку оренди у орендодавця.....	37
<i>Камбулова О. В.</i> Особливості обліку вирощування зернових культур на ПП «ДОСЛІДНЕ».....	39
<i>Киченко Д. В.</i> Облік поточних зобов'язань підприємства.....	41
<i>Коваленко М. А., Виноградова А. А., Гичка Я. Ю.</i> Грошові кошти та форми розрахунків.....	43
<i>Кудряшова Т. С.</i> Деякі облікові аспекти переоцінки основних засобів...	45
<i>Кузьміна Я. М.</i> Контроль за якістю складання фінансової звітності.....	47

<i>Лакодименко Л. І.</i> Власний капітал: сутність та проблеми обліку.....	49
<i>Литвиненко В. Р.</i> Класифікація дебіторської заборгованості в залежності від термінів погашення.....	51
<i>Мельник В. В., Козісь-Кобилка О. В.</i> Запаси підприємства: сутність та значення для діяльності підприємства.....	53
<i>Норка Я. О., Загривіна Є. В.</i> Витрати підприємства: сутність та класифікація.....	55
<i>Овчаренко А. Ю.</i> Результати та рекомендації щодо проходження виробничої практики на підприємстві.....	57
<i>Палій М. О.</i> Перспективи розвитку електронної звітності в Україні.....	60
<i>Панасенко Л. С.</i> Організація трудових відносин та розрахунків з працівниками у фермерських господарствах.....	61
<i>Погуляй Н. О., Подоляка Т. І.</i> Капітал підприємства як джерело його фінансової стійкості.....	63
<i>Подсора А. С.</i> Фактори формування показників фінансових результатів.....	65
<i>Полонська Н. С., Пащенко Л. Р.</i> Організація проведення контролю справляння ПДФО.....	67
<i>Попенко Ю. О.</i> Системний підхід в оцінці кредиторської заборгованості.....	69
<i>Попович Я. С., Токар С. В.</i> Основні засоби як елемент облікової політики.....	71
<i>Різницька О. В.</i> Стан бухгалтерського обліку основних засобів.....	73
<i>Салівон І. А., Кустолян О. Г.</i> Облік біологічних активів на підприємстві.....	75
<i>Семенець Р. П., Товкач Ю. О.</i> Основні засоби як елемент виробничого потенціалу.....	77
<i>Сидоренко Л. О., Кулінько О. І.</i> Сутність та завдання обліку власного капіталу.....	79
<i>Сова Д. О.</i> Особливості обліку грошових коштів в касі АТ «Полтавахолод».....	81
<i>Тереминко Т. С.</i> Амортизація основних засобів: історія змін та сучасні методики.....	82
<i>Шкурупій А. А.</i> Контроль за дебіторською та кредиторською заборгованістю.....	84
<i>Ярмола В. Ю.</i> Особливості управління дебіторською заборгованістю в ФГ «Мовчана Г. М.».....	86
Секція 2. Освітньо-професійна програма Фінанси, банківська справа та страхування	
<i>Богословська Я. Р.</i> Прибуток банків України та фактори впливу на нього.....	89
<i>Гвіздзжинська І. Ю.</i> Антикризове фінансове управління підприємством.....	90
<i>Гудзенко А. А., Остапченко В. В.</i> Діагностика кризових явищ.....	92

підприємства на основі мультиплікативного дискримінантного аналізу.....	
<i>Кумонок Ю. Е. Методи управління платоспроможністю підприємства...</i>	95
<i>Лебідько Т. О., Ннедолужко О. Г. Використання результатів аналізу грошових потоків у прийнятті управлінських рішень на підприємстві.....</i>	97
<i>Левський О. А., Манжос Н. В. Теоретико-методичні підходи поєднання власних та позикових джерел формування капіталу.....</i>	99
<i>Мауер Д. Р., Марченко В. С. Професійна організація надання біржових послуг в Україні.....</i>	102
<i>Михайлик І. М. Стратегічне планування, його значення та етапи.....</i>	104
<i>Одновол Б. Л. Фінансова стійкість: сутність та фактори, що на неї впливають.....</i>	106
<i>Олійник Ю. Р. Організація готівкових та безготівкових розрахунків підприємства.....</i>	108
<i>Петренко В. О. Кредитування банком суб'єктів господарювання.....</i>	110
<i>Пилипенко Л. М. Особливості здійснення біржової діяльності в Україні.....</i>	113
<i>Писанка В. О. Фінансові ресурси підприємств у системі стратегічного управління.....</i>	114
<i>Прилуцький В. С., Федоренко М. Р. Практичні аспекти оцінки платоспроможності підприємства.....</i>	116
<i>Прядко Б. І., Рак І. В. Теоретико-прикладні аспекти аналізу ділової активності підприємства.....</i>	118
<i>Сорокатиий В. М. Власні фінансові ресурси підприємства.....</i>	120
<i>Талахадзе В. А., Дерев'янка Д. Ю. Прикладні аспекти аналізу необоротних активів підприємства.....</i>	122
<i>Телятник М. Д., Феденко А. О. Власний капітал як джерело формування власних фінансових ресурсів підприємства.....</i>	124
<i>Телятник М. Ю. Аналіз показників рентабельності та прибутковості банківської діяльності.....</i>	126
<i>Тимофієнко В. В. Порядок нарахування, оподаткування та виплати грошових дивідендів комерційного банку.....</i>	128
<i>Тодорова А. В. Криза банківської системи України та напрями її подолання.....</i>	130

Секція 1. Освітньо-професійна програма Облік і оподаткування

Апостолова Ю. В., ОПП Облік і оподаткування спеціальність 071 Облік і оподаткування СВО Магістр;

Сорока О. В., ОПП Облік і оподаткування спеціальність 071 Облік і оподаткування СВО Магістр;

Науковий керівник – Песцова-Світалко О. С., к.е.н., доцент кафедри економічної теорії та економічних досліджень

ДЕБІТОРСЬКА ЗАБОРГОВАНІСТЬ ТА ЇЇ КЛАСИФІКАЦІЯ

Дебіторська заборгованість є складовою активів підприємства і відповідним чином впливає на ступінь його платоспроможності. Внаслідок цього, дебіторська заборгованість, будучи одним з найбільш ліквідних активів (тому що погашення подібного активу можливо протягом невеликого терміну), повинна виступати як основний об'єкт дослідження при формуванні політики управління активами, діагностиці кризового стану суб'єктів господарювання з метою виявлення ситуації прихованого банкрутства, здійсненні антикризового регулювання фінансово-господарського стану підприємств для запобігання банкрутства.

Активом може бути визнана дебіторська заборгованість тільки в тому випадку, якщо: існує ймовірність того, що підприємство одержить майбутні економічні вигоди від такої дебіторської заборгованості; сума дебіторської заборгованості може бути вірогідно оцінена.

Для організації обліку та аналізу розрахунків з дебіторами важливе місце посідає класифікація дебіторської заборгованості. Від правильної класифікації дебіторської заборгованості, а також від правильно обраних класифікаційних ознак буде залежати не лише порядок її обліку, а й ефективністю управління нею.

Оскільки дебіторська заборгованість виступає формою вираження зобов'язань, то вона володіє їх властивостями, і відповідно, їй притаманні ознаки класифікації зобов'язань.

Важливим моментом щодо класифікації дебіторської заборгованості є питання віднесення її до певної категорії активів. Однак на сьогоднішній день згідно з П(С)БО 10 «Дебіторська заборгованість» дебіторська заборгованість може виступати також і необоротним активом, якщо відповідає наступним ознакам: не виникає в процесі нормального операційного циклу; буде погашена після дванадцяти місяців з дати балансу. Але ці ознаки характеризують довгострокову дебіторську заборгованість.

Разом з тим, за зв'язком з нормальним операційним циклом та терміном погашення виділяють ще й поточну заборгованість – сума заборгованості, що виникає в ході нормального операційного циклу чи буде погашена протягом 12 місяців з дати балансу. Нормальний операційний цикл визначається виробничою необхідністю і може перевищувати 12 місяців, тобто в статтях активу балансу показують одночасно суми, що будуть одержані як до, так і

після 12 місяців. Такий поділ дебіторської заборгованості на довгострокову і поточну здійснюється з метою складання фінансової звітності.

Слід відмітити, що із часом статус заборгованості може змінитися. Наприклад, поточна заборгованість має бути переведена в довгострокову, якщо по цій заборгованості відстрочена дата погашення та в зв'язку із цим вона настає після закінчення строку, що перевищує дванадцять місяців з дати балансу. За довгостроковою заборгованістю з часом відбувається природний процес переходу в короткострокову, оскільки рано чи пізно строк погашення такої заборгованості (у повному обсязі або частково) стає менше дванадцяти місяців з дати балансу.

Операції називаються товарними, якщо мова йде про оплату продукції (яка має натурально-речову форму), робіт та послуг. Тобто товарна дебіторська заборгованість виникає внаслідок звичайної операційної діяльності підприємства, яке може передбачити продаж товарів, виконання робіт чи (та) надання послуг.

Нетоварна (або не операційна) дебіторська заборгованість виникає від іншої діяльності підприємства (тобто операцій інших, ніж продаж товарів, виконання робіт або надання послуг). Вона відображається в обліку під загальною назвою: «розрахунки з різними дебіторами» і не входить до складу товарної дебіторської заборгованості. Це – розрахунки за виданими авансами, з підзвітними особами, за нарахованими доходами, за претензіями, за відшкодуванням завданих збитків, за позиками членам кредитних спілок, з іншими дебіторами.

Щодо класифікації дебіторської заборгованості за термінами погашення важливо, щоб в обліковій політиці підприємства були чітко визначені критерії такого розподілу, що є суттєвим для аналізу показників фінансового стану підприємства, що його характеризують.

Список використаних джерел:

1. Белокоз О. Відмінності між вітчизняними та міжнародними підходами до оцінки дебіторської заборгованості торговельних підприємств. Галицький економічний вісник. 2016. № 3. С. 197-201.
2. Бондаренко О. С. Сучасні підходи до обліку дебіторської заборгованості у вітчизняній та зарубіжній практиці. Інвестиції: практика та досвід. 2017. № 18. С. 36-39.
3. Скорба О. А. Облік дебіторської заборгованості в Україні та за кордоном. Матеріали V міжнар. наук.-практ. конф. «Honoris High School – 2009». 2009. Т.2. С. 22-25.

Арутюнова О. А., ОПП Облік і оподаткування спеціальність 071 Облік і оподаткування СВО Бакалавр

Науковий керівник - Ліпський Р. В., к.е.н., доцент кафедри бухгалтерського обліку та економічного контролю

ОСОБЛИВОСТІ ЗДІЙСНЕННЯ ОБЛІКУ ЦУКРОВОГО БУРЯКУ НА ТОВ «НОВООРЖИЦЬКИЙ ЦУКРОВИЙ ЗАВОД»

Цукровий буряк є основною сировинною базою вітчизняних цукрових заводів України, а конкурентоспроможність та ефективність виробництва цукрових буряків в Україні є одним з найбільш важливих елементів у проблемі підтримки та збереження всього цукрового маркетингового ланцюжка [5].

Цукрове виробництво носить сезонний характер. Тривалість роботи цукрового заводу залежить від об'єму заготівлі цукрового буряка і складає в середньому 100-120 діб в рік. Решту часу виробниче обладнання не використовується або знаходиться в ремонті.

Цукрова промисловість є однією з найбільш матеріаломістких галузей. На виробництво 1 т цукру витрачається 7,5-9 тон буряка, а при понижень її цукристості допустимий розхід сировини ще більший. В структурі собівартості цукру затрати на сировину займають близько 90% [3].

Цукровий буряк вирощується колективними сільськогосподарськими підприємствами (КСП) та іншими господарствами і здається цукровим заводам. Взаємовідносини між виробниками цукрової сировини і цукровими заводами регулюються договорами, що укладаються відповідно до законодавства [7].

ТОВ «Новооржицький цукровий завод» входить до складу компанії «Астарта-Київ» – вертикально інтегрованого агропромислового холдингу, основними напрямками бізнесу якого є виробництво цукру та супутньої продукції, зернових і олійних культур, а також молока і м'яса [4].

ТОВ «Новооржицький цукровий завод» переробляє давальницьку сировину. Заготовляють цукровий буряк заготівельні і приймальні пункти. Операції з придбання цукрової сировини обліковують на рахунках 15.

Цукровий буряк, що надходять на склад, ретельно перевіряються встановлюють відповідність їх якості, кількості, асортименту, умовам поставок і супровідним документам.

Так, на буряк, що надійшов від бурякоздавальників, на кожну транспортну одиницю (автомашину, прицеп) окремо виписується «Накладна на цукровий буряк». До вимірювання кожна машина з цукровим буряком оглядається бракувальником (приймальником). Під час огляду проводиться вибірка коренеплодів із 1-3 місць на різній глибині. Якщо приймальник встановив, що цукровий буряк однорідний (конденційний чи некондинційний) він допускає машину до ваговимірювання. Після чого буряк з машин висипають на кагатні поля [2].

Цукровий буряк відпускається у виробництво на підставі належно оформлених документів.

Випуск продукції з виробництва та передача її на склад оформляється: ордером на вихід готових виробів на виробництві; актом на передачу залишків готової продукції; накладними на повернення готової продукції та іншими приймально-здавальними документами [6].

На цукровому заводі відвантаження готової продукції оформляється накладними на відпуск товарно-матеріальних цінностей. Для ведення синтетичного обліку використовують рахунок 26 «Готова продукція».

Аналітичний облік готової продукції ведеться за її видами. Готова продукція відвантажується згідно з договорами за накладними або іншими

первинними документами [1].

Модернізація заводу дозволила підвищити якість продукції, що випускається, знизити споживання природного газу, підвищити вихід цукру. Завод випускає якісний цукор 1-ої категорії.

Список використаних джерел:

1. Дуганець Н. В. Первинний облік виробництва цукрових буряків. *Економіка АПК*. 2006. №2. С. 90-92.
2. Зеленська О. О. Стан і проблеми розвитку цукробурякового підкомплексу Чернігівської області. *Економіка АПК*. 2011. №9. С. 26-30.
3. Новооржицький цукровий завод, ТОВ. URL: <https://latifundist.com/kompanii/748-novoorzhitskij-saharnyj-zavod> (дата звернення 30.09.2019).
4. Новооржицький цукровий завод, ТОВ. *БізнесГід*. – 2017. URL: <https://novoorzhickiy-cukroviy-zavod.business-guide.com.ua>. (дата звернення 30.09.2019).
5. Саблук П. Т., Моссаковський В. Б., Сук Л. К. Бухгалтерський облік у сільськогосподарських підприємствах. К.: Урожай, 2003. 416 с.
6. Сирохман І. В., Лозова Т. М. Товарознавство цукру, меду, кондитерських виробів : підручник. 2-ге видання, перероблене та доповнене. К : Центр учбової літератури, 2008. – 616 с.
7. Ткаченко Н. Облік цукровими заводами заготівлі та переробки цукрових буряків. URL: <http://dspace.nuft.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/9410/1/22.pdf> (дата звернення 30.09.2019).

Бабіч К. О., ОПП Облік і оподаткування спеціальність 071 Облік і оподаткування СВО Бакалавр

Науковий керівник - Ліпський Р. В., к.е.н., доцент кафедри бухгалтерського обліку та економічного контролю

РОЛЬ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ У ФІНАНСОВОМУ УПРАВЛІННІ ПІДПРИЄМСТВОМ

Україна має багатий потенціал у сфері аграрного розвитку. Наша країна має не тільки родючі землі, корисні копалини, але талановитих аграріїв. Цьому сприяє якісна аграрна освіта, яка дає велику базу знань. Та для формування кваліфікованого спеціаліста не менш важливою складовою є практичні навички, які студенти здобувають під час проходження виробничої практики.

Головною метою діяльності будь-якого підприємства є одержання прибутку та інших економічних вигід шляхом здійснення своєї діяльності та продажу продукції. Для успішної діяльності кожне господарство та підприємство повинно мати необоротні активи – сукупність матеріально-речових і нематеріальних цінностей та об'єктів.

Для документування господарських операцій, що відбуваються на підприємстві потрібно мати ряд документів, обов'язкових для заповнення (деякі з них підприємство обирає самостійно, згідно запропонованих чинним законодавством України). Також для великих підприємств є обов'язковим відкриття

рахунків у банках (у національній та/або іноземній валюті). Для забезпечення повного та достовірного обліку грошових потоків на господарстві та формування необхідної інформації у звітності на мою думку найдоцільніше використовувати непрямий метод (активи мають дорівнювати зобов'язанням), адже він базується на основних принципах бухгалтерського обліку.

Важливим напрямом фінансово-економічної характеристики діяльності є оцінювання його фінансового та майнового стану.

Вагомою причиною для інвестування в підприємство є його ділова активність. Вона виявляється у динамічності розвитку господарства, швидкостями обороту його засобів.

Для здійснення своєї господарської діяльності важливим є значна наявність виробничих запасів, безпосередньо облік яких ведеться за допомогою рахунку 20 «Запаси». Основною метою обліку виробництва є своєчасне відображення і документування витрат та контроль за використанням усіх ресурсів для виробництва. Облік витрат входить до управлінського та фінансового обліку.

Процес постачання є невід'ємною ланкою кругообігу засобів, продукції. Згідно норм Національних положень після постачання можуть виникати дебіторська і кредиторська заборгованість. Обидві можна класифікувати, як негативні, проте, на мою думку, кредиторська є менш шкідлива для діяльності підприємства, адже кошти вилучаються безпосередньо для потреб підприємства, а не через борги від покупців. Зобов'язання як заборгованість підприємства або вимоги кредиторів стосовно активів підприємства мають вищий пріоритет порівняно з вимогами власників.

У бухгалтерському розумінні капітал – це сукупність майнових засобів, що призначені для використання у господарських цілях, виражених в грошовій одиниці, який створюється та змінюється лише власником (засновником) підприємства, або з його письмової згоди на це.

Згідно П(С)БО 7 дохід визнається під час збільшення активу, або зменшення зобов'язань, що зумовлює зростання власного капіталу, за умови що оцінка доходу може бути достовірно визначена. Так, наприклад, для документування доходу, який доцільно відображати на момент виникнення, с/г підприємства можуть використовувати журнал №6 с/г. Витрати визначаються у певному періоді одночасно з визнанням доходу, якщо це зробити неможливо то вони визначаються витратами та відображаються у фінансові звітності у складі витрат того звітного періоду [1].

Завершальним етапом документування господарської діяльності підприємства є визначення його фінансового результату. Найпоширенішим та найпростішим підходом до розрахунку фінансового результату є метод порівняння доходів та витрат, який передбачає визнання прибутку або збитку шляхом знаходження різниці між отриманим доходом та понесеними витратами в ході своєї діяльності протягом звітного періоду.

За результатами проходження практики я зробила наступні висновки:

1. На збитковість підприємства впливає рентабельність, платоспроможність та заборгованість підприємства.

2. Більшість суб'єктів малого підприємництва не використовують деякі документи та не слідкують за оновленням інформаційної бази, що впливає на діяльність.

3. Неточності, незрозуміле формулювання чинних нормативних документів.

Список використаних джерел:

1. Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 7 «Основні засоби»: Наказ міністерства фінансів України № 92 від 27.04.2000 р. *Верховна Рада України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0027-00>. (дата звернення 28.09.2019).

Балабуха Д. С., ОПП Облік і оподаткування спеціальність 071 Облік і оподаткування СВО Магістр,

Науковий керівник - Пилипенко К.А., д.е.н., доцент, професор кафедри бухгалтерського обліку та економічного аналізу

МЕТОДИКА ТА ОРГАНІЗАЦІЯ ПРОВЕДЕННЯ АУДИТУ РОЗРАХУНКІВ З ОПЛАТИ ПРАЦІ

На будь-якому підприємстві облік та аудит розрахунків за виплатами працівникам є обов'язковою ланкою всього облікового процесу. Працівники бухгалтерської служби мають чітко знати нормативно-правову базу з оплати праці, нарахування та сплати податків.

Весь пов'язаний з цим процес, має чітко контролюватися та відповідати всім нормам та стандартам ведення бухгалтерського обліку, адже порушення процедури нарахування та сплати заробітної плати тягне за собою відповідальність згідно чинного законодавства.

Згідно із Законом України «Про оплату праці» держава здійснює регулювання оплати праці працівників підприємств усіх форм власності шляхом установлення розміру мінімальної заробітної плати й інших державних норм і гарантій, установлення умов і розмірів оплати праці керівників підприємств, заснованих на державній, комунальній власності, працівників підприємств, установ і організацій, які фінансуються або дотуються з бюджету, а також шляхом оподаткування доходів працівників [1].

Підприємства, які відповідно до Закону України «Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність» [2] зобов'язані або мають право замовляти аудиторські послуги укладають з суб'єктом аудиторської діяльності договір, що є підставою для подальшого проведення аудиту, метою якого є висловлення незалежної думки щодо відповідності діяльності підприємства всім вимогам.

Для ефективного виконання поставлених завдань у процесі аудиторського дослідження розрахунків за виплатами працівникам використовують низку методологічних прийомів проведення та організації перевірки (рис. 1).

Проводячи аудит на підприємстві, аудитор повинен розпочати роботу з вивчення організації, ефективності праці та її охорони, правильності застосування та дотримання умов праці, економічної доцільності норм виробітку тощо.

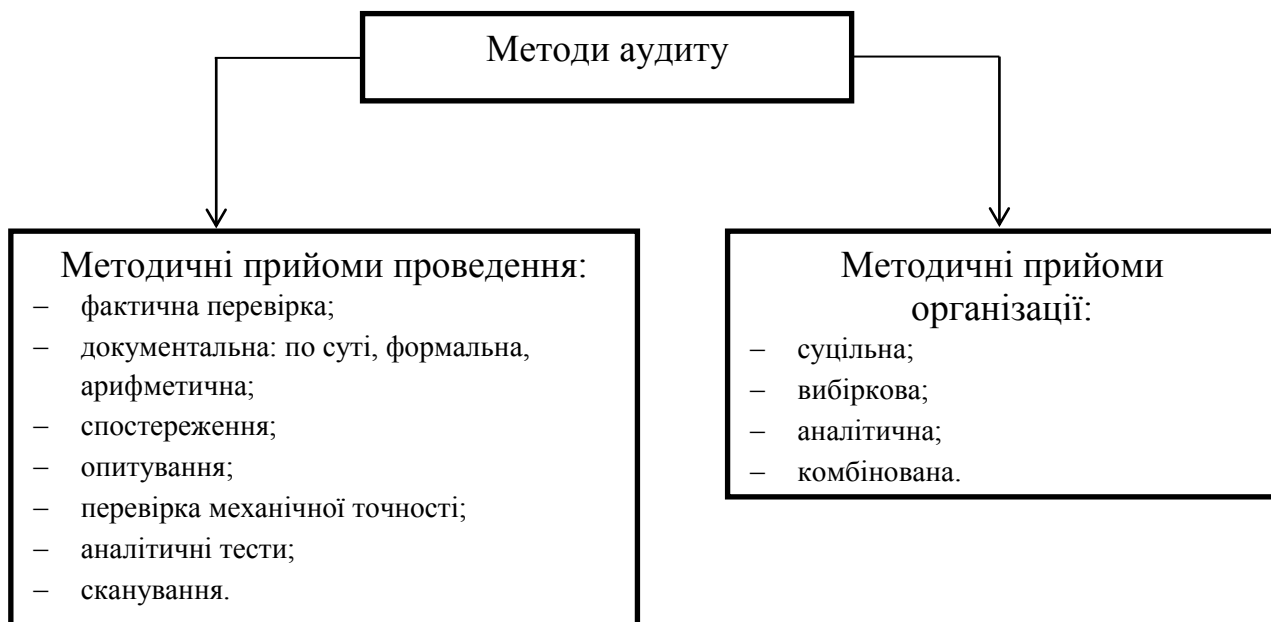

Рис. 1. Класифікація методів аудиту розрахунків за виплатами працівникам.

Для цього аудитор повинен переконатися, що підприємство має колективний договір – документ, у якому узагальнено та деталізовано основні вимоги закону, загальні для всіх професій на підприємстві, включаючи охорону праці, та узгоджує питання, що відповідно до законодавства вимагає спільного рішення власника та працівників підприємства.

Перевіряючи розрахунково-платіжні, платіжні відомості, аудитор повинен впевнитися, чи отримували певну суму грошей особи, вказані в платіжній відомості. Під час дослідження виплати заробітної плати за роботи за трудовими угодами аудитор має перевірити, чи дійсно виконувалася така робота. Крім того, дуже важливо перевірити правильність підрахунків підсумків до виплати на руки працівникам як по вертикалі, так і по горизонталі. На практиці часто мають місце такі випадки: при арифметичній перевірці правильності підсумків в розрахунковій відомості суми нарахованої заробітної плати вказані правильно, вірно відображені суми відрахувань і утримань, правильно визначена заборгованість на кінець місяця.

Однак, підраховуючи окремі суми в графі «Разом нарахована», аудитор з'ясовує, що в рядку «Разом» проставлена більша сума, таку саму різницю аудитор визначить при перевірці графі «До видачі» і рядка «Разом». Таким чином, при арифметичній перевірці даних розрахунково-платіжних відомостей аудитор розкриває крадіжки грошових коштів [3].

Отже, аудит оплати праці є важливим як для бухгалтерів, так і для керівника підприємства. Пошук правопорушень та подальше усунення недоліків у роботі бухгалтерської служби запобігають складним обліковим проблемам, які можуть призвести до штрафних санкцій, а іноді і до адміністративної чи кримінальної відповідальності. Реалізація пропозицій аудитора покращить, як матеріальне стимулювання працівників так і трудові відносини в колективі.

Список використаних джерел:

1. Афанасієвська Т.В. Організація обліку та контролю розрахунків з оплати праці. Управління розвитком. 2014. № 11. С. 40–41. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Uproz_2014_11_18. (дата звернення: 28.09.2019)
2. Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність: Закон України № 2258 від 21 груд. 2017 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2258-19>. (дата звернення: 28.09.2019).
3. Гамова О.В. Концептуальні основи проведення аудиту розрахунків за виплатами працівникам на підприємстві. Теоретичні і практичні аспекти економіки та інтелектуальної власності. 2013. № 1(2). С. 76–81. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Tpaeiv_2013_1%282%29__16. (дата звернення: 28.09.2019).

Бендас Ю. С., ОПП Облік і оподаткування спеціальність 071 Облік і оподаткування СВО Магістр»,

Науковий керівник - Плаксієнко В. Я., д.е.н., професор, завідувач кафедри бухгалтерського обліку та економічного контролю

АСПЕКТИ СТВОРЕННЯ ВНУТРІШНЬО-АУДИТОРСЬКОЇ СЛУЖБИ НА ПІДПРИЄМСТВІ

Правильна організація та ефективне ведення бухгалтерського обліку – це основа основ успішного підприємства будь-якої форми власності і держави загалом. Він є дійсним інструментом, який дозволяє приймати правильні та зважені рішення дотримуючись певних методів, способів та заходів. Бухгалтерський облік на підприємствах, в установах та організаціях ведеться безперервно з моменту реєстрації підприємства, установи, організації до моменту ліквідації. Контроль за його виконанням є основоположним моментом запобіганню помилок, уникнення штрафів і додаткових витрат підприємства.

Перевірка правильності ведення бухгалтерського обліку покладена на аудитора, аудиторську службу та інших уповноважених на те особами. Аудиторська діяльність в Україні про водиться відповідно Закон України «Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність» № 2258-VIII від 21 грудня 2017 р. Згідно цього закону, аудит – аудиторська послуга з перевірки даних бухгалтерського обліку і показників фінансової звітності та/або консолідованої фінансової звітності юридичної особи або представництва іноземного суб'єкта господарювання, або іншого суб'єкта, який подає фінансову звітність та консолідовану фінансову звітність групи, з метою висловлення незалежної думки аудитора про її відповідність в усіх суттєвих аспектах вимогам національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку, міжнародних стандартів фінансової звітності або іншим вимогам [1].

Перевірка може проводитися як за ініціативи керівника в будь-який момент так і згідно законодавства у вигляді обов'язкової перевірки.

В національній практиці існує два види проведення аудиту:

1) зовнішній аудит – проводиться незалежною аудиторською фірмою чи її представником відповідно до договору, що укладається із замовником, в

установлені строки;

2) внутрішній аудит – система внутрішнього контролю метою створення якої є задоволення потреб адміністрації, менеджерів та інших керівників з питань впевненості правильного ведення господарської діяльності. При цьому, завдання визначаються відповідно до потреб персоналу управління.

На даний момент існують реальні передумови для створення органів внутрішнього аудиту, які утворюють дві групи – передумови необхідності й передумови організаційні (табл. 1.1).

Таблиця 1.1

Передумови створення органів внутрішнього аудиту [2, с. 44]

Передумови необхідності	Організаційні передумови
Наявність законодавчо регламентованої контрольної функції вищестоящих ланок стосовно нижчестоящих	Відсутність реально існуючого регламентованого органу внутрішнього контролю на будь-якому рівні організаційної структури
Наявність багаторівневої, управлінської, організаційної структури підприємства	Наявність законодавчих передумов для створення органу внутрішнього аудиту
Зростання обсягів діяльності й диверсифікованість її видів	Існування ще не забутих традицій функціонування відомчого контролю
Відсутність регламентації взаємодії й взаємозв'язків між відомчими контрольними органами різних рівнів	Реальне функціонування різних органів контролю, що виконують певні функції внутрішнього контролю в системі і по вертикальній, і по горизонтальній складових
Відсутність єдиної концепції організації внутрішнього контролю	Реальне функціонування різних структурних і функціональних підрозділів, що виконують функції, які властиві внутрішньому аудиту
Потреба в професійному консалтингу	

Таким чином, внутрішній аудит виступає функцією незалежної оцінки всіх аспектів діяльності підприємства, здійснювана зсередини підприємства й спрямована на створення у його власників впевненості в тому, що існуюча система контролю надійна та ефективна. А відтак, внутрішній аудит – незалежний підрозділ суб'єкта господарювання, який не бере участі у виконанні операцій, а періодично здійснює їх перевірки та оцінює: адекватність і ефективність системи внутрішнього контролю; повноту, своєчасність і достовірність фінансової та іншої звітності, дотримання принципів і внутрішніх процедур обліку; відповідність регуляторним вимогам.

Розробка системи внутрішнього аудиту складається з кількох етапів:

1) виявити, чітко визначити коло питань для вирішення яких створюється служба внутрішнього аудиту, сформулювати її цілі відповідно до політики підприємства;

2) визначити основні функції служби внутрішнього аудиту для досягнення поставлених цілей;

3) встановити взаємовідносин, визначити обов'язки, права та відповідальність для структурної одиниці служби внутрішнього аудиту, документально закріпити їх у відповідно розроблених посадових інструкціях;

4) об'єднати вказані структурні одиниці у єдине ціле – службу

внутрішнього аудиту, визначити її організаційний статус, розробити та документально затвердити Положення про службу внутрішнього аудиту, розробити внутрішні стандарти аудиту даного підприємства.

Отже, аудит є невід'ємною складовою господарської діяльності кожного підприємства чи організації. Належна організація внутрішнього аудиту сприяє більш ефективній господарській діяльності, підвищуючи відповідальність працюючих за свої вчинки, запобігаючи виникненню негативних явищ, пов'язаних з діяльністю підприємства. Ефективний внутрішній аудит може зменшити витрати компанії та забезпечити їй позитивний кінцевий результат. Позитивний аудиторський висновок є гарантом впевненості у правильності ведення обліку. Підприємство вправі само обирати, який вид аудиту йому потрібен. Для більш оперативної та частоті перевірки більш доцільним буде створення служби внутрішнього аудиту.

Список використаних джерел:

1. Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність: Закон України № 2258-VIII від 21 груд. 2017 р. *Верховна Рада України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2258-19> (дата звернення: 28.09.2019).
2. Свідерський, Є. І. Бухгалтерський облік у галузях економіки : навч. посібник. К. : КНЕУ, 2004. ,032233 с.

Білоус А. І., ОПП Облік і оподаткування спеціальність 071 Облік і оподаткування СВО Магістр,
Шубіна М. М., ОПП Облік і оподаткування спеціальність 071 Облік і оподаткування СВО Магістр,
Науковий керівник - Яловега Л. В., к. е. н., доцент кафедри бухгалтерського обліку та економічного контролю

ОРГАНІЗАЦІЯ ОБЛІКОВОГО ПРОЦЕСУ СКЛАДАННЯ ТА ПОДАННЯ РЕГЛАМЕНТОВАНОЇ ЗВІТНОСТІ В «1С: БУХГАЛТЕРІЯ»

В умовах розвитку економічної системи, що визначається зростанням нормативно-інформаційного навантаження як на управлінський персонал суб'єкта господарювання, так і на працівників його бухгалтерії, потребує постійного удосконалення організації бухгалтерського обліку. У зв'язку з цим, саме комплексна автоматизація обліково-управлінської діяльності підприємства, що базується на новітніх інформаційних технологіях, забезпечить ефективне управління сільськогосподарським підприємством [2].

«1 С: Підприємство 8.3» є універсальним програмним продуктом для автоматизованого ведення бухгалтерського та податкового обліку, що вміщує формування обов'язкової регламентованої звітності. До складу «1С: Бухгалтерії 8.3» входить набір регламентованих звітів (форма, порядок складання, терміни подання яких визначаються різними державними органами). До форм регламентованої звітності належать: форми фінансової звітності; податкові декларації та розрахунки; форми статистики та інші.

Для роботи з регламентованими звітами у «1С: Бухгалтерії 8.3» призначена спеціальна обробка «Регламентована звітність» (меню «Звіти» –

«Регламентована звітність» – «Регламентовані звіти вбудовані»). Панель «Регламентована звітність» складається з двох основних частин: перша – список видів регламентованих звітів; друга – журнал звітів і журнал вивантаження форм звітності в електронному вигляді.

Альтернативним доступом до регламентованих звітів є довідник «Регламентовані звіти». У даному довіднику кожен регламентований звіт представлено окремим елементом які об'єднано у групи за видами звітності. У системі можливе редагування груп звітів і окремих звітів у довіднику (додавання, вилучення та переміщення). Водночас натисканням на кнопку «Оновити» відновлюється список звітів у першочерговому вигляді.

Для формування нового регламентованого звіту у «1С: Бухгалтерії 8.3» із списку звітів довідника «Регламентована звітність» обирається необхідний звіт, наприклад, «Баланс (Звіт про фінансовий стан)» із опцією «Новий». У діалоговому вікні встановлюється періодичність подання та період складання звіту та натискається опція «Заповнити», після чого буде виконано розрахунок за даними інформаційної бази та формування Балансу (Звіту про фінансовий стан). Під час підготовки друкованої форми «Балансу (Звіту про фінансовий стан)» система автоматично розбиває його на сторінки й нумерує. Для роботи зі збереженими регламентованих звітів призначено журнал звітів в якому відображається список усіх сформованих й збережених звітів.

Регламентована звітність подається до державних органів, у форматі, що затверджений наказом ДПАУ «Про затвердження формату (стандарту) електронного документа звітності платників податків» № 351 від 19.08.2005 р. у файли з розширенням XML [1]. Даний сервіс активізується при натисканні на опції «Вивантаження» – «Вивантажити в xml».

Для формування та подання фінансової звітності використовується «М.Е.Дос» – система електронного документування, що уможливорює працювати з документами різних типів та призначення. Для створення, обробки, збереження та подачі фінансової звітності, і зокрема, форми № 1 «Балансу (Звіту про фінансовий стан)» до контролюючих органів телекомунікаційними засобами, у програмі «М.Е.Дос» передбачено модуль «Реєстр звітів». Перед початком створення форми фінансового звіту обирається звітний період, а із загальної групи «Бланки» необхідний бланк, шляхом вибору опції «Створити». Бланк звіту після відкриття автоматично заповнюється даними із ідентифікаційної картки реквізитів підприємства. Після заповнення документу його перевіряють шляхом обрання опції «Наступні дії» – «Перевірити звіт».

У разі виявлення програмою «М.Е.Дос» помилок, на екран червоним кольором відсвітяться поля, що підлягають корегування, а на вкладці «Помилки» виводиться перелік рекомендацій щодо їх виправлення. Після виправлення звіт перевіряється повторно.

Для підписання документів у «М.Е.Дос» налаштований комплект підписів, зокрема: меню «Адміністрування» – «Параметри системи» – «Підпис». Звіт підписується із опції «Наступні дії» – «Передати звіт на підпис» – «Підпис» – тип підпису «Бухгалтер-Керівник-Печатка», шляхом введення паролю у відповідне поле секретного ключа. Після підписання документів їх

передають до контролюючих органів, шляхом обрання опції «Подати у контролюючий орган». Як результат у меню «Протокол», з'явиться запис про відправку. У разі прийняття звіту контролюючими органами, генерується відповідь у вигляді «Повідомлення про прийом документу» та «Квитанція з результатами обробки звіту», що надходять у «М.Е.Дос» як звичайна вхідна кореспонденція.

Узагальнюючи вище викладене, можна зробити висновок, що на ринку інформаційних технологій провідні позиції традиційно мають ті бухгалтерські програми, які задовольняють вимоги користувачів щодо формування різних видів бухгалтерської звітності. Автоматизація облікового процесу уможливорює істотно полегшити працю бухгалтера, підвищити оперативність та точність облікової інформації, уможливорює здійснювати економічний та фінансовий аналіз роботи підприємства та пошуку резервів щодо підвищення ефективності цієї роботи. Тільки за умови вибору можна максимізувати ефективність та ведення облікової діяльності, що безумовно є необхідним кроком на шляху до розвитку і процвітання підприємства.

Список використаних джерел:

1. Кулик В. А. Розвиток бухгалтерського обліку на підприємствах електронного бізнесу: монографія. Полтава: ПУЕТ, 2017. 344 с.
2. Плаксієнко В.Я., Назаренко І.М., Гаркуша С.А. Безпаперова бухгалтерія на підприємстві: навч. посібник. Київ: «Центр учбової літератури», 2018. 252 с.

Більдій А. В., ОПП Облік і оподаткування спеціальність 071 Облік і оподаткування СВО Магістр,

Науковий керівник - Нездойминова О. Є., к.е.н., доцент кафедри бухгалтерського обліку та економічного контролю

ОРГАНІЗАЦІЯ ВНУТРІШНЬОГОСПОДАРСЬКОГО КОНТРОЛЮ НА ПІДПРИЄМСТВІ

Внутрішній контроль є важливою складовою в діяльності будь-якого підприємства. Контроль забезпечує систему управління інформацією, необхідною для прийняття тих чи інших управлінських рішень. По відношенню до управління контроль виконує інформаційну функцію.

Кінцевою метою внутрішнього контролю є успішність діяльності підприємства, для чого необхідно, зокрема: забезпечити ефективність діяльності; дотримуватися законодавчі та нормативні акти; формувати достовірну звітність.

Необхідність існування системи організації та методики внутрішньогосподарського контролю зумовлена такими причинами:

- по-перше, недостатньою теоретичною розробленістю проблем обліку й внутрішньогосподарського контролю;
- по-друге, практичною доцільністю методів внутрішньогосподарського контролю;
- по-третє, необхідністю удосконалення (а де і формування) моделі внутрішньогосподарського контролю.

В структурі системи внутрішньогосподарського контролю підприємства виділяють ряд елементів (рис. 1).

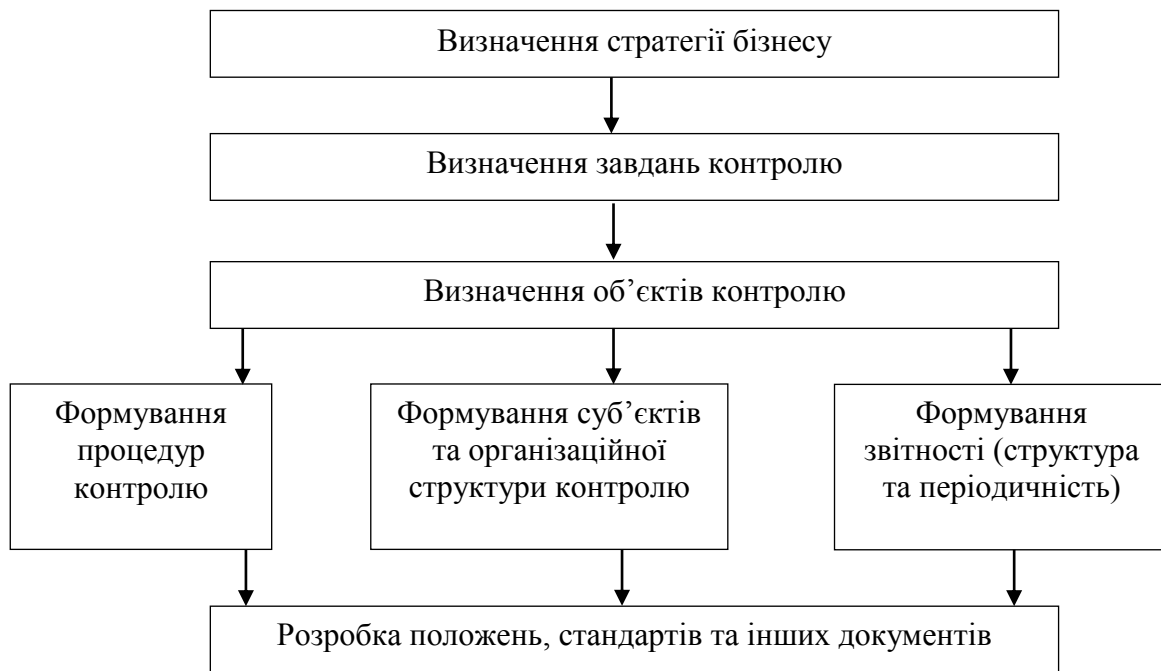

Рис. 1. Схема організації внутрішнього контролю на підприємстві

На думку С. О. Хмелева, основними елементами внутрішнього контролю є:

а) контрольне середовище – сукупність принципів і стандартів діяльності економічного суб'єкта, які визначають загальне розуміння внутрішнього контролю й вимоги до внутрішнього контролю на рівні економічного суб'єкта загалом;

б) оцінка ризиків – процес виявлення й аналізу поєднання ймовірності та наслідків недосагнення економічним суб'єктом цілей діяльності;

в) процедури внутрішнього контролю – дії, спрямовані на мінімізацію ризиків, що впливають на досягнення цілей економічного суб'єкта;

г) інформація, що забезпечує функціонування внутрішнього контролю й можливість досягнення ним поставлених цілей;

д) комунікація – поширення інформації, необхідної для прийняття управлінських рішень і здійснення внутрішнього контролю;

е) оцінка внутрішнього контролю, щодо елементів внутрішнього контролю, з метою визначення їх ефективності й результативності, а також необхідності зміни [2, с. 286]

В цілому внутрішньогосподарський контроль обслуговує систему управління і є складовою самого процесу управління, націлений на сам процес і результат дій керівництва з планування та організації діяльності самого підприємства (рис. 2).

Контроль є універсальним засобом одержання інформації по каналу зворотного зв'язку. Він направлений, перш за все, на запобігання недоліків та надання допомоги всім рівням управління (від вищого рівня до конкретних

виконавців) у попередженні недоліків та порушень. Без механізму зворотного зв'язку між суб'єктом і об'єктом процес управління втрачає цілеспрямованість [3, с. 17].

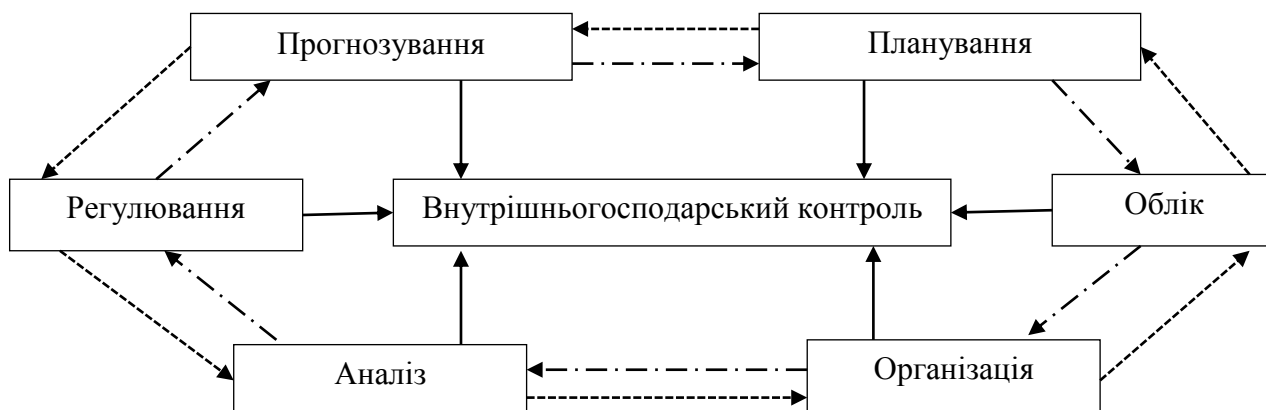

Рис. 2. Роль внутрішньогосподарського контролю в системі управління підприємством

Тому, вважаємо, що процес організації внутрішньогосподарського контролю на підприємстві не тільки слугує засобом ефективного управління діяльністю підприємства, але й сприяє вчасному отриманню керівництвом якісної інформації для попередження порушень в обліку.

Список використаних джерел

1. Бугай Н. О. Внутрішньогосподарський контроль як сегмент системи управління підприємством: сучасний стан та пріоритети розвитку. Ефективна економіка. 2016. № 10. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=5190>
2. Хмелев С. А. Создание службы внутреннего контроля в системе экономической безопасности предприятия. Вектор науки ТГУ. 2011. № 1. С. 285–288.
3. Дікань Л. В., Шульга Н. М. Внутрішньогосподарський контроль: конспект лекцій для студентів спеціалізації “Контроль і ревізія”. Харків : Вид. ХНЕУ, 2005. 60 с.

Бровченко С. А., ОПП Облік і оподаткування спеціальність 071 Облік і оподаткування СВО Бакалавр

Науковий керівник – Кононенко Ж. А., к.е.н., доцент, доцент кафедри економічної теорії та економічних досліджень

РЕЗЕРВИ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ СУБ'ЄКТА ГОСПОДАРЮВАННЯ

В сучасному достатньо крупному і енергонасиченому аграрному виробництві успішна діяльність можлива при наявності і дотриманні комплексу факторів, серед яких одним із найважливіших є управління ефективністю основних засобів. В основу механізму їх управління повинен лягти комплексний підхід, який передбачає дослідження цілісної системи підприємства. Це дозволить аналізувати, виявляти і враховувати об'єктивно

діючі фактори виробництва, оцінювати ступінь ефективності, своєчасно виявляти і використовувати резерви виробництва і оперативно усувати недоліки в системі управління підприємством. При завершенні аналізу підраховують резерви збільшення випуску продукції і фондівіддачі.

При визначенні поточних і перспективних резервів замість планового рівня факторних показників враховують можливий їх рівень. Наприклад, скорочення цілодобових простоїв обладнання за рахунок конкретних оргтехміроприємств призводить до збільшення середньої кількості відпрацьованих днів. За рахунок скорочення внутрішньозмінних простоїв збільшується середня протяжність зміни, а відповідно і випуск продукції. Для визначення величини цього резерву необхідно можливий приріст середньої протяжності зміни помножити на фактичний рівень середньогодинної виробітки обладнання і на можливу кількість відпрацьованих змін. Для визначення резерву збільшення випуску продукції за рахунок підвищення середньогодинного виробітку обладнання необхідно спочатку виявити можливість росту останньої за рахунок його модернізації, більш інтенсивного використання. Потім виявлений резерв підвищення середньогодинної виробітки потрібно помножити на можливу кількість годин роботи обладнання.

В сучасних умовах перед підприємствами постала ще одна проблема, яка вимагає від таких підприємств суто економічного вирішення: купувати нову чи потриману техніку або обладнання. Переваги від купленої нової техніки (обладнання): вона, як правило, більш продуктивна, надійніша в експлуатації, зручна в управлінні, більш комфортабельна, отже, нова техніка вимагає менших витрат на ремонт, технічне обслуговування, паливо і мастильні матеріали, забезпечує вищу якість робіт, не вимагає швидкої заміни.

Втрати від придбання нової техніки (обладнання): потрібен більший обсяг капіталовкладень, зростають витрати на амортизацію і страхові платежі, збільшується податок (проценти) на майно; за нестачі власного капіталу потрібен кредит, отже, і додаткові витрати на виплату процентів за нього; нерідко потрібно буде передбачити на перекваліфікацію працівників, які обслуговуватимуть таку техніку.

Переваги від купівлі потриманої техніки (обладнання): потрібен менший стартовий капітал; зменшуються витрати на амортизацію, страхові платежі, виплату процентів за майно, відпадає необхідність у перекваліфікації фермера (обслуговуючого персоналу) для експлуатації техніки. Порівняння переваг і витрат зводиться, до визначення обсягу річних витрат на експлуатацію нової і потриманої техніки на одиницю роботи і до оцінки можливостей забезпечення надійності останньої. Перевага віддається тому варіанту купленої техніки, за якого досягаються менші загальні річні витрати на її утримання. Якщо різниця у витратах невелика, то остаточне рішення доцільно приймати з урахуванням інших факторів, що відіграють важливу роль у конкретних умовах роботи підприємства. Наприклад, рішення на користь купівлі нової техніки підприємство може прийняти, коли доступний кредит і низькі процентні ставки на нього, обслуговуючий техніку персонал не має необхідних технічних навичок для підтримки вживаної техніки в робочому стані і проведенні

своєчасного та якісного ремонту, коли невідома причина продажу техніки колишнім власником і неможливість більш-менш точно визначити її технічний стан.

Ефективність та раціональність на підприємстві відіграє важливе значення для розвитку його діяльності: збільшується економічний потенціал і можливості галузі; підвищується технічний рівень діяльності; збільшуються темпи зростання продуктивності праці, поліпшення якості послуг та інших показників. Для вирішення завдання підвищення ефективності та отримання бажаних результатів у діяльності підприємства, як один із варіантів, мають бути розроблені конкретні шляхи, спрямовані на поліпшення використання основних засобів, практичне застосування яких дасть змогу використовувати наявні на підприємствах резерви підвищення їх ефективності, а також визначити основні чинники, що сприятимуть цьому.

Тому дуже важливим є ефективне управління плануванням діяльності підприємства. Застосування на практиці запропонованих заходів у цілому по підприємству дасть змогу збільшити обсяги випуску товарної продукції, підвищити показник фондовіддачі, а також збільшити прибуток від реалізації продукції й балансовий прибуток, а отже, і рентабельність основних засобів підприємства. Однією з головних ознак ефективного діяльності є зростання обсягу виробництва його продукції підприємства та чистого прибутку. Ефективне їх використання в результаті приводить до підвищення ефективності підприємства в цілому та сприяє покращенню його фінансового стану й конкурентоспроможності.

Список використаних джерел:

1. Організація і методика економічного аналізу : навч. посіб. / Косова Т. Д., Сухарев П. М., Ващенко Л. О. та ін. К. : Центр учбової літератури, 2012. 28 с.
2. Підлесецький І. Н., Яріш О. В. Фінансовий аналіз : навч. посібник. К. : Центр навчальної літератури, 2007. 488 с.
3. Фецович Т. Р. Формування фінансових результатів підприємств. Вісник Львівської комерційної академії, 2011. № 36. С. 405-410.

Васільєв А. С., ОПП Облік і оподаткування спеціальність 071 Облік і оподаткування СВО Магістр,

Науковий керівник - Тютюнник С. В., к.е.н., доцент, професор кафедри бухгалтерського обліку та економічного контролю

ОРГАНІЗАЦІЯ ОБЛІКУ ДЕБІТОРСЬКОЇ ЗАБОРГОВАНІСТІ ЗА МІЖНАРОДНИМИ СТАНДАРТАМИ ОБЛІКУ

Нові економічні відносини проникають у всі сфери господарської діяльності підприємств України. Відбувається інтенсивний перехід діяльності економічних суб'єктів на ринкові відносини, в цих умовах у підприємств виникає необхідність активніше використовувати бухгалтерський облік, щоб удосконалювати свою роботу. Ринкові відносини, які склалися, об'єктивно вимагають зміни бухгалтерського обліку та максимального наближення до

міжнародних стандартів. Управління підприємством – складний і відповідальний процес, який має свою стратегію і тактику. Дбаючи про поточну господарську діяльність, керівник підприємства, його власники, головні спеціалісти зобов’язані постійно дбати про перспективу підприємства. Тільки така система управління може бути основою успішного розвитку підприємства [1].

На відміну від національних стандартів України в яких існує окремий П(С)БО 10 «Дебіторська заборгованість» в міжнародній практиці не існує [2].

Але є стандарти, які проводять ідентифікацію всіх позицій щодо оцінки, обліку, визнання, вибуття та розкриття інформації у фінансовій звітності даного інструменту фінансового обліку. Визнання, класифікація та розкриття інформації щодо дебіторської заборгованості містять МСФЗ 7 «Фінансові інструменти: розкриття» [3], МСБО 1 «Подання фінансових звітів» та МСБО 39 «Фінансові інструменти: визнання та оцінка» [4].

Визначення термінів, що стосуються дебіторської заборгованості узагальнено в табл. 1.

Таблиця 1

Визначення термінів, які використовуються при обліку дебіторської заборгованості

Терміни		Визначення
Фінансовий інструмент	Financial Instrument	Це будь-який контракт, який приводить до фінансового активу одного підприємства і фінансового зобов’язання або інструмента власного капіталу іншого підприємства.
Контракт	Agreements	Це угоди між двома або кількома сторонами з чітко визначеними економічними наслідками, яких сторони майже не можуть уникнути, тому що закон, як правило, вимагає здійснення такої угоди.
Позики та дебіторська заборгованість	Loans and Receivables	Це непохідні фінансові активи з фіксованими платежами або платежами, які підлягають визначенню та не мають котирування на активному ринку, за винятком тих: - що їх суб’єкт господарювання має намір продати негайно або найближчий час, що їх слід класифікувати як утримувані для продажу, а також тих, що їх суб’єкт господарювання визначає за справедливою вартістю з відображенням переоцінки як прибутку або збитку; - що їх суб’єкт господарювання після первісного визнання визначає як доступні для продажу, або щодо яких утримувач може не відшкодувати значною частиною всю суму початкової інвестиції, з інших причин, ніж зменшення кредиту, які слід класифікувати, як доступні для продажу.
Фінансові активи, доступні для продажу	Available-for-sale Financial Assets	це непохідні фінансові активи, визначені як доступні для продажу і не класифіковані як: а) позики та дебіторська заборгованість; б) утримувані до строку погашення інвестиції або в) фінансові активи за справедливою вартістю з відображенням переоцінки як прибутку або збитку.

Для цілей обліку існує класифікація дебіторської заборгованості за фінансовим обліком нами представлено порівняння за МСФЗ та П(С)БО,

наведено в табл. 2.

Таблиця 2

Класифікація дебіторської заборгованості за МСФЗ та П(С)БО

П(С)БО	Код рахунку	Назва рахунку за П(С)БО	МСФЗ (IFRS)	Код рахунку (accounts IFRS)	Назва рахунку за МСФЗ (IFRS)
10	37	Розрахунки з різними дебіторами	ІАБ 1, 39	A.04	Авансові платежі постачальникам та інші оборотні активи
10	371	Розрахунки з виданими авансами	ІАБ 1, 39	A.04.01	Авансові платежі постачальникам
10	372	Розрахунки з підзвітними особами	ІАБ 1, 39	A.04.05	Інша дебіторська заборгованість
10	373	Розрахунки за нарахованими доходами	ІАБ 1, 39	A.04.06	Відсотки до одержання
10	374	Розрахунки за претензіями	ІАБ 1, 39	A.04.05	Інша дебіторська заборгованість
10	375	Розрахунки за відшкодуванням завданих збитків	ІАБ 1, 39	A.04.05	Інша дебіторська заборгованість
10	376	Розрахунки за позиками членам кредитних спілок	ІАБ 1, 39	A.04.05	Інша дебіторська заборгованість
10	377	Розрахунки з іншими дебіторами	ІАБ 1, 39	A.04.05	Інша дебіторська заборгованість

Список використаних джерел

1. Сливка Я. В. Актуальні питання щодо обліку розрахунків з покупцями та замовниками систематизація поглядів. URL: http://vuzlib.com.ua/articles/book/1286-Aktualn%D1%96_pitannja_shhodo_ob.html.
2. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 10 «Дебіторська заборгованість» № 237 від 8 жовт. 1999 р. URL: <http://www.zakon.rada.gov.ua>. (дата звернення: 23.09.2019)
3. Міжнародний стандарт фінансової звітності 7 «Фінансові інструменти: розкриття інформації» [Електронний ресурс] / Верховна Рада України. – Режим доступу : <http://www.zakon.rada.gov.ua>. (дата звернення: 23.09.2019)
4. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 39 «Фінансові інструменти: визнання та оцінка»/ URL: <http://www.zakon.rada.gov.ua>. (дата звернення: 23.09.2019)

Войтенко В. В., ОПП Облік і оподаткування спеціальність 071 Облік і оподаткування СВО Магістр,
Науковий керівник - Плаксієнко В. Я., д.е.н., професор, завідувач кафедри бухгалтерського обліку та економічного контролю

ОСНОВНІ ЗАСОБИ: ВІДОБРАЖЕННЯ У ФІНАНСОВІЙ ЗВІТНОСТІ

Основні засоби є одним із найважливіших об'єктів обліку і звітності, що характеризує загальний майновий стан підприємства, його економічний потенціал та інвестиційну привабливість.

Інформація про основні засоби відображається у балансі (звіті про фінансовий стан) і в примітках до фінансової звітності.

Баланс (Звіт про фінансовий результат) – це звіт про майновий стан, складений на відповідну звітну дату, метою складання якого є надання користувачам повної, правдивої на неупередженої інформації про фінансовий стан підприємства на певну дату з метою прийняття управлінських рішень.

Питання розкриття інформації за статтями балансу, в тому числі про основні засоби, регулюється Методичними рекомендаціями щодо заповнення форм фінансової звітності (наказ Міністерства фінансів України №433 від 28 бер. 2013р.) [1].

У балансі основні засоби відображаються по статті 1010 за залишковою вартістю. Дана стаття є багатопозиційною оскільки об'єднує сальдо по синтетичних рахунках 10 «Основні засоби» та 11 «Інші необоротні матеріальні активи». У цій статті наводяться окремо первісна (переоцінена) вартість, сума зносу основних засобів (у дужках) та їх залишкова вартість. До підсумку балансу включається залишкова вартість, яка визначається як різниця між первісною (переоціненою) вартістю основних засобів і сумою їх зносу на дату балансу. По цій статті не відображається вартість інвестиційної нерухомості підприємства, яка наводиться на рахунку 100 «Інвестиційна нерухомість», а наводиться по статті 1015.

Більш широка інформація про основні засоби наводиться у примітках до річної фінансової звітності, де відображається:

1. Вартість (первісна або переоцінена), за якою основні засоби відображені в балансі.

2. Методи амортизації, що застосовуються підприємством, і терміни корисного використання (експлуатації).

3. Наявність та рух основних засобів у звітному році: первісна (переоцінена) вартість та сума зносу на початок звітного року; первісна вартість основних засобів, які визнані активом, з виділенням вартості основних засобів, отриманих в результаті об'єднання підприємств; сума зміни первісної (переоціненої) вартості та зносу основних засобів у результаті переоцінки; первісна (переоцінена) вартість та сума зносу основних засобів, які вибули; сума нарахованої амортизації; сума втрат від зменшення корисності, відображена в Звіті про фінансові результати у звітному періоді; інші зміни первісної (переоціненої) вартості та сума зносу основних засобів; первісна (переоцінена) вартість та сума зносу на кінець звітного року.

Також у Примітках до фінансової звітності наводиться інформація про: вартість основних засобів, щодо яких існують передбачені чинним законодавством обмеження володіння, користування та розпорядження; вартість переданих у заставу основних засобів; сума капітальних вкладень на і будівництво основних засобів за звітний рік; сума укладених угод на у майбутньому основних засобів; залишкова вартість основних засобів, що

тимчасово не використовуються (консервація, реконструкція тощо); первісна (переоцінена) вартість повністю амортизованих основних засобів, які продовжують використовуватись; залишкова вартість основних засобів, вилючених з експлуатації для продажу; первісна вартість, залишкова вартість та метод оцінки основних засобів, отриманих за рахунок цільового фінансування.

Якщо в звітному періоді проводилася переоцінка основних засобів, необхідно розкривати в Примітках зміну розміру капіталу в дооцінках у результаті переоцінки основних засобів та обмеження щодо його розподілу між власниками (учасниками).

Крім того, бажано розкривати в Примітках таку інформацію щодо переоцінки основних засобів: базу, застосовану для переоцінки активів; дати чинності переоцінки; залучення незалежного оцінювача; сутність будь-яких показників, що застосовувалися для визначення відновлюваної вартості.

Отже, інформація про основні засоби є досить важливою для суб'єктів господарювання. Одним з інформаційних ресурсів є фінансова звітність. Для того, щоб сформулювати правдиву фінансову інформацію про основні засоби, слід відображати її у балансі і деталізувати у примітках до річної фінансової звітності.

Список використаних джерел:

1. Методичні рекомендації щодо заповнення форм фінансової звітності: , Наказ Міністерства фінансів України №433 від 28 березня 2013 р. *Верховна Рада України*. URL: <http://www.zakon.rada.gov.ua>

2. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності»: Наказ Міністерства фінансів України № 73 від 07 лютого 2013 р. *Верховна Рада України*. <http://www.zakon.rada.gov.ua>. (дата звернення 28.09.2019).

**Городнича Ю. В., ОПП Облік і оподаткування спеціальність 071 Облік і оподаткування СВО Магістр,
Науковий керівник - Лега О. В., к.е.н., доцент, доцент кафедри бухгалтерського обліку та економічного контролю**

СТРУКТУРА ЗВІТУ ПРО ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ (ЗВІТУ ПРО СУКУПНИЙ ДОХІД)

Фінансовий результат (прибуток, збиток) характеризує всі сторони фінансово-господарської діяльності підприємства. Він є частиною доходу суспільства і повинен використовуватися для подальшого розвитку виробництва і поліпшення матеріального становища всіх працівників, зайнятих у виробництві.

Величина фінансового результату є базисом, який забезпечує не тільки життєздатність суб'єкта господарювання, а й відображає рівень результативності, прибутковості господарської діяльності, можливості кількісного зростання основних економічних показників та характеризує потенціал стійкого розвитку підприємства.

Згідно Н(П)СБО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» затвердже-

ного Наказом Міністерства фінансів України № 73 від 07.02.2013 звіт про фінансові результати (звіт про сукупний дохід) – звіт про доходи, витрати, фінансові результати та сукупний дохід [2].

Метою складання є надання користувачам повної, правдивої і неупередженої інформації про доходи, витрати, прибутки і збитки та сукупний дохід підприємства за звітний період. У звіті про фінансові результати наводяться доходи і витрати, які відповідають критеріям, визначеним в національних положеннях (стандартах) бухгалтерського обліку[1].

Формування інформації у Звіті про фінансові результати регулюється Методичними рекомендаціями щодо заповнення форм фінансової звітності, затвердженими Наказом Міністерства фінансів України №433 від 28. 03. 2013р.

Оновлений звіт про фінансові результати складається із чотирьох розділів: I «Фінансові результати»; II «Сукупний дохід»; III «Елементи операційних витрат»; IV «Розрахунок показників прибутковості акцій».

Отже, звіт був доповнений новим розділом «Сукупний дохід», визначення якого представлено у НП(С)БО 1: це зміни у власному капіталі протягом звітного періоду внаслідок господарських операцій та інших подій (за винятком змін капіталу за рахунок операцій із власниками) [2].

Розділ I «Фінансові результати» умовно можна поділити на: чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг); собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг); фінансовий результат від операційної діяльності; фінансовий результат до оподаткування; чистий фінансовий результат.

Зміст статей у даному розділі не змінився, але їх стало менше, та відбулися зміни в нумерації рядків. Також при необхідності можуть додаватися додаткові статті, такі як: чисті зароблені страхові премії; премії підписані, валова сума; премії, передані к перестраховування; зміна резерву незароблених премій, валова сума; зміна частки перестраховиків у резерві незароблених премій; чисті понесені збитки за страховими виплатами; дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов'язань; дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів; зміна інших страхових резервів; зміна інших страхових резервів, валова сума; зміна частки перестраховиків в інших страхових резервах; дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю; дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції; витрати від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю; витрат від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції; дохід від благодійної допомоги, прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування.

До II розділу «Сукупний дохід» відносяться статті дооцінки чи уцінки необоротних активів та фінансових інструментів, накопичених курсових різниць, частки іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств, інших сукупних доходів, інших сукупних доходів до оподаткування, інших сукупних доходів після оподаткування, податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом, та сума сукупних доходів.

Зміст та суть III розділу «Елементи операційних витрат», та IV «Розра-

хунок показників прибутковості акцій» не змінилися. У розділі III як і раніше відображаються: матеріальні затрати; витрати на оплату праці; відрахування на соціальні заходи; амортизація та інші операційні витрати, а у IV розділі: середньорічна кількість простих акцій, скоригована середньорічна кількість простих акцій, чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію; скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію, дивіденди на одну просту акцію.

Фінансові результати є важливою складовою діяльності підприємства, адже вони характеризують всі сторони фінансово-господарської діяльності. Фінансові результати відображають більшість аспектів діяльності аграрного підприємства: продуктивність праці, ступінь використання основних засобів, обсяг ціни реалізації продукції, тощо. Така інформація повинна бути доречною, надійною, зрозумілою та порівнюваною.

Список використаних джерел:

1. Методичні рекомендації щодо заповнення форм фінансової звітності: , Наказ Міністерства фінансів України №433 від 28 березня 2013 р. *Верховна Рада України*. URL: <http://www.zakon.rada.gov.ua>
2. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності»: Наказ Міністерства фінансів України № 73 від 07 лютого 2013 р. *Верховна Рада України*. <http://www.zakon.rada.gov.ua>. (дата звернення 28.09.2019).

*Дворник М. В., ОПП Облік і оподаткування спеціальність 071 Облік і оподаткування СВО Магістр,
Науковий керівник - Лега О. В., к.е.н., доцент, доцент кафедри
бухгалтерського обліку та економічного контролю*

ОБЛІКОВО-ІНФОРМАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФОРМУВАННЯ ТА ВИКОРИСТАННЯ ПРИБУТКУ

Необхідність забезпечення ефективного управління прибутком визначається його роллю у виробничому та соціальному розвитку суб'єктів господарювання. Це пов'язано з тим, що зростання прибутку створює можливості для самофінансування та розв'язання проблем соціального захисту працівників. Прибуток підприємства та напрями його подальшого розподілу і використання є одним із стратегічних завдань бухгалтерського обліку.

Фінансовий результат підприємства тісно пов'язаний з поняттями прибутку і витрат. Діяльність підприємств, яка спрямована на одержання позитивного фінансового результату – прибутку, характеризує усі сторони їхнього господарювання. Формування прибутку здійснюється під впливом усіх господарських операцій підприємства, а основним його джерелом виступає операційна діяльність. Одержаний підприємством прибуток може бути використаний для задоволення різноманітних потреб. Проте він є джерелом формування фінансових ресурсів самих підприємств і використовується ними для забезпечення господарської діяльності, що в подальшому впливає на формування прибутку наступного періоду.

Виходячи із класифікації доходів і витрат за видами діяльності і функціями і побудована система рахунків бухгалтерського обліку для відображення формування фінансових результатів діяльності підприємства та визначення чистого доходу (прибутку) чи збитку звітного періоду, а також для складання Звіту про фінансові результати. Для узагальнення інформації про фінансові результати від звичайної діяльності і надзвичайних подій Планом рахунків передбачено рахунок 79 «Фінансові результати», який ведеться за субрахунками: 791 «Результат операційної діяльності»; 792 «Результат фінансових операцій»; 793 «Результат іншої діяльності».

По кредиту рахунка 79 «Фінансові результати» та його субрахунків відображаються суми в порядку закриття рахунків обліку доходів, а по дебету - суми в порядку закриття рахунків обліку витрат, а також належна сума нарахованого податку на прибуток.

По кредиту субрахунку 791 «Результат операційної діяльності» підприємства відображають суму доходів від реалізації готової продукції, товарів, робіт, послуг та іншої операційної діяльності в кореспонденції з дебетом рахунків: 70 «Доходи від реалізації» та 71 «Інший операційний дохід».

На дебет субрахунку 791 «Результат операційної діяльності» наприкінці звітного періоду в порядку закриття рахунків списують: собівартість реалізованої готової продукції, товарів, послуг (з кредиту рахунка 90 «Собівартість реалізації»); адміністративні витрати (з кредиту рахунка 92 «Адміністративні витрати»); витрати на збут (з кредиту рахунка 93 «Витрати на збут»); належну за даними бухгалтерського обліку суму податку на прибуток від звичайної діяльності (з кредиту рахунка 98 «Податок на прибуток») [2].

Шляхом порівняння на субрахунку 791 «Результат операційної діяльності» кредитового обороту (загальна сума одержаних доходів від реалізації та інших операційний дохід) з дебетовим оборотом (загальна сума операційних витрат з урахуванням суми податку на прибуток від звичайної діяльності) визначають фінансовий результат (прибуток, збиток) від основної діяльності підприємства. Визначену суму фінансового результату від основної діяльності списують на фінансово-результатний активно-пасивний рахунок 44 «Нерозподілені прибутки (непокриті збитки)».

До операцій, що об'єднуються поняттям «використання прибутку», відносяться операції, що відображаються за дебетом субрахунку 443 «Прибуток, використаний у звітному періоді» рахунка 44 «Нерозподілені прибутки (непокриті збитки)» у кореспонденції з кредитом рахунків, передбачених Інструкцією №291.

На субрахунку 443 «Прибуток, використаний у звітному періоді» відображаються розподіл прибутку між власниками (нарахування дивідендів), відрахування в резервний капітал та інше використання прибутку в поточному періоді. Сальдо на цьому субрахунку наприкінці року закривається в кореспонденції з субрахунками 441 та/або 442 з виведенням сальдо на одному з цих субрахунків [1].

На субрахунку 441 «Прибуток нерозподілений» відображаються наявність та рух нерозподіленого прибутку, а на субрахунку 442 «Непокриті

збитки», відповідно, – непокриті збитки. Списання непокритих збитків здійснюють за рахунок нерозподіленого прибутку, резервного, пайового чи додаткового капіталу тощо.

Використання прибутку підприємств, згідно з нормами П(С)БО та Інструкції № 291, можливе за такими напрямками, як: збільшення розміру статутного капіталу; збільшення розміру пайового та додаткового капіталу; формування резервного капіталу підприємства; виплата дивідендів учасникам.

Отже, безумовно, бажаним результатом будь-якої підприємницької діяльності є прибуток, який при бажаних його обсягах, дає можливість для саморозвитку та збільшення масштабів діяльності суб'єкта господарювання.

На нашу думку, для підвищення ефективності своєї діяльності кожне підприємство повинно: враховувати всі внутрішні та зовнішні фактори впливу на прибуток; обрати таку стратегію управління прибутком, яка б дозволила максимізувати рентабельність підприємства за наявних у нього фінансових ресурсів; контролювати витрати (проводити політику оптимізації витрат) з метою недопущення перевищення їх над доходами.

Список використаних джерел:

1. Орлова В. К., Корпан О. Я. Оцінка достовірності інформації щодо нерозподіленого прибутку в балансі. Аудитор України. 2010. № 7 (179) С. 48 - 51.
2. Пушкар М. С., Щирба М. Т. Теорія і практика формування облікової політики: монографія. Тернопіль : Карт-бланш, 2010. 260 с.
3. Шпак В. А. Організація бухгалтерського обліку: концептуальний підхід : монографія. К. : Бізнес Медіа Консалтинг, 2011. 312 с.

Євдокименко Ю. М. ОПП Облік і оподаткування спеціальність 071 Облік і оподаткування СВО Бакалавр,

Науковий керівник - Ліпський Р. В., к.е.н., доцент кафедри бухгалтерського обліку та економічного контролю

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ОБЛІКУ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ ПІД ПРИЗМОЮ МІЖНАРОДНИХ СТАНДАРТІВ

В наш час основні засоби посідають значне місце у функціонуванні будь-якого підприємства. Зазвичай вони становлять найбільшу частину активів підприємства, тому їх стан та вартість цікавлять як керівництво, так і засновників, інвесторів, акціонерів. Так достовірна оцінка дає змогу зробити висновки про фінансовий стан підприємства, допоможе у прийнятті обґрунтованих управлінських рішень. Україна стає важливим учасником світової економіки, тому для вітчизняних підприємств доцільно використовувати не тільки національні, а й Міжнародні стандарти бухгалтерського обліку (МСБО) у формуванні звітності, веденні обліку.

Різними авторами розглядаються досить відмінні напрямки для дослідження основних засобів, так Безверхий К. приділяє увагу обліку основних засобів за первісною вартістю та їх переоцінці; Кононова І. В., Бакум А. О. аналізують введення бухгалтерського обліку та аудиту; Гресь Н. Л.,

Недоступ К. К. розглядають порядок присвоєння та використання інвентарного номера; Коритний Д. О. досліджує документальне забезпечення; Єлісєєва О. К. приділила увагу методам оцінки в умовах законодавчих змін.

У результаті проходження виробничої практики та аналізу наукових досліджень виявлено доцільність обліку основних засобів згідно з Міжнародними стандартами, що полегшить розуміння звітності зовнішніми користувачами та забезпечить можливість співставлення звітних показників підприємств різних країн. В свою чергу можливість співставлення забезпечить інвесторів потрібною інформацією при прийнятті рішень щодо реалізації міжнародних інвестиційних проектів, що в свій час сприяє інтеграції економіки країни та залученню додаткових капіталів. Також саме це більшою мірою сприятиме здійсненню дієвого незалежного контролю стану та використанню об'єктів основних засобів [2].

Між вітчизняним і міжнародним законодавством щодо оцінки основних засобів є спільні положення, зокрема в питанні оцінки при їх будівництві. Однак у аспекті визначення первісної вартості є ряд відмінностей, а саме визначення вартості основних засобів придбаних за рахунок грантів та пайових інструментів. Відмінні риси між П(С)БО 7 «Основні засоби» та МСБО 16 «Основні засоби», виникають тому, що вітчизняні стандарти визначені специфічністю національної економіки в той час як міжнародні мають більш загальний для багатьох країн характер. Чинна в Україні нормативно-законодавча база не дає повною мірою реалізувати всі пріоритети оцінки основних засобів [3].

Система оцінки основних засобів підприємства, яка є одним з основних елементів методу бухгалтерського обліку на сьогоднішній день є засобом досягнення стратегічних цілей підприємства, а також виступає інструментом формування інформаційної бази економічного аналізу [1].

З вищесказаного, доречно зробити висновок, що до удосконалення національних стандартів в напрямі орієнтованості їх в бік міжнародних стандартів. Вирішення цього питання надасть можливість подолання певної неузгодженості в обліку основних засобів щодо їх оцінки, придбання та використання. Разом з тим, в сучасних умовах більш детального вивчення потребує питання формування та руху електронного документування з метою підвищення ефективності господарського обліку основних засобів на підприємствах.

Список використаних джерел:

1. Кононова І. В., Бакум А. О. Особливості обліку та аудиту основних засобів згідно з міжнародними стандартами. Науковий вісник ужгородського національного університету. № 6. URL: [http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?c21comfile_name=pdf/nvuumevcg_2016_6\(2\)__6.pdf](http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?c21comfile_name=pdf/nvuumevcg_2016_6(2)__6.pdf) f. (дата звернення 28.09.2019).

2. Коритний Д. О. Шляхи вдосконалення документального забезпечення обліку основних засобів в сільськогосподарських підприємствах. Облік і фінанси. № 1. С. 53-58. URL: <http://search.ebscohost.com/login.aspx?direct=true&profile=ehost&scope=site&authtype=crawler&jrnl=23079878&an=130691931>

&h=ocl39kx7lobv3dua5tmspb04dxtmam4xvobfxoglmfcpkpmfsdnmgffn1y0rdrs7%2bma%2bim8il8%2buwg3dbnsqnw%3d%3d&crl=c. (дата звернення 28.09.2019).

3. Єлісєєва О. К. Методи оцінки основних засобів в умовах законодавчих змін: Вітчизняний та зарубіжний досвід. Економічний форум. № 1. С. 223-229. URL: http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?c21com=2&i21dbn=ujrn&p21dbn=ujrn&image_file_download=1&image_file_name=pdf/ecfor_2017_1_35.pdf (дата звернення 28.09.2019).

Жовнір В. І., ОПП Облік і оподаткування спеціальність 071 Облік і оподаткування СВО Магістр,

Науковий керівник – Черненко К. В., к. е. н., доцент кафедри бухгалтерського обліку та економічного контролю

РЕЗЕРВ СУМНІВНИХ БОРГІВ: СУТНІСТЬ, МЕТОДИ СТВОРЕННЯ ТА ВІДОБРАЖЕННЯ В ОБЛІКУ

Виникнення простроченої дебіторської заборгованості – є неупередженим процесом, зумовленим існуванням ризиків під час взаєморозрахунків між контрагентами за результатами господарської операції. Для правильного визначення сум заборгованості підприємству необхідно стежити за строками погашення дебіторської заборгованості. Згідно П(С)БО10 за термінами виникнення та ознаками впевненості у погашенні дебіторську заборгованість можна поділити на звичайну, сумнівну та безнадійну.

Згідно з П(С)БО величина резерву сумнівних боргів визначається за одним із методів (рис. 1).

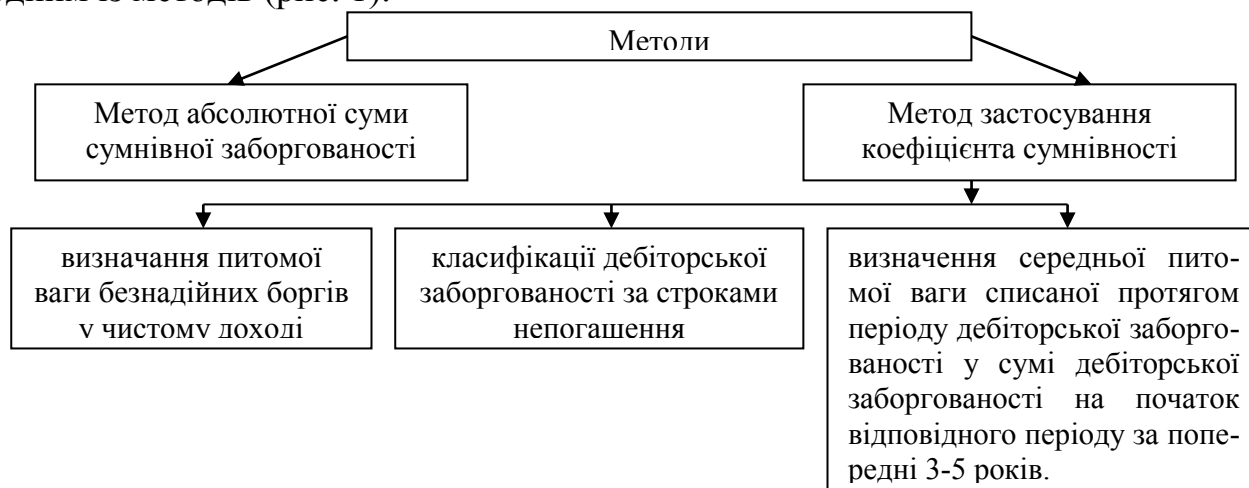

Рис. 1. Методи створення резерву сумнівних боргів

При застосуванні методу абсолютної суми сумнівної заборгованості резерв визначається шляхом оцінки платоспроможності окремих дебіторів. У цьому випадку підприємство має проаналізувати наявну поточну дебіторську заборгованість на предмет наявності сум сумнівної заборгованості.

Надалі на загальну суму виявленої сумнівної заборгованості створюється резерв сумнівних боргів, який і відображається в бухгалтерському обліку.

За методом застосування коефіцієнта сумнівності визначення суми резерву ґрунтується на статистичних розрахунках (обчисленні відповідного

коефіцієнта). За П(С)БО 10 «Дебіторська заборгованість» передбачено три способи розрахунку коефіцієнта сумнівності. Їх характеристика, переваги та недоліки його застосування представлено у табл. 1.

Таблиця 1

Порівняльна характеристика способів розрахунку коефіцієнту сумнівності*

Переваги	Недоліки
Визначення питомої ваги безнадійних боргів у чистому доході. Для цього підприємству спочатку потрібно проаналізувати, яка частина доходів, нарахованих у попередніх періодах, не оплачена покупцями. Підприємство на свій розсуд може встановити строк. Після цього обчислюється коефіцієнт сумнівності шляхом ділення суми безнадійної дебіторської заборгованості на суму чистого доходу від реалізації сумарно за обрані періоди	
- порівняна простота розрахунку; - дотримання принципу обачності.	- недотримання принципу відповідності доходів та витрат (періоди, у яких була здійснена безнадійна реалізація та відображені безнадійні борги є різними); - можливість застосування лише за наявності тісного взаємозв'язку між обсягом реалізації та сумою безнадійних боргів за попередні роки.
Класифікація дебіторської заборгованості за строками погашення. Для використання цього підходу потрібно насамперед провести класифікацію дебіторської заборгованості за строками її непогашення. Період непогашення підприємство визначає самостійно. У разі застосування цього способу величина резерву сумнівних боргів на дату балансу має дорівнювати величині сумнівних боргів на ту саму дату	
- ґрунтується на інформації, що є в наявності в бухгалтера; - можливість застосування підприємствами з великою кількістю дебіторів.	- труднощі, пов'язані з неможливістю розподілу дебіторів (через різні терміни погашення), трудомісткий процес розрахунку; - відсутність нормативного регулювання кількості попередніх періодів, необхідних для розрахунку; - коефіцієнт сумнівності за заборгованостями дебіторів колишніх періодів застосовується для оцінки теперішніх дебіторів, що не є цілком коректним; - відсутня можливість оперативного контролю за переміщенням «сумнівних» дебіторів з однієї групи сформованої за строками непогашення в іншу.
Визначення середньої питомої ваги, списаної протягом періоду дебіторської заборгованості. Спочатку визначається сума списаної безнадійної заборгованості за обраний період, а потім обчислюється її питома вага у загальній сумі дебіторської заборгованості на початок періоду. Коефіцієнт сумнівності для визначення величини резерву сумнівних боргів розраховується як частка від ділення суми списаної дебіторської заборгованості за обраний період на суму дебіторської заборгованості на початок кожного року в обраному періоді. Отримані показники за усі періоди додаються, а загальна сума ділиться на кількість періодів для визначення середнього показника.	
- ґрунтується на інформації, що є в наявності в бухгалтера; - дотримання узгодженості доходів та витрат.	-трудомісткий через використання великого обсягу інформації (за 3-5 років); -визначення теперішнього резерву на основі минулого досвіду.

*за джерелом [3, с. 83].

Для нарахування резерву сумнівних боргів використовується рахунок 38 «Резерв сумнівних боргів». За кредитом рахунку 38 «Резерв сумнівних боргів»

відображають створення резерву сумнівних боргів. За дебетом рахунка 38 «Резерв сумнівних боргів» відображають списання сумнівної заборгованості, списання безнадійних боргів. Обравши один із запропонованих методів, підприємство створює резерв сумнівних боргів і робить в обліку відповідні проведення: 1) Дт 944 Кт 381 – на суму створеного резерву сумнівних боргів; 2) Дт 381 Кт 361 – при списанні суми безнадійної дебіторської заборгованості в межах резерву сумнівних боргів.

В результаті проведеного дослідження слід відмітити, що створення резерву є фактом наявності у підприємства сумнівної заборгованості, а приводом для використання сум резерву – наявність безнадійної заборгованості. Кожен з методів нарахування резерву сумнівних боргів має свої особливості розрахунку. Проте для підприємств в цьому випадку існує певна свобода в розрахунку величини резерву сумнівних боргів. Кожне підприємство підбирає методику виключно індивідуально, виходячи із кількості дебіторів, наявності необхідної інформації, управлінської політики підприємства.

Список використаних джерел:

1. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 10 «Дебіторська заборгованість»: Наказ Міністерства фінансів України № 237 від 08 жовт. 1999 р. *Верховна Рада України*. URL: <http://www.zakon.rada.gov.ua> (дата звернення 28.09.2019).

2. Єрохін К. Формування і відображення резерву сумнівних боргів у бухгалтерському обліку. URL: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/DG090615.html (дата звернення 28.09.2019).

3. Євлаш Т. О., Топоркова О.В. Особливості створення та списання резерву сумнівних боргів в обліку. *Вісник соціально-економічних досліджень*. 2012. Вип. 2(45). С. 80-87.

5. Боярова О. А., Кузик Н. П. Резерв сумнівних боргів як обачний інструмент впливу на діяльність підприємства. *Облік і фінанси АПК*. 2010. № 4. С. 41-44.

Зозуля І. О., ОПП Облік і оподаткування спеціальність 071 Облік і оподаткування СВО Магістр,
Науковий керівник - Лега О. В., к.е.н., доцент, доцент кафедри бухгалтерського обліку та економічного контролю

ОБЛІК ВИРОБНИЦТВА В ПЛОЩИНІ ВИКОРИСТАННЯ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ

Однією з головних ланок діяльності підприємств є процес виробництва продукції (робіт, послуг), що потребує певних витрат і відповідно правильного їх відображення в обліку. Для цього доцільно застосовувати автоматизовану форму обліку. Незалежно від того, що система «1С: Підприємство 8.2» не призначена для розрахунку фактичної собівартості для великих підприємств із складним методом обліку и розподілу витрат (для цієї мети використовують спеціалізовані рішення, наприклад, «1С: Управління виробничим підприємством»), система дозволяє організувати досить якісний облік і розподіл витрат

для невеликих і середніх організацій.

Основними довідниками, які містять інформацію щодо обліку витрат та виходу продукції є «Статті витрат», «Номенклатура».

Облік виробничих витрат на протязі звітного періоду фіксується в «1С: Підприємство 8.2» наступними основними документами: «Акт про використання засобів захисту рослин, мінеральних добрив»; «Акт про використання насіння зернових культур, трав»; «Накладна-вимога на відпуск матеріалів»; «Переміщення товарів»; «Подорожній лист вантажного автотранспорту»; «Подорожній лист трактора»; «Списання товарів»; «Наряд»; «Розрахунково-платіжна відомість».

Виробничі підсумки випуску продукції щодня повинні вноситися до інформаційної бази документом «Звіт виробництва за зміну». У табличній частині документа значення Специфікація визначає норми витрати матеріалів для виготовлення конкретної продукції. Цей довідник норм потрібен для автоматичного розрахунку матеріалів при введенні на підставі цього документа іншого документа - «Вимога-накладна». Решта реквізитів заповнюється автоматично при виборі продукції. Наприклад, реквізит «Рахунок витрат» - його значення вибирається з плану рахунків бухгалтерського обліку й автоматично заповнюється при виборі продукції залежно від виду підрозділу підприємства.

Планова витрата матеріалів на випущену продукцію та розрахункові залишки у незавершеному виробництві програма визначає автоматично. Дані цього документа відображаються у регістрах «Випуск продукції» у бухгалтерському обліку та в регістрах податкового і бухгалтерського обліку в планових цінах.

Операції з обліку виробничих витрат автоматично відображаються у бухгалтерському та податковому обліку. Підсумковий розрахунок собівартості продукції, виготовленої підприємством, виконується автоматично за допомогою документа «Закриття місяця». Цей документ проводить велику частину регламентних операцій у бухгалтерському та податковому обліку. Причому кожна регламентна операція виконується не більше одного разу на місяць для бухгалтерського обліку та раз на квартал для податкового обліку. Для виробництва такими регламентними операціями є: 1) коригування фактичної вартості номенклатури; 2) розрахунок і коригування собівартості продукції; 3) переоцінка вартості запасів; 4) формування залишку незавершеного виробництва (для податкового обліку).

«1С:Бухгалтерії 8.2» автоматизовано облік витрат підприємства на випуск готової продукції та розрахунок собівартості продукції і послуг. Протягом місяця облік готової продукції ведеться за плановою собівартістю, а наприкінці місяця розраховується її фактична собівартість. При розрахунку фактичної собівартості випущеної продукції автоматично формуються записи на різницю між плановою та фактичною собівартістю готової продукції і напівфабрикатів, розподіляються прямі та непрямі витрати за підрозділами.

Розраховується фактична собівартість наприкінці місяця у документі «Закриття місяця» зі встановленим прапорцем «Розрахунок і коригування

собівартості» На кінець звітного періоду вводимо документ «Визначення фінансових результатів» - він віднесе собівартість реалізованих послуг на фінансові результати. Бажано обидва документи проводити останнім числом місяця часом 23:59:58 і 23:59:59, інакше є імовірність неточного закриття рахунків витрат і доходів.

Для детального розгляду, які ж витрати потрапили за бухгалтерським та податковим обліком, можна сформувати довідку-розрахунок у пункті «Калькуляція» (меню «Звіти»).

В«1С: Бухгалтерію 8.2» включені стандартні звіти, призначені для отримання даних за залишками і оборотами рахунків, субконто та проводках у різних розрізах для бухгалтерського та податкового обліку. Перераховані звіти доступні через меню «Звіти». Звіти використовують синтетичні та аналітичні дані бухгалтерського обліку.

Для відображення інформації про підсумки щодо обліку витрат та виходу продукції можна сформувати наступні стандартні звіти: «Оборотно-садьова відомість по рахунку», «Аналіз рахунку», «Аналіз субконто», «Картка рахунку», «Головна книга».

Автоматизація системи бухгалтерського обліку дозволяє істотно полегшити труд бухгалтера, позбавити його від рутинної роботи, підвищує оперативність та точність облікової інформації, дозволяє більше приділяти уваги проведенню економічного і фінансового аналізу роботи підприємства та пошуку резервів щодо підвищення ефективності цієї роботи.

На нашу думку, найбільш ефективним буде використання продукту «1С:Підприємство», бо він забезпечує найбільш повний спектр можливостей для ведення обліку на підприємстві. Тільки за умови вибору можна максимізувати ефективність та ведення облікової діяльності, що безумовно є необхідним кроком на шляху до розвитку і процвітання підприємства.

Список використаних джерел:

1. Виробництво в «1С:Бухгалтерії 8.2». Автоматично з Дт-Кт. 2011. № 11. URL: <http://dtkt.com.ua/show/4cid0869.html> (дата звернення 28.09.2019).

Ілляше-нко О. В., ОПП Облік і оподаткування спеціальність 071 Облік і оподаткування СВО Магістр;

Іващенко В. В., ОПП Облік і оподаткування спеціальність 071 Облік і оподаткування СВО Магістр;

Науковий керівник – Єгорова О. В., к.е.н., доцент кафедри економічної теорії та економічних досліджень

ЕКОНОМІЧНА СУТНІСТЬ КАТЕГОРІЇ «ДОХОДИ» СУБ'ЄКТА ГОСПОДАРЮВАННЯ

На сучасному етапі розвитку українські економісти мають різні підходи до визначення поняття доходу та відображення їх в системі бухгалтерського обліку.

У законодавстві України, яке регулює господарську діяльність суб'єктів підприємництва і порядок організації бухгалтерського обліку та звітності, з

одного боку, і систему оподаткування прибутку підприємств, з іншого боку, є різні методи визначення обсягів доходів, витрат та прибутку.

Під терміном «прибуток» розуміють два різних економічних явища, – прибуток як результат фінансово-господарської діяльності підприємств і прибуток як об'єкт оподаткування.

У податковому законодавстві України прибутком вважається прибуток із джерелом походження з України та за її межами, який визначається шляхом коригування (збільшення або зменшення) фінансового результату до оподаткування (прибутку або збитку), визначеного у фінансовій звітності підприємства відповідно до національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку або міжнародних стандартів фінансової звітності, на податкові різниці [3].

Доходи – збільшення економічних вигод у вигляді надходження активів або зменшення зобов'язань, які призводять до зростання власного капіталу (крім зростання капіталу за рахунок внесків власників).

Показник «дохід» досить поширений серед економічних показників на макро- і мікрорівнях, у побуті (дохід національний, підприємства, сім'ї, громадянина). Зміст його є не однозначним. Часто цим поняттям позначають загальну виручку або суму грошових надходжень підприємства або окремої особи. Іноді дохід ототожнюють з прибутком. Це крайні тлумачення доходу.

Функціонування будь-якого суб'єкта господарювання, незалежно від видів його діяльності і форм власності, в умовах становлення ринкових відносин визначається його здатністю створювати необхідну і достатню величину доходу або прибутку.

Прибуток є основним джерелом фінансування витрат на виробничий і соціальний розвиток суб'єктів господарювання, найвагомішим джерелом формування державного бюджету. Створеного прибутку повинно бути достатньо не тільки для задоволення фінансових потреб самого суб'єкта господарювання, а й для фінансування суспільних фондів споживання, розвитку науки, освіти, охорони здоров'я тощо [2].

Показники прибутковості є визначальними в оцінках ефективності функціонування суб'єкта господарювання за всіма видами діяльності: виробничою, комерційною, фінансовою та інвестиційною. У прибутку акумулюються результати виробництва й реалізації продукції (робіт, послуг), їх якості й асортименту, ефективності використання виробничих і фінансових ресурсів, результат ділового партнерства та виробничо-фінансового менеджменту [1].

Враховуючи, що діяльність суб'єкта господарювання може бути не тільки прибутковою, а й збитковою, формуватися за дією факторів внутрішнього і зовнішнього економічного середовища, в обліку і аналізі дають загальну оцінку фінансових результатів, які характеризуються системою абсолютних і відносних показників.

Таким чином, аналіз наукових праць з проблематики доходів у науково-методичних виданнях дає змогу зробити висновок про відсутність єдиного підходу щодо визначення сучасними економістами сутності цього поняття. Натомість розгляд сучасних напрямів економічної теорії та її практичної

реалізації у господарській діяльності підприємств дає змогу визначити найважливіші характеристики категорії доходу, що притаманні їй у реальних економічних відносинах суб'єктів господарювання:

1) дохід підприємства становить економічний результат його господарської діяльності за певний період часу, що ідентифікується з метою визначення чистого прибутку (збитку) за цей же період;

2) формування доходу характеризує процес отримання підприємством конкретних економічних вигод, спрямованих на збільшення власного капіталу;

3) дохід підприємства є результатом використання ним економічних ресурсів (факторів виробництва);

4) дохід характеризує конкретний рівень підприємницької активності суб'єкта господарювання в умовах невизначеності (ризiku);

5) рівень доходу підприємства формується з урахуванням конкретного рівня конкурентних переваг, що базуються на його інноваційній активності;

6) формування доходу підприємства відбувається у тісному зв'язку з його конкурентним (монопольним) становищем на певному сегменті ринку товарів та послуг.

Список використаних джерел:

1. Мних Є. В. Економічний аналіз : підручник. К. : Центр навчальної літератури, 2003. 412 с.

2. Огійчук М. Ф. Бухгалтерський облік на сільськогосподарських підприємствах : [підруч. – 2-е вид., перероб., і допов.] / М. Ф. Огійчук, В. Я. Плаксієнко, Л. Г. Панченко та ін.; за ред. проф. М. Ф. Огійчука. К. : Вища освіта, 2003. 800 с.

3. Податковий кодекс України [від 2 груд. 2010 р. № 2755-VI] зі змінами і доповненнями. Вісник податкової служби України. 2010. № 46. С. 2-232.

**Каленчук Ю. В., ОПП Облік і оподаткування спеціальність 071 Облік і оподаткування СВО Бакалавр,
Науковий керівник - Ліпський Р. В., к.е.н., доцент кафедри бухгалтерського обліку та економічного контролю**

ОСОБЛИВОСТІ ОБЛІКУ ОРЕНДИ У ОРЕНДОДАВЦЯ

Бухгалтерський облік орендних операцій ведеться відповідно до П(С)БО 14 «Оренда». Відповідно до нього оренда – угода, за якою орендар набуває права користування необоротним активом за плату протягом погодженого з орендодавцем строку [3].

Підприємство, що взяло будь-яке майно в оренду, вважається орендарем, а той, хто надав це майно – орендодавцем. В ролі орендодавця та орендаря можуть виступати як юридичні, так і фізичні особи [1].

Взаємовідносини орендаря з орендодавцем регулюються договором оренди. В ньому визначаються склад і вартість переданих в оренду об'єктів, розмір орендної плати, тривалість оренди, обов'язки сторін по виконанню договірних умов.

Згідно П(С)БО 14 виділяють два види оренди:

1) Фінансова оренда – оренда, що передбачає передачу орендарю всіх ризиків та вигод, пов'язаних з правом користування та володіння активом.

2) Операційна оренда – оренда інша, ніж фінансова [3].

Бухгалтерський облік у орендодавця має свої особливості як фінансової, так і операційної оренди.

Орендодавець відображає в бухгалтерському обліку наданий у фінансову оренду об'єкт як дебіторську заборгованість орендаря в сумі мінімальних орендних платежів і негарантованої ліквідаційної вартості за вирахуванням фінансового доходу, що підлягає отриманню, з визнанням іншого доходу (доходу від реалізації необоротних активів). Одночасно залишкова вартість об'єкта фінансової оренди виключається з балансу орендодавця з відображенням у складі інших витрат (собівартості реалізованих необоротних активів) [2].

Переданий в операційну оренду об'єкт орендодавець не списує в себе з балансу, а продовжує обліковувати у складі своїх активів. Таке передання фіксується тільки в аналітичному обліку.

Дохід від здавання об'єктів в операційну оренду визначають на прямолінійній основі протягом строку оренди (тобто рівними частинами) або з урахуванням способу отримання економічних вигод, пов'язаних з використанням об'єкта операційної оренди (п. 17 П(С)БО 14). Дохід від оренди відображається за кредитом субрахунку 713 «Дохід від операційної оренди активів». Проте якщо надання майна в оренду є основним видом діяльності орендодавця, доцільно буде показувати за кредитом субрахунку 703 «Дохід від реалізації робіт і послуг». А от дохід від орендних платежів за оренду об'єктів інвестиційної нерухомості обліковується лише на субрахунку 703. Тобто його віднесено до доходів від основної діяльності [3].

Оренду спочатку відносять до складу доходів майбутніх періодів (кредит рахунка 69 «Доходи майбутніх періодів»), а вже в тих періодах, за які орендну плату отримано, визнають дохід (Дт 69 – Кт 703 або 713). Причому тут має значення розрахунковий період (місяць, квартал, рік), установлений у договорі оренди. Від нього й залежатиме момент відображення доходу.

Зазвичай надання послуг з оренди оформлюється первинним документом – актом, який підтверджує надання послуг орендарю. Крім того, акт також важливий для нарахування податкових зобов'язань з ПДВ [2].

Амортизацію переданих в оренду необоротних активів орендодавець продовжує нараховувати згідно з установленими для таких активів правилами. Це означає наступне. Якщо діяльність підприємства з надання орендних послуг є основною і систематичною, то суми нарахованої амортизації за об'єктом оренди воно відносить до собівартості орендних послуг. Робиться це за допомогою запису за кредитом відповідного субрахунку до рахунка 13 у кореспонденції з дебетом рахунка 23 «Виробництво» і подальшим списанням цих сум на субрахунок 903.

Крім амортизації, збираємо на рахунок 23 і формуємо собівартість орендної послуги також з інших витрат орендодавця на утримання об'єкта оренди, як от: зарплата і нарахування на зарплату працівників, безпосередньо пов'язаних з наданням послуг з оренди; вартість матеріалів, що використовую-

ються для підтримки майна в належному робочому стані (якщо такі витрати згідно з договором оренди несе орендодавець); інші витрати, пов'язані з отриманням доходу від надання майна в операційну оренду [2].

Якщо надання майна в оренду не є основним видом діяльності підприємства, усі витрати, пов'язані з цією послугою, включають до складу інших операційних витрат (дебет субрахунку 949 «Інші витрати операційної діяльності») [2].

Оренда – невід'ємна складова господарської діяльності сучасного підприємства. Складно знайти таке підприємство, яке б ніколи не вдавалося до оренди. Бо ж це зручно для орендаря – орендувати на певний час актив, який недоцільно купувати. Натомість орендодавець може заробити на тих активах, які він не використовує у своїй діяльності і може тимчасово надати іншим.

Список використаних джерел:

1. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні: Закон України № 996-IX від 16 липня 1999 р. *Верховна Рада України*. URL: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/site2/p_bills_stand_laws (дата звернення 28.09.2019).

2. Нестеренко М. Здати/взяти в оренду та облікувати це (в орендодавця та орендаря). *Податки та бухгалтерський облік*. 2018. № 74. URL: <https://i.factor.ua/ukr/journals/nibu/2018/september/issue-74/article-39185.html> (дата звернення 28.09.2019).

3. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 14 «Оренда»: Наказ Міністерства фінансів України № 181 від 28 липня 2000 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0487-00>. (дата звернення 28.09.2019).

Камбулова О. В., ОПП Облік і оподаткування спеціальність 071 Облік і оподаткування СВО Бакалавр,

Науковий керівник - Плаксієнко В. Я., д.е.н., професор, завідувач кафедри бухгалтерського обліку та економічного контролю

ОСОБЛИВОСТІ ОБЛІКУ ВИРОЩУВАННЯ ЗЕРНОВИХ КУЛЬТУР НА ПП «ДОСЛІДНЕ»

До того моменту, поки зерно не буде вирощено і зібрано, воно вважається частиною біологічного активу. Із біологічного активу зерно перетворюється на окремий актив за умови, що підприємство може отримати у майбутньому економічну вигоду від його використання і вартість зерна може бути достовірно визначена.

Облік витрат на вирощування зерна сільськогосподарські підприємства ведуть на рахунку 23 «Виробництво». За дебетом цього рахунку обліковують витрати на біологічні перетворення. За кредитом відображають вартість продукції, отриманої від урожаю при її первісному визнанні за справедливою вартістю, зменшеною на очікувані витрати на місці продажу, або за фактичною собівартістю [1].

На рахунку 23 ПП «Дослідне» відкриває аналітичні субрахунки, на яких збираються витрати на вирощування певного виду продукції (зерно пшениці, ячменю, жита тощо). Такі витрати групують в розрізі статей витрат, наведених

у П(С)БО 16 «Витрати».

Вирощене зерно, незалежно від того, для яких цілей воно буде в подальшому використовуватися (для реалізації чи використання у власному виробництві), слід оприбуткувати у склад активів підприємства на дебет рахунку 27 «Продукція сільського господарства». На цей рахунок зерно оприбутковується як окремий актив у кореспонденції з кредитом субрахунку 231 «Рослинництво» [2].

Первинний облік збору врожаю зерна можна вести трьома способами: із застосуванням талонів, путівок або реєстрів приймання зерна. ПП «Дослідне» самостійно обирає, який спосіб оформлення надходження зерна йому підходить найкраще. Головне, щоб цей спосіб дозволяв здійснювати контроль за надходженням продукції із поля до місця зберігання та давав оперативну інформацію про стан збирання урожаю.

Витрати на очищення та сушіння зерна, яке передано на елеватор, включаються до виробничої собівартості вирощеного зерна.

Зменшення кількості зерна внаслідок його доробки не є його втратою. Це технологічна операція, направлена на доведення зерна до стану, придатного для його використання. Тому операція з доробки зерна для сільгосппідприємства не матиме податкових наслідків.

Відповідно до П(С)БО 30, біологічні активи на кожну звітну дату повинні оцінюватися та відображатися у звітності за справедливою вартістю. Однак, положенням також передбачено, що поточні біологічні активи рослинництва в разі неможливості визначити їх справедливую вартість (в нашому випадку пшениця озима), які не досягли зрілості та технологічний процес створення яких не завершено, відображаються у бухгалтерському обліку і звітності, як незавершене виробництво та оцінюється за виробничою собівартістю, яка визначається відповідно до Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 16 «Витрати» [3].

Для того, щоб уникнути недоліків, доцільно розподіляти загальновиробничі витрати на об'єкти обліку не один раз у кінці року, як практикується на більшості підприємств на сьогодні, відповідно до Методичних рекомендацій, а щомісячно. Крім того, що це забезпечить відображення достовірної інформації про фінансові результати у звітності, це також дасть більш повну інформацію про витрати понесені на виробництво продукції в момент її вирощування та оприбуткування для потреб внутрішніх користувачів. Що в свою чергу дасть можливість приймати оперативні і виважені рішення щодо процесу виробництва, визначення пріоритетів діяльності, цінової політики та інших питань.

Для щомісячного розподілу загальновиробничих витрат підприємство може застосовувати наперед визначені планові ставки розподілу. Вони встановлюються на основі планових прямих та загальновиробничих витрат, або прямих та загальновиробничих витрат минулого періоду при умові, що істотних змін в обсягах та структурі виробництва продукції підприємства не передбачається.

Застосування запропонованої методики виробничого обліку зумовлює уточнення підходів до визначення фінансових результатів сільськогоспо-

дарського виробництва. При визначенні фінансового результату від первісного визнання на кожну звітну дату враховуються також розподілені загально-виробничі витрати. Такий підхід забезпечить виконання принципу бухгалтерського обліку превалюванні сутності над формою і сприятиме відображенню більш достовірної інформації про фінансові результати в звітності сільськогосподарських підприємств.

Список використаних джерел:

1. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні: Закон України № 996-IX від 16 липня 1999 р. *Верховна Рада України*. URL: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/site2/p_bills_stand_laws (дата звернення 28.09.2019).

2. Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 16 «Витрати»: Наказ Міністерства фінансів України № 318 від 31 грудня 1999 р. *Верховна Рада України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0027-00> (дата звернення 28.09.2019).

3. Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 30 «Біологічні активи»: Наказ Міністерства фінансів України № 790 від 18 листопада 2005 р. *Верховна Рада України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1456-05> (дата звернення 28.09.2019).

Киченко Д. В., ОПП Облік і оподаткування спеціальність 071 Облік і оподаткування СВО Бакалавр,

Науковий керівник - Мокієнко Т. В., к.е.н., доцент, доцент кафедри бухгалтерського обліку та економічного контролю

ОБЛІК ПОТОЧНИХ ЗОБОВ'ЯЗАНЬ ПІДПРИЄМСТВА

В сучасних умовах у процесі діяльності підприємство не завжди здійснює розрахунки з іншими підприємствами або фізичними особами одночасно з передачею майна, виконанням робіт, наданням послуг тощо. У зв'язку з цим виникає потреба у залучення додаткових коштів, що призводить до утворення зобов'язань, наявність яких за стабільних умов діяльності підприємства не погіршує фінансового стану суб'єкта, а їх розмір та динаміка свідчить про рівень взаємозв'язків з іншими суб'єктами підприємницької діяльності.

На будь-якому підприємстві незалежно від напрямку діяльності існують зобов'язання підприємства перед постачальниками, підрядниками, працівниками, банками, за короткострокові та довгострокові кредити, учасниками та ін. - всі ці зобов'язання є поточними.

Зобов'язання – заборгованість підприємства, що виникає внаслідок минулих подій і погашення якої, як очікується, призведе до зменшення ресурсів підприємства, що втілюють економічні вигоди. Зобов'язання визнають, якщо його оцінку можна достовірно визначити та існує ймовірність зменшення економічних вигод у майбутньому внаслідок його погашення.

Поточні зобов'язання – зобов'язання, які будуть погашені протягом операційного циклу підприємства або повинні бути погашені протягом дванадцяти місяців, починаючи з дати балансу. Вони включають короткострокові кредити банків, поточну кредиторську заборгованість, поточні забезпечення та

інші поточні зобов'язання. Різні автори по – різному трактують визначення зобов'язань, але при цьому не змінюється її суть. Існування значної кількості підходів до визначення сутності поточних зобов'язань свідчить про їх важливість для будь-якого підприємства.

Поточні зобов'язання включають:

- короткострокові кредити банків;
- поточну заборгованість за довгостроковими зобов'язаннями;
- короткострокові векселі видані;
- кредиторську заборгованість за товари, роботи, послуги;
- поточну заборгованість за розрахунками.

Короткострокові кредити банків – сума поточних зобов'язань підприємства перед банками за отриманими від них позиками. Короткострокові кредити банки можуть надавати в разі тимчасових фінансових труднощів, що виникають у зв'язку з витратами виробництва та обігу і не забезпечені надходженням коштів у відповідному періоді.

Кредиторська заборгованість за розрахунками – гроші, що підлягають поверненню підприємством юридичним чи фізичним особам, у яких позичені і яким вони не виплачені. Під час здійснення діяльності у підприємства виникають поточні зобов'язання за такими розрахунками: з одержаних авансів, з бюджетом, зі страхування, з оплати праці, з учасниками, із внутрішніх розрахунків.

Основними завданнями бухгалтерського обліку зобов'язань є:

- чітке документування розрахунків;
- своєчасність відображення виникнення та погашення кредиторської заборгованості на рахунках бухгалтерського обліку;
- дотримання правил розрахункової дисципліни;
- чіткий синтетичний та аналітичний облік розрахунків, систематична взаємна перевірка заборгованості;
- організація передачі інформації з облікових реєстрів до центральної бухгалтерії (головному бухгалтеру) для її відображення в звітності;
- недопущення помилок в обліку розрахункових операцій.
- своєчасна та повна реєстрація даних первинного обліку в реєстрах;
- додержання строків розрахунків з кредиторами;
- правдиве відображення інформації щодо зобов'язань в звітності.

Крім того, кожен елемент зобов'язань має свої специфічні завдання організації обліку.

Бухгалтерський облік повинен відображати вжиті заходи на бухгалтерських рахунках та, відповідно, їх вплив на фінансові результати діяльності підприємства. Для обліку зобов'язань Планом рахунків передбачено рахунки п'ятого та шостого класів.

Отже, виникнення поточних та довгострокових зобов'язань це невід'ємний процес в економіці підприємства, оскільки дуже рідко відбуваються розрахунками між підприємствами без виникнення заборгованості. Тому підприємствам необхідно краще вивчати це поняття щоб запобігти проблемам які виникають із цією заборгованістю.

Список використаних джерел:

1. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 11 «Зобов'язання»: Наказ Міністерства фінансів України № 318 від 31 січня 2000 р. *Верховна Рада України*. URL: <http://www.rada.gov.ua> (дата звернення 28.09.2019).
2. Облік довгострокових та поточних зобов'язань. URL: http://www.srinest.com/book_1343_chapter_11 (дата звернення 28.09.2019).

Коваленко М. А., ОПП Облік і оподаткування спеціальність 071 Облік і оподаткування СВО Магістр;

Виноградова А. А., ОПП Облік і оподаткування спеціальність 071 Облік і оподаткування СВО Магістр;

Гичка Я. Ю., ОПП Фінанси, банківська справа та страхування спеціальність 072 Фінанси, банківська справа та страхування СВО Магістр;

Науковий керівник – Дорошенко А. П., к.е.н., доцент кафедри економічної теорії та економічних досліджень

ГРОШОВІ КОШТИ ТА ФОРМИ РОЗРАХУНКІВ

Гроші є специфічним товаром, тому що вони не здатні прямо задовольняти будь-які фізичні чи духовні потреби людини, а тільки опосередковано – через витрачання їх на купівлю різних товарів та послуг.

Під рухом грошових коштів розуміють надходження і вибуття грошових коштів у розрізі видів діяльності. До складу грошових коштів не включають гроші на банківських рахунках, обмежені для поточного використання протягом терміну, що перевищує один рік. Такі кошти відображаються у складі необоротних активів підприємства, як і інші фінансові інвестиції.

Як результат своєї операційної діяльності всі підприємства проводять розрахунки з комерційними банками по позичках і через комерційні банки сплачують вартість товарів, робіт та послуг одне одному.

Розрахунки підприємств по своїх зобов'язаннях проводиться в безготівковому та готівковому порядку через установи банків відповідно до правил здійснення розрахункових та касових операцій, затверджених Національним банком України. Більша частина розрахунків по виконанню зобов'язань здійснюються через установи банків безготівковим шляхом. Розрахунки готівкою між підприємствами, організаціями й установами дозволяється проводити лише тоді, коли суми окремих платежів менші від сум, встановлених банками для безготівкових розрахунків.

Грошові кошти відносяться до найбільш ліквідної частини активів і характеризуються тим, що можуть бути негайно використані для оплати поточних зобов'язань. Вони складаються із наявної готівки в касі, чеків та грошових переказів, отриманих від клієнтів, і вкладів на рахунках в банку.

Грошам, на відміну від інших товарів, притаманна абсолютна ліквідність. Ліквідність визначається за двох умов:

- можливість використання певного активу в ролі засобу платежу;
- здатність даного активу зберігати свою номінальну вартість незмінною.

Рух грошей, що обслуговує реалізацію товарів, нетоварні платежі і

розрахунки в господарствах, являє собою грошовий обіг. Грошовий обіг підрозділяється на дві сфери: готівкова і безготівкова.

Під готівкою розуміють валюту України та іноземну валюту у вигляді грошових коштів.

Готівковий оборот – рух готівки в сфері обігу і виконання ним двох функцій (засобу платежу і засобу обігу). Готівка використовується для розрахунків, не пов'язаних безпосередньо з рухом товарів і послуг, а саме: розрахунків по виплаті заробітної плати, премій, при оплаті цінних паперів і т. д. Готівковий оборот включає рух усієї готівково-грошової маси за визначений період часу між населенням, фізичними і юридичними особами і державними органами. Безготівкові розрахунки – розрахунки, що проводяться без участі готівки, тобто в сфері безготівкового грошового обігу.

Безготівковий обіг – рух вартості без участі готівки: перерахування коштів по рахунках кредитних установ, залік взаємних вимог та ін. Безготівковий обіг має важливе економічне значення в прискоренні оборотності оборотних коштів, скороченні готівки, зниженні витрат обігу.

В залежності від економічного змісту розрізняють дві групи безготівкового обороту: по товарних операціях і фінансових зобов'язаннях.

До першої групи відносяться безготівкові розрахунки за товари і послуги, до другого – платежі в бюджет (податок на прибуток, ПДВ та ін.), і позабюджетні фонди, погашення банківських позичок, сплата відсотків за кредит, розрахунки зі страховими компаніями та ін.

Готівковий і безготівковий грошові обороти органічно пов'язані між собою, що реалізується через перехід однієї форми в іншу. Наприклад, виручка надходить до каси підприємства, а потім здається до установи банку для зарахування на поточний або інший рахунок. З цих рахунків у банку проводяться розрахунки між господарюючими суб'єктами та надходить готівка в касу підприємства для видачі заробітної плати, авансу підзвітним особам тощо. Безготівковий платіжний оборот невіддільний від обігу готівки й складає разом з ним єдиний грошовий обіг країни, у якому циркулюють єдині гроші одного найменування.

Поняття грошових коштів тісно пов'язане з поняттям грошових потоків. Деякі автори їх ототожнюють, що на нашу думку є помилковим, адже грошові потоки відображають динаміку руху грошових коштів за певний період та не дозволяють отримати інформацію про наявність коштів на певну дату.

Список використаних джерел:

1. Томчук О. Ф., Козак Н. Ю. Методичне забезпечення фінансового стану підприємства. Вісник Чернівецького торговельно-економічного інституту. Економічні науки. 2011. Вип. 2(1). С. 150-154.
2. Кірейцев Г. Г. Фінансовий менеджмент : навчальний посібник. К. : ЦУЛ, 2002. 496 с.
3. Білик М. Д. Фінансовий аналіз : навчальний посібник. К. : КНЕУ, 2007. 592 с.

*Кудряшова Т. С., ОПП Облік і оподаткування спеціальність 071 Облік і оподаткування СВО Магістр,
Науковий керівник - Нездойминого О. Є., к.е.н., доцент кафедри бухгалтерського обліку та економічного контролю*

ДЕЯКІ ОБЛІКОВІ АСПЕКТИ ПЕРЕОЦІНКИ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ

З питанням переоцінки основних засобів у тій чи іншій мірі, мабуть, стикався кожен бухгалтер, оскільки підстав для переоцінки може бути чимало – починаючи від прагнення відобразити якомога більш об'єктивну інформацію у фінансовій звітності і завершуючи податковою оптимізацією податку на прибуток (для тих, хто не визначає податкових різниць) або ПДВ (для тих, хто податкові різниці визначає).

В першу чергу зазначемо, що переоцінка основних засобів – справа цілком добровільна (п. 16 П(С)БО 7 «Основні засоби») [1].

Відповідно до згаданого п. 16 П(С)БО 7 і п. 34 Методичних рекомендацій № 561 [2] не підлягають переоцінці МНМА та бібліотечні фонди, якщо амортизація їхньої вартості здійснюється за методом 50 % на 50 % (50 % вартості, яка амортизується, у першому місяці використання, а 50 % – у місяці вилучення з активів (списання з балансу)) або 100 % вартості, яка амортизується, у першому місяці використання.

В той же час переоцінка повинна проводитися, якщо залишкова вартість об'єкта суттєво відрізняється від його справедливої вартості на дату балансу.

Водночас проводячи переоцінку, завжди потрібно пам'ятати про податкові наслідки, які спричинятимуть операції з переоцінки, про які йтиметься далі. Адже вплив на порядок формування об'єкта оподаткування операцій з переоцінки може визначатися саме тим фактором, який викликає найбільше запитань у платників податків.

Розглянемо, як в обліку відображається дооцінка чи уцінка основного засобу. При цьому, необхідно звернути увагу, що при переоцінці застосовується Коефіцієнт переоцінки, на який коригується і первісна вартість, і сума зносу.

$$K_{п} = \frac{\text{Справедлива вартість}}{\text{Залишкова вартість}},$$

де $K_{п}$ – коефіцієнт переоцінки

Розрахувавши переоцінену первісну вартість об'єкта ($ПВ \times K$ -т переоцінки) і переоцінений знос ($Знос \times K$ -т переоцінки), маємо отримати переоцінену залишкову вартість (як різницю між переоціненою первісною вартістю та переоціненим зносом), яка фактично має бути рівною справедливій вартості [3].

Розглянемо декілька прикладів по відображенню результатів переоцінки на рахунках бухгалтерського обліку

Приклад 1. Залишкова вартість 50 000 грн, накопичений знос 20 000 грн, справедлива вартість 250 000 грн. K -т переоцінки = 5, переоцінений знос 100 000 (сума дооцінки зносу 80 000 грн), переоцінена первісна вартість

350 000 грн (сума дооцінки первісної вартості 280 000).

Записи в обліку будуть відображати первісну дооцінку:

Дт	10	Кт	131	Сума, 80000
Дт	10	Кт	411	Сума, 280000

Приклад 2. Залишкова вартість 200 000 грн, накопичений знос 80 000 грн, справедлива вартість 150 000 грн. К-т переоцінки = 0,75, переоцінений знос 60 000 (сума уцінки зносу 20 000 грн), переоцінена первісна вартість 210 000 грн (сума уцінки первісної вартості 70 000, відповідно, залишкової вартості – 50 000)

Записи в обліку будуть відображати первісну уцінку:

Дт	131	Кт	10	Сума, 20000
Дт	975	Кт	10	Сума, 50000

Приклад 3. Дооцінка залишкової вартості 280 000, дооцінка зносу – 80 000, попередня уцінка становила 200 000 (перевищення становить 80 000)

Бухгалтерські записи по дооцінці після уцінки:

Дт	10	Кт	131	Сума, 80000
Дт	10	Кт	746	Сума, 200000
Дт	10	Кт	411	Сума, 80000

Приклад 4. Уцінка залишкової вартості 50 000, уцінка зносу – 20 000, попередня дооцінка становила 10 000 (перевищення уцінки становить 40 000)

Бухгалтерські записи по уцінці після дооцінки:

Дт	131	Кт	10	Сума, 20000
Дт	411	Кт	10	Сума, 10000
Дт	975	Кт	10	Сума, 40000

Втім після відображення в обліку сум дооцінки чи уцінки об'єкта основного засобу необхідно також відобразити відповідні податкові різниці у звітній декларації з податку на прибуток. Пунктами 138.1 та 138.2 Податкового кодексу України встановлено, що:

- фінансовий результат до оподаткування збільшується на суму уцінки та втрат від зменшення корисності основних засобів або нематеріальних активів, включених до витрат звітного періоду відповідно до НПБО або МСФЗ;

- фінансовий результат до оподаткування зменшується на суму дооцінки основних засобів або нематеріальних активів у межах попередньо віднесених до витрат уцінки відповідно до НПБО або МСФЗ [4].

В цілому, у випадку дооцінки шляхом відображення податкових різниць вплив на об'єкт оподаткування формується виключно з балансової вартості ОЗ, що очищена від переоцінки. А у випадку уцінки ОЗ податкові різниці, які виникають на момент ліквідації ОЗ, є цілком компенсованими попередніми податковими різницями, що відображаються в декларації з податку на прибуток у момент проведення уцінки такого ОЗ.

Список використаних джерел:

1. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 7 «Основні засоби»: Наказ МФУ № 92 від 27 квіт. 2000 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0288-00>.

2. Про затвердження Методичних рекомендацій з бухгалтерського обліку

основних засобів: Наказ МФУ № 561 від 30 верес. 2003 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0561201-03>.

3. Савчук Т. Провели переоцінку ОЗ: які облікові аспекти та податкові наслідки? Вісник. Офіційно про податки. – 13 серпня 2019 р. URL: <https://news.dtki.ua/accounting/individual-transactions/57075>

4. Податковий кодекс України № 2755-VI від 2 груд. 2010 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/>

Кузьміна Я. М., ОПП Облік і оподаткування спеціальність 071 Облік і оподаткування СВО Магістр,

Науковий керівник - Нездойминого О. Є., к.е.н., доцент кафедри бухгалтерського обліку та економічного контролю

КОНТРОЛЬ ЗА ЯКІСТЮ СКЛАДАННЯ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ

Законом України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» визначено, що фінансова звітність – звітність, що містить інформацію про фінансовий стан та результати діяльності підприємства [1].

Метою ведення бухгалтерського обліку і складання фінансової звітності є надання користувачам для прийняття рішень повної, правдивої та неупередженої інформації про фінансовий стан та результати діяльності підприємства, тому здійснення контролю за складанням фінансової звітності є досить важливим питанням для кожного господарського суб'єкта.

Перш за все слід відзначити, що фінансова звітність підприємства повинна ґрунтуватись на таких загальних принципах: повне висвітлення, автономність, безперервність, послідовність, нарахування, превалювання сутності над формою, єдиний грошовий вимірник.

В той же час згідно з вимогами НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» фінансова звітність повинна формуватися із дотриманням таких її якісних характеристик [2]:

– зрозумілість означає, що інформація, яка надається у фінансових звітах, повинна бути дохідлива і розрахована на однозначне тлумачення її користувачами за умови, що вони мають достатні знання та зацікавлені у сприйнятті цієї інформації.

– доречність означає, що фінансова звітність повинна містити лише доречну інформацію, яка впливає на прийняття рішень користувачами, дає змогу вчасно оцінити минулі, теперішні та майбутні події, підтвердити та скоригувати їхні оцінки, зроблені у минулому.

– достовірність означає, що фінансова звітність повинна бути достовірною, яка не містить помилок та перекозчень, що здатні вплинути на прийняття рішення користувачів звітності.

– зіставність – означає, що звітність повинна забезпечувати можливість порівнювати звіти за різні періоди та різних підприємств [2].

Головна мета контролю – попередження недоліків, а не пошук вже наявних недоліків у господарській діяльності підприємств, їх аналіз та оцінка. Проте слід враховувати не як зовнішній, так і внутрішній контроль. Якщо

внутрішній контроль покликаний забезпечити дотримання всіма співробітниками підприємства своїх посадових обов'язків, то зовнішній контроль направлений на підтвердження достовірності бухгалтерської звітності для користувачів бухгалтерської (фінансової) звітності організації.

Розглянемо загальну схему комплексного підходу до внутрішнього контролю фінансової звітності та інструментів оцінки її показників (рис. 1).

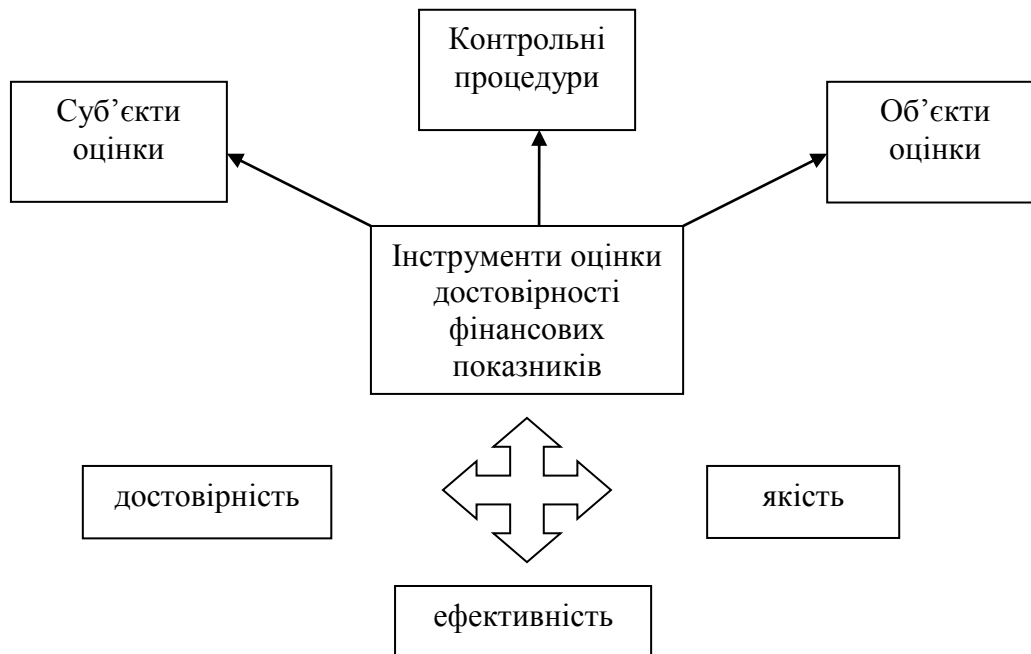

Рис. 1. Комплексний підхід до внутрішнього контролю фінансової звітності та інструментів оцінки її показників

Спільна мета, яка поєднує зовнішній і внутрішній види контролю, полягає у законному і своєчасному відображенні господарських операцій в обліку і, відповідно, у фінансовій звітності, а також доцільності господарських операцій.

Складання і контроль фінансової Звітності є досить обтяжливими, особливо на великих підприємствах зі складною організаційною структурою, яка поєднує в собі цілий ряд різнопрофільних структурних підрозділів. Іншими словами, практика складання фінансової звітності по великій кількості господарських операцій є непрозорою і громіздкою, що відповідно, спричиняє неточність і неякісність інформації та потребує певного вдосконалення її узагальнення [3, с. 30].

Ефективність внутрішнього контролю як господарювання, так і фінансової звітності розглядається нами, як необхідна умова управління підприємством.

В загальному ж можна відзначити, що контроль формування показників фінансової звітності передбачає якісну їх оцінку, яка забезпечується шляхом перевірки формування статей звітності окремих підрозділів; детальним тестуванням окремих господарських операцій; аналізом залишків по рахунках даних бухгалтерського обліку; аналізом ефективності динаміки облікових об'єктів для формування фінансової звітності.

Список використаних джерел:

1. Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» № 996-XIV від 6 лип. 1999 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14> (дата звернення: 29.09.2019)
2. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» № 73 від 07 лют. 2013 р. URL <https://zakon.rada.gov.ua> (дата звернення 29.09.2019).
3. Муренко Т.О. Організація Контролю фінансової звітності (на прикладі підприємств залізничного транспорту України) / дис. ...канд.. екон. наук : 8.00.09. Одеса, 2012. 226 с.

Лакодименко Л. І., ОПП Облік і оподаткування спеціальність 071 Облік і оподаткування СВО Бакалавр,

Науковий керівник - Мокієнко Т.В., к.е.н., доцент, доцент кафедри бухгалтерського обліку та економічного контролю

ВЛАСНИЙ КАПІТАЛ: СУТНІСТЬ ТА ПРОБЛЕМИ ОБЛІКУ

При створенні підприємства кожен його учасник вносить у нього певні цінності (гроші, техніку і т.д.). ці внески прописуються у статуті підприємства. В свою чергу стає на облік в підприємстві. На кожному підприємстві є власний і залучений капітал.

Капітал – вкладення власників і прибуток, накопичена за весь час діяльності організації. При визначенні фінансового стану організації величина капіталу розраховується так: активи - зобов'язання.

Статутний капітал – це сукупність вкладів засновників в майно в грошовому вираженні при створенні підприємства для забезпечення його діяльності, у розмірах, визначених установчими документами.

Якщо у статутному фонді підприємства іноземна інвестиція становить не менше десяти відсотків, воно визнається підприємством з іноземними інвестиціями. Підприємство, у статутному фонді якого іноземна інвестиція становить сто відсотків, вважається іноземним підприємством.

Власний капітал – це частка в активах підприємства, що залишається після вирахування його зобов'язань.

При створенні підприємства його стартовий капітал втілюється в активах і відображає їх вартість. На цьому етапі ще немає боргів" а тому: власний капітал дорівнює активам [1].

Тобто, якби на підприємстві не було боргів, то сума власного капіталу дорівнювала б його активам. Співвідношення між капіталом і зобов'язаннями в різних підприємствах не однакове. Чим більшу частку займає власний капітал в активах підприємства, тим вища його незалежність. Власний капітал є основою для здійснення діяльності підприємства. Він показує ступінь незалежності та впливу його власників на підприємство. Формується власний капітал за рахунок внесків власників та накопичення сум доходу від діяльності підприємства.

Власний капітал складається зі статутного, пайового, додаткового і резервного капіталів. До власних джерел належить також нерозподілений

прибуток.

Важливим показником роботи підприємства є збереження його капіталу. Воно забезпечується тоді, коли сума чистих активів підприємства (Активи - Зобов'язання) на кінець періоду перевищує суму чистих активів на початок періоду.

Отже, фінансовою основою діяльності підприємства є сформований власний капітал. Він є початковою та безстроковою основою фінансування діяльності підприємства, а також джерелом погашення його збитків, одним з найвагоміших показників.

Таблиця 1

Типові проблеми обліку капіталу

№	Типові проблеми	Рекомендації
1.	Порушення в оцінці статей капіталу	
1.1	Засновниками підприємства прийнято рішення про збільшення статутного капіталу на 100 000 грн. за рахунок нерозподіленого прибутку, але перереєстрацію змін розміру статутного капіталу здійснено не було. У бухгалтерському обліку було зроблено допис на суму 100 000 грн. Дт 443 «Прибуток, використаний у звітному періоді» Кт 40 «Статутний капітал»	Підприємство у даному випадку припустилося помилки. В бухгалтерському обліку та у фінансовій звітності зміни у статутному капіталі підприємства та на пов'язаних з цими змінами рахунках (статтях) відображаються лише після завершення всіх процедур державної перереєстрації змін у статутному капіталі підприємства (для акціонерних товариств це реєстрація змін номіналу, кількості вже випущених акцій або додаткової емісії)
2.	Відображення доходів та витрат на рахунках капіталу	
2.1	Доходи та витрати, понесені у процесі здійснення підприємством господарської діяльності, як правило, не відображаються безпосередньо на рахунках капіталу відображається виключно операції з елементами капіталу – викуп (перепродаж) акцій та паїв, погашення заборгованості засновників по внесках до статутного капіталу, розподіл прибутку, списання дооцінок тощо	
2.2	Витрати, які не включаються до валових у податковому обліку, підприємство відображає за дебетом рахунку 443 «Прибуток, використаний у звітному періоді»	Таке підприємство припускається дуже серйозної помилки, що може призвести до суттєвих перекручень у Звіті про фінансові результати. Всі витрати, що повинні визнаватись як такі згідно з П(С)БО 16, незалежно від правил податкового обліку, повинні відображатись за їх змістом на відповідних рахунках 9 (8) класу або на рахунку 23 [2].

Власний капітал є основою для започаткування і здійснення господарської діяльності будь-якого підприємства. Власні фінансові ресурси для кожного підприємства є тією життєво необхідною частиною, без якої неможлива ні робота, ні подальше існування підприємства

Список використаних джерел:

1. Облік власного капіталу та забезпечення майбутніх витрат і платежів
URL: https://pidruchniki.com/1482111144017/buhgalterskiy_oblik_ta_audit/oblik_vlasnogo_kapitalu_zabezpechennya_maybutnih_vitrat_platezhiv (дата звернення

29.09.2019).

2. Проект реформи бухгалтерського обліку та аудиту в Україні URL: http://www.srines.com/book_1343_chapter_11. (дата звернення 29.09.2019).

Литвиненко В. Р., ОПП Облік і оподаткування спеціальність 071 Облік і оподаткування СВО Магістр,

Науковий керівник - Тютюнник С. В., к.е.н., доцент, професор кафедри бухгалтерського обліку та економічного контролю

КЛАСИФІКАЦІЯ ДЕБІТОРСЬКОЇ ЗАБОРГОВАНOSTІ В ЗАЛЕЖНОСТІ ВІД ТЕРМІНІВ ПОГАШЕННЯ

Питання заборгованості підприємств на сучасному етапі розвитку ринкових відносин займає важливу роль. Заборгованість, як дебіторська, так і кредиторська, є негативним чинником у роботі підприємств. У процесі діяльності підприємство не завжди здійснює розрахунки з іншими підприємствами або фізичними особами одночасно з передачею майна, виконанням робіт, наданням послуг тощо. У зв'язку із цим у нього виникає дебіторська заборгованість.

Відповідно до П(С)БО 10 «Дебіторська заборгованість» дебіторська заборгованість - сума заборгованості дебіторів підприємству на певну дату [2].

Існує декілька підходів до класифікації дебіторської заборгованості. Розглянемо її види в залежності від термінів погашення:

1. За своєчасністю погашення: дебіторська заборгованість, строк оплати якої не настав; дебіторська заборгованість не сплачена в строк; сумнівна дебіторська заборгованість – поточна дебіторська заборгованість, щодо якої існує невпевненість її погашення боржником; безнадійна дебіторська заборгованість – поточна дебіторська заборгованість, щодо якої існує впевненість про її неповернення боржником або за якою минув строк позивної давності.

2. За строком погашення та зв'язком з нормальним операційним циклом:

- довгострокову дебіторську заборгованість – сума дебіторської заборгованості, яка не виникає в ході нормального операційного циклу та буде погашена після дванадцяти місяців з дати балансу;

- поточну дебіторську заборгованість – сума дебіторської заборгованості, яка виникає в ході нормального операційного циклу або буде погашена протягом дванадцяти місяців з дати балансу.

За даними форми № 5 «Примітки до річної фінансової звітності» вивчаються склад, структура та динаміка дебіторської заборгованості за товари, роботи, послуги та іншої поточної дебіторської заборгованості за строками непогашення: до 12 місяців, від 12 до 18 місяців, від 18 до 36 місяців. Показники порівнюються у динаміці та з'ясовуються причини збільшення тривалості періоду перебування коштів у дебіторській заборгованості (наприклад, неефективна система розрахунків, неплатоспроможність покупців тощо).

За інформацією форми № 5 «Примітки до річної фінансової звітності» за базовий і звітний роки проаналізуємо структуру і динаміку поточної дебіторської заборгованості за строками непогашення (табл. 1).

**Аналіз поточної дебіторської заборгованості за строками непогашення
(станом на кінець року)**

Показник	Усього	в тому числі за строками непогашення		
		до 12 міс.	від 12 міс. до 18 міс.	від 18 міс. до 36 міс.
2016 рік				
Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги: сума, тис. грн	3700,0	3700,0	-	-
частка, %	100,0	100,0	-	-
Інша поточна дебіторська заборгованість: сума, тис. грн	-	-	-	-
частка, %	-	-	-	-
Разом: сума, тис. грн	3700,0	3700,0	-	-
частка, %	100,0	100,0	-	-
2017 рік				
Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги: сума, тис. грн	4222,0	4222,0	-	-
частка, %	100,0	100,0	-	-
Інша поточна дебіторська заборгованість: сума, тис. грн	-	-	-	-
частка, %	-	-	-	-
Разом: сума, тис. грн	4222,0	4222,0	-	-
частка, %	100,0	100,0	-	-
2018 рік				
Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги: сума, тис. грн	2926,0	2926,0	-	-
частка, %	100,0	100,0	-	-
Інша поточна дебіторська заборгованість: сума, тис. грн	1279,0	1279,0	-	-
частка, %	100,0	100,0	-	-
Разом: сума, тис. грн	4205,0	4205,0	-	-
частка, %	100,0	100,0	-	-
Звітний рік у % до базового року	в 2,1 р.б.	в 2,1 р.б.	-	-

Отже, в структурі дебіторської заборгованості (табл. 1) найбільшу частку має заборгованість за строками непогашення до 12 місяців – 100 % на кінець звітнього року. Порівняно з базовим роком заборгованість до 12 місяців збільшилась в 2,1 рази. У структурі дебіторської заборгованості за строками непогашення продовжує переважати заборгованість за товари, роботи, послуги.

У ході аналізу простроченої дебіторської заборгованості визначаються етапи, на яких виникла найбільша величина цієї заборгованості; з'ясовується, яка з видів заборгованості є найбільш простроченою; виділяється безнадійна заборгованість (відсутні первинні документи, підприємства-дебітори ліквідовані та виключені з ЄДРПОУ тощо) і та, що належить списанню у зв'язку зі спливом строків позовної давності.

Наявність простроченої, особливо безнадійної заборгованості, віднесеної до резерву сумнівних боргів, як і необґрунтоване зростання дебіторської за-

боргованості в цілому негативно впливають на фінансовий стан підприємства, призводять до дефіциту фінансових ресурсів. Безнадійні борги погашаються шляхом їх списання на збитки підприємства як дебіторська заборгованість, за якою закінчився строк позивної давності [2].

Таким чином, існує широкий спектр видів дебіторської заборгованості. Розглянута нами класифікація дебіторської заборгованості розкриває економічну природу різних видів дебіторської заборгованості та відповідає структурі бухгалтерського балансу.

Список використаних джерел:

1. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 10 «Дебіторська заборгованість»: Наказ Міністерства фінансів України № 237 від 08 жовт. 1999 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0725-99> (дата звернення: 25.09.2019).

2. Тютюнник Ю. М., Дорогань-Писаренко Л. О., Тютюнник С. В. Фінансовий аналіз: навч. посіб. Полтава: ПДАА, 2016. 430 с.

Мельник В. В., ОПП Облік і оподаткування спеціальність 071 Облік і оподаткування СВО Магістр,

Козісь-Кобилка О. В., ОПП Фінанси, банківська справа та страхування спеціальність 072 Фінанси, банківська справа та страхування СВО Магістр,

Науковий керівник – Пєсцова-Світалко О. С., к.е.н., доцент кафедри економічної теорії та економічних досліджень

ЗАПАСИ ПІДПРИЄМСТВА: СУТНІСТЬ ТА ЗНАЧЕННЯ ДЛЯ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

Для здійснення господарської діяльності підприємствами всіх форм власності та галузей економіки використовуються виробничі запаси, які є найбільш важливою та значною частиною активів підприємства. Тому, від організації та ведення обліку виробничих запасів залежить точність визначення прибутку підприємства, його фінансовий стан, конкурентоспроможність на ринку та в цілому ефективність роботи підприємства.

Опрацювавши наукові праці як українських так і зарубіжних вчених ми можемо стверджувати про неоднозначність підходу до застосування «проблемних» термінів та їх змісту особливо стосовно виробничих запасів.

Запаси являються важливою складовою забезпечення матеріальними ресурсами виробничих процесів (у вигляді виробничих запасів) та потреб споживачів (у вигляді запасів готової продукції). Управління запасами займає центральне місце в системі управління поточними активами на кожному підприємстві, в тому числі і на сільськогосподарському, адже мають на меті забезпечення безперебійного процесу виробництва й реалізації продукції при мінімізації поточних витрат на обслуговування запасів.

Поряд з цим не можна забувати про існування терміну «запаси», який згідно з П(С)БО 9 «Запаси» об'єднує основні складові оборотних матеріальних активів.

Тлумачення поняття «запаси», на нашу думку, повинно враховувати статичність запасів, місце знаходження запасів, причини створення запасів. Запаси, на наш погляд, – це матеріальні ресурси сфери виробництва та сфери розподілу, які зберігає підприємство в певний проміжок часу з метою задоволення потреб виробництва та споживачів готової продукції.

Запаси відносяться до складу оборотних активів тому що можуть бути перетворені на грошові кошти протягом року або одного операційного циклу. Оборотні засоби є фінансово-економічною категорією, яка впливає з існування товарно-грошових відносин, дії закону вартості та організації діяльності підприємства.

У працях західних вчених-бухгалтерів термін «виробничі запаси» не зустрічається, через його нехарактерність у бухгалтерському обліку. Оскільки на нашу думку, необхідною ознакою матеріальних цінностей, що відносяться до складу виробничих запасів є «незалученість» їх до процесу виробництва, а незавершене виробництво і готова продукція не відповідають цій ознаці.

Вчені-економісти вкладають такий зміст у поняття виробничих запасів через поділ оборотних засобів в економічній літературі на: виробничі запаси, незавершене виробництво, витрати майбутніх періодів.

На наш погляд також цікавою є думка вітчизняних вчених-фінансистів А. М. Поддєрьогіна, Л. Д. Буряка, і Г. Г. Нама, які виробничі запаси (сировину, основні й допоміжні матеріали, напівфабрикати, паливо, тару, запасні частини для ремонтів, малоцінні і швидкозношувані предмети, незавершене виробництво, напівфабрикати) називають виробничими засобами.

У сільськогосподарських підприємствах поєднуються різні запаси. У процесі виробництва сільськогосподарської продукції виробничі запаси поділяють за походженням на запаси сільськогосподарського походження та запаси промислового походження. Класифікація виробничих запасів за походженням дозволяє визначити дії природних чинників як на зазначені запаси так і на їх співвідношення.

Запаси, що визнаються активами зараховуються на баланс за первісною вартістю реалізації, тобто вартістю на момент надходження (її ще називають історична собівартість). На протязі звітного періоду первісна вартість не змінюється за виключенням випадків, що передбачаються стандартом № 9 «Запаси». Залежно від джерел надходження запасів первісна вартість визначається по різному.

Одиницею бухгалтерського обліку запасів є їх назва або однорідна група (вид). Тому в подальшій класифікації групи запасів поділяються на підгрупи, а всередині них – на види, сорти, марки, типорозміри тощо. Класифікація запасів оформляється розробкою номенклатури–цінника, тобто систематизованим переліком матеріалів, що використовується підприємством, у якому кожному найменуванню, розміру і сорту присвоюється номенклатурний номер (шифр), а також вказуються одиниця виміру і ціна. У подальшому номенклатурний номер запасів вказується в усіх документах, якими оформляється їх рух, що запобігає випадкам пересортиці (тобто помилковому оприбуткуванню або списанню замість одних матеріалів іншими), а також є обов'язковою умовою при авто-

матизованій обробці інформації по обліку наявності, надходження і витрачання запасів. У цьому разі номенклатурний номер використовується як ознака (код), за яким можна визначити номер синтетичного рахунка, субрахунку, групу, найменування запасу, його сорт і розмір.

Список використаних джерел:

1. Скуміна А. В., Ломака К. В., Ангелова О. С. Проблеми обліку виробничих запасів на сільськогосподарських підприємствах та напрями їх вирішення. Агросвіт. 2011. № 24. С. 84-86.
2. Словник іншомовних слів: 23000 слів та термінологічних словосполучень / Уклад. Л. О. Пустовіт та ін. К.: Довіра, 2000. 1018 с.
3. Слюсарчук Л. І. Облік і аналіз виробництва та продажу готової продукції. (Методолого – прикладний аспект). К. : «Альтерпрес», 2001, 258 с.

Норка Я. О., ОПП Облік і оподаткування спеціальність 071 Облік і оподаткування СВО Магістр,

Загривіна Є. В., ОПП Облік і оподаткування спеціальність 071 Облік і оподаткування СВО Магістр,

Науковий керівник – Єгорова О. В., к.е.н., доцент кафедри економічної теорії та економічних досліджень

ВИТРАТИ ПІДПРИЄМСТВА: СУТНІСТЬ ТА КЛАСИФІКАЦІЯ

На сьогодні, коли світовою тенденцією є зростання вартості продукції сільського господарства та її нестача актуальним питанням є збільшення обсягів виробництва продукції рослинництва та покращення її якості. Дана галузь, для держави є важливим сектором економіки, а для сільськогосподарського підприємства джерелом отримання прибутків. Тому, облік є єдиним джерелом інформації, необхідної для отримання даних визначення обліку витрат з вирощування продукції рослинництва, використанням всіх видів виробничих ресурсів, а також обсягу виробленої продукції (наданих робіт чи послуг) в натуральних та грошових вимірниках, а також загалом управління та контролю за її економічними показниками.

Слід відмітити, що до сучасного часу у практиці діяльності підприємств різних галузей народного господарства та теоретичній спадщині не існує загальноприйнятої класифікації методів планування та обліку витрат і пов'язаного з ним контролю виробничих витрат (стандарт-кост, директ-костинг, нормативний метод, чекова форма контролю витрат). Ці методи відрізняються один від одного організаційно-правовими та методологічними засадами.

Ефективність будь-якої підприємницької діяльності залежить від зниження витрат на одиницю продукції чи надання послуг, також зниження собівартості продукції. Основною метою діяльності будь-якого підприємства в ринкових умовах господарювання є отримання максимального прибутку. На суму прибутку, крім рівня цін, можна впливати шляхом зміни структури витрат на виробництво продукції та її обсягу.

На сучасному етапі виділяються такі підходи до вивчення витрат: з позицій теорії трудової вартості, теорії корисності, логістичної теорії. Відпо-

відно до теорії трудової вартості – це витрати на працю. Відповідно до теорії корисності – це витрати на задоволення потреб. Сутність витрат з позицій логістичної теорії – це витрати енергії, у тому числі інтелектуальної та фізичної енергії людини у ланцюгових або сіткових схемах взаємодії. На практиці ці витрати проявляються у вигляді цілеспрямованого руху і використання обмежених ресурсів (природних, фінансових, людських, інвестиційних тощо).

Принципово є два підходи до визначення витрат – бухгалтерський та економічний. Національні економічні стандарти визначають витрати як зменшення економічних вигод у вигляді вибуття активів або збільшення зобов'язань, які призводять до зменшення власного капіталу (за винятком зменшення власного капіталу за рахунок його вилучення або розподілу власниками). Витрати підприємства на рівні виробничих структурних підрозділів виступають у формі виробничої собівартості продукції [9, с. 63].

Економічні витрати мають назву також альтернативні або внутрішні – на відміну від бухгалтерських, які є зовнішніми.

До числа основних принципів формування системи функціонального управління витратами відносить наступні: використання функціонального підходу, відповідно до якого з реалізацією кожною загальною функцією асоціюється виникнення визначених витрат; забезпечення відповідності організаційної структури управління підприємством функціональному підходу до діяльності підприємства шляхом формування функціонально-структурної організації підприємства; використання стандартів витрат; застосування бюджетного методу управління витратами.

Створення впорядкованої структури витрат підприємства вимагає здійснення економічно обґрунтованої їх класифікації за окремими ознаками. Це передбачає розподіл та узагальнення витрат за групами для представлення інформації у зручній для управління та аналізу формі. Класифікація потрібна для організації економічної роботи підприємства, визначення вартості продукції та ціноутворення, нормування, планування, контролю й аналізу витрат. Обрані класифікаційні ознаки мають забезпечувати комплексне вивчення і групування витрат у потрібному розрізі. Чим більше виділяється ознак класифікації, тим вища ступінь пізнання об'єктів. Правильний вибір класифікаційних ознак є запорукою одержання необхідної та достовірної управлінської інформації, що забезпечує ефективність рішень, які приймаються на основі аналізу витрат підприємства.

Список використаних джерел:

1. Іванов А. Класифікація витрат. Бухгалтерія. 2001. № 24/1. С. 45-50.
2. Ільків Л. А. Класифікація витрат виробництва як необхідна передумова об'єктивного обліку і дієвого контролю. Облік і фінанси АПК. 2007. № 1–2. С. 105-108.
3. Ільченко Л. Б. Системний підхід до обліку витрат на виробництво. Наукові записки Тернопільської академії народного господарства. Тернопіль : Економічна думка, 2005. № 14. С. 25-31

Овчаренко А. Ю., ОПП Облік і оподаткування спеціальність 071 Облік і оподаткування СВО Бакалавр,
Науковий керівник - Липський Р. В., к.е.н., доцент кафедри бухгалтерського обліку та економічного контролю

РЕЗУЛЬТАТИ ТА РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО ПРОХОДЖЕННЯ ВИРОБНИЧОЇ ПРАКТИКИ НА ПІДПРИЄМСТВІ

Об'єкт проходження практики має самостійний баланс, розрахунковий, валютний та інші рахунки в банках, круглу печатку та штампи зі своїм найменуванням українською мовою, товарний знак, емблему, фірмові бланки та інші реквізити. Підприємство діє на принципах господарської самостійності та самоокупності, здійснює свою діяльність відповідно до законодавства України та Статуту. Підприємство створено з метою одержання прибутку шляхом здійснення виробництва, торгівельної та посередницької діяльності, виконання робіт та надання послуг, здійснення зовнішньоекономічної діяльності.

Облікова політика прийнята підприємством в якості методики ведення бухгалтерського обліку, що заснована на:

- прийнятих в Україні принципах складання фінансової звітності і забезпечення критеріїв її якості;
- вимогах Положень (стандартів) бухгалтерського обліку й інструкціях, вказівках і рекомендаціях по застосуванню стандартів обліку, розроблених Мінфіном України, а також нормативних документах, затверджених до використання Держкомстатом України, податковою адміністрацією України, та інших державних органів;
- галузевих інструкціях, розроблених галузевими міністерствами і відомствами.

Головний бухгалтер забезпечує:

- дотримання законодавчих і нормативних вимог по складанню правдивої і своєчасної фінансової звітності, а також єдиних методологічних засад бухгалтерського обліку;
- забезпечити безперервність відображення операцій і достовірну оцінку активів, зобов'язань, капіталу в бухгалтерському обліку, застосовуючи журнально-ордерну форму з елементами комп'ютерної обробки);
- організацію контролю за відображенням на рахунках бухгалтерського обліку всіх господарських операцій у відповідності до законодавства України;
- застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємства і організацій з урахуванням положень Інструкції щодо застосування Плану рахунків.

Основні аспекти оплати праці:

- оплата праці проводиться на основі тарифних сіток, ставок і окладів, що встановлено підприємством і затверджено конкретним договором; за роботу в шкідливих умовах, згідно атестації робочих місць, тарифні ставки збільшувати на невизначені відсотки; за роботу в нічний час проводити оплату 75% до тарифної ставки, окладу;
- відповідального за ведення обліку по заробітній платі призначити головного бухгалтера [2].

З метою забезпечення достовірності даних бухгалтерського обліку та фінансової звітності шляхом їх зіставлення з фактичною наявністю майна на підприємстві проводяться раптові і планові інвентаризації.

Для складання фінансової звітності, звітним періодом є календарний рік. Баланс складається на кінець останнього кварталу. Відповідальність за складання квартальної та річної звітності призначено головного бухгалтера.

За результатами проходження виробничої практики можна зробити наступні висновки.

Підприємство є суб'єктом великого підприємництва, який діє на принципах повного господарського розрахунку, самофінансування та самоокупності.

Показники фінансового стану аналізованого підприємства свідчать про фінансову стійкість підприємства та покращення його стану. Підприємство є прибутковим та не залежить від зовнішніх позикових джерел, веде облік власної фінансово-господарської діяльності у відповідності до встановлених законів, положень (стандартів) бухгалтерського обліку, кодексів, інструкцій і т.д.

Також воно є в достатній мірі забезпеченим оборотними активами, запасами та грошовими коштами, що свідчить про нарощування майнового потенціалу підприємства. Сума кредиторської заборгованості на кінець аналізованого періоду є незначною, а її погашення не викликає складнощів. Дебіторська заборгованість підприємства є поточною, простроченої серед неї виявлено не було.

Ефективність провадження господарської діяльності аналізованого підприємства підтверджує відносно позитивний фінансовий результат у вигляді прибутку та зниження собівартості продукції наряду із зростанням доходу від реалізації.

На базовому підприємстві практики широко використовуються систему «Клієнт-Банк», яка дозволяє керувати рухом коштів, контролювати всі надходження та вибуття, та значно спрощує роботу бухгалтера та економить час.

На підприємстві облік розрахункових і кредитних операцій займає важливе місце у загальній системі бухгалтерського обліку. Придбання матеріальних цінностей здебільшого відбувається двома способами – за готівку та по перерахунку. Щодо реалізації товару покупцям, то здебільшого це відбувається по перерахунку при попередньому замовленні. На сьогодні це є позитивною практикою, оскільки дає змогу бути мобільними та відповідати вимогам ринку.

Облік основних засобів ведеться з дотриманням всіх вимог чинного законодавства. Первинна документація складається вчасно та заповнюється правильно. Вся документація ведеться в програмі «1С: Підприємство», що значно полегшує ведення обліку, особливо при нарахуванні амортизації та внесення змін до інвентарних карток. Хотілось би зазначити щодо основних засобів підприємства: в цілому більшість з них не устаріли, але все одно час від часу закуповуються нові.

Облік фінансових результатів ведеться з дотримання умов чинного

законодавства. Підприємство достатньо забезпечене ресурсами та ефективно їх використовує. При цьому попит на товар зростає, оскільки зростають обсяги товарної продукції, що зумовлює більші обсяги поставок.

Отже, результати фінансово-економічної характеристики діяльності підприємства за 2016 - 2018 рр. дозволяють зробити висновок про наявність переважно позитивних тенденцій у майновому стані (більш швидке зростання оборотних активів порівняно з необоротними активами; збільшення грошей та їх еквівалентів; збільшення власного капіталу з одночасним збільшенням зобов'язань і забезпечень), позитивну динаміку ліквідності балансу, високий рівень фінансової стійкості за більшістю відносних показників, підвищення рівня ділової активності та прибутковості операційної, але в цілому господарська діяльність переважно збиткова.

В цілому система ведення бухгалтерського обліку та фінансової звітності знаходиться на високому рівні, якщо порівнювати дане підприємство з іншими конкурентами на ринку. Проте недоліки є в охороні праці на підприємстві, оскільки при її організації були дотримані майже всі вимоги чинного законодавства. Фінансування заходів охорони праці проходить відповідно до положень законодавства і щороку коригується на показники прибутковості підприємства [1].

Негативним є:

- розташування електропристроїв в одному приміщенні з персоналом фінансового відділу;
- невідповідність робочих місць стандартам.

На мою думку враховуючи негативні моменти в організації і забезпеченні охорони праці необхідно покращити:

- забезпечити економічне стимулювання до охорони праці;
- доукомплектування внутрішню нормативну базу відповідними наказами, нормативно закріпити обов'язки і відповідальність осіб, що відповідальні за охорону праці;
- нормативно сформувати фонд охорони праці і прив'язати до нього планові заходи;
- забезпечити проведення для охорони праці; на технічному рівні – перевірити стан елементів живлення, штепсельних з'єднань, стравність електропроводки та правильність її укладки, замінити несправні електротехнічні пристрої;
- довести робочі місця до відповідних стандартів.

Отже, охороні праці на підприємстві потрібно приділяти більше уваги, так як безпека повинна бути на першому місці на будь-якому підприємстві.

Список використаних джерел:

1. Про охорону праці: Закон України №29-IV від 20 січня 2018 р. Верховна Рада України. URL: <http://rada.gov.ua>. (дата звернення 29.09.2019).
2. «Софус» науковий клуб URL: http://sophus.at.ua/publ/2015_11_25_. (дата звернення 29.09.2019).

Палій М. О., ОПП Облік і оподаткування спеціальність 071 Облік і оподаткування СВО Бакалавр,

Науковий керівник - Єрмолаєва М. В., к.е.н., доцент, професор кафедри бухгалтерського обліку та економічного контролю

ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ЕЛЕКТРОННОЇ ЗВІТНОСТІ В УКРАЇНІ

Сьогодні облікове забезпечення діяльності будь-якого підприємства є відповідальною працею, не менш важливим та складним аспектом діяльності бухгалтерської служби підприємства є подання звітності по результатах його діяльності. Платник податків самостійно обирає спосіб здачі:

1. Подати звітність в режимі онлайн;
2. Звернутися до уповноважених органів для здачі звітності у паперовому форматі.

Ще кілька років тому, сама ідея здачі звітів в електронному вигляді здавалась неможливою, через слабку нормативну базу, теоретичну та практичну підготовку, відсутність досвіду або некомпетентність консультаційних центрів, слабку серверну оснащеність. В умовах глобалізації, новітньої електронно-обчислювальної техніки та її масштабного застосування у всіх галузях економіки України, подання звітності в електронному форматі дає можливість суттєво прискорити документообіг, вдосконалити виробничі та адміністративні потужності, покращити методи прийняття управлінських рішень.

Набуття чинності Закону України «Про електронні документи та електронний документообіг» в 2003 році та Податкового кодексу України в 2010 році стало підґрунтям для запровадження в майбутньому нормативно-правової бази з приводу електронної звітності.

Відповідно до Податкового кодексу України, Глави II, статті 49, пункту 49.3: «Податкова декларація подається за вибором платника податків, якщо інше не передбачено цим Кодексом, в один із таких способів:

- а) особисто платником податків або уповноваженою на це особою;
- б) надсилається поштою з повідомленням про вручення та з описом вкладення;
- в) засобами електронного зв'язку в електронній формі з дотриманням вимог законів України «Про електронні документи та електронний документообіг» та «Про електронні довірчі послуги» [1].

Також Закон України «Про електронні документи та електронний документообіг» визначає, що електронний документообіг (обіг електронних документів) – сукупність процесів створення, оброблення, відправлення, передавання, одержання, зберігання, використання та знищення електронних документів, які виконуються із застосуванням перевірки цілісності та у разі необхідності з підтвердженням факту одержання таких документів.

Порядок електронного документообігу визначається державними органами, органами місцевого самоврядування, підприємствами, установами та організаціями всіх форм власності згідно з законодавством [2].

Зараз існування можливостей здачі звітності на ринку представлено рядом різних програмних продуктів, які можна ранжувати за такими пара-

метрами – безкоштовні та комерційні. До безкоштовних належать ті, що представлені Державною фіскальною службою України, а саме: Електронний кабінет платника податків; Єдине вікно подання електронної звітності; ZvitOk.

Асортимент комерційних програмних засобів значно ширше, тож тут представлені найпопулярніші: Соната; Арт-звіт; М.Е.Doc; iFin; 1С-звіт; Taxer; Інші.

Представлені програмні продукти можуть відрізнятися за функціоналом, що позитивно може відображатись при формуванні звітності у зв'язку із особливостями діяльності різних підприємств. При цьому керівник або бухгалтер матиме можливість ознайомитись теоретично, а в більшості випадках ще й скористатися безкоштовним випробувальним періодом для прийняття рішення стосовно придбання тієї програми, яка матиме необхідний йому арсенал функцій.

Отже, автоматизація процесу здачі звітності передбачає покращення ряду показників, а саме:

1) Значна економія часу та коштів через відсутність потреби добиратися до необхідного органу управління.

2) Зручний та доступний інтерфейс при формуванні звітності, автоматична арифметична та формальна перевірка.

3) Вбудований електронний архів, що дає змогу в будь-який час оперативно контролювати стан здачі звітності та скористатися необхідною інформацією.

4) Прискорення документообігу.

Список використаних джерел:

1. Податковий кодекс України: Закон України від 2011 р. № 2755-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17> (дата звернення: 24.09.2019).

2. Про електронні документи та електронний документообіг: Закон України від 2003 р. № 851-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/851-15> (дата звернення: 24.09.2019).

Панасенко Л. С., спеціаль ОПП Облік і оподаткування спеціальність 071 Облік і оподаткування СВО Магістр,
Науковий керівник - Тютюнник С. В., к.е.н., доцент, професор кафедри бухгалтерського обліку та економічного контролю

ОРГАНІЗАЦІЯ ТРУДОВИХ ВІДНОСИН ТА РОЗРАХУНКІВ З ПРАЦІВНИКАМИ У ФЕРМЕРСЬКИХ ГОСПОДАРСТВАХ

Ведення обліку фермерського господарства на сьогодні один із перспективних напрямів діяльності бухгалтера в агросекторі. Зокрема даний напрямок має особливості оформлення трудових відносин та оподаткування доходів членів такого господарства.

Відповідно до Закону України «Про фермерське господарство» трудові відносини у ньому базуються на основі праці членів фермерського господарства та регулюються для юридичної особи – статутом, для господарства без статусу юридичної особи – договором (декларацією) про створення

фермерського господарства.

Виходячи з цього, трудові відносини членів господарства трудовим законодавством не регулюються. Оскільки члени фермерського господарства не є найманими працівниками в розумінні трудового законодавства, то для них не передбачені такі державні гарантії як мінімальна заробітна плата, оплата лікарняних та відпускних. Такі особи отримують від господарства не заробітну плату, як це трактує трудове законодавство, а певну частку заробленого господарством доходу – так звані трудові дивіденди. При цьому такий дохід не може обмежуватися встановленим мінімальним розміром заробітної плати, оскільки він не є заробітною платою як такою [3].

Однією з законодавчо-правових колізій регулювання діяльності сімейних фермерських господарств на сьогодні є те, що в жоден нормативний документ не визначає механізму розподілу доходу від означеного виду діяльності. З одного боку, це не обмежує ступінь свободи членів родини у досягненні взаємних домовленостей, з іншого – може стати причиною спорів власне на етапі такого розподілу й у подальшій перспективі. У цьому аспекті важливим є фіксація домовленості щодо розподілу доходу у відповідних установчих документах (статуті або договорі) фермерського господарства.

В організаційних аспектах бухгалтерському обліку такий дохід відображається за кредитом субрахунку 441 «Прибуток нерозподілений». Є два базові варіанти, за якими дохід виплачується із вже отриманого прибутку (прибуток наявний) в залежності від:

- внеску до складеного капіталу господарства;
- трудової участі кожного члена господарства;

Згідно з Податковим кодексом такі виплати визначаються як дивіденди з відповідним оподаткуванням, тобто утримується ПДФО за ставкою:

- 5 % – для доходів у вигляді дивідендів за акціями та корпоративними правами, нарахованих резидентами – платниками податку на прибуток підприємств (крім доходів у вигляді дивідендів за акціями, інвестиційними сертифікатами, які виплачуються інститутами спільного інвестування);

- 9 % – для доходів у вигляді дивідендів за акціями та/або інвестиційними сертифікатами, корпоративними правами, нарахованих нерезидентами, інститутами спільного інвестування та суб'єктами господарювання, які не є платниками податку на прибуток;

- 18 % – для інших пасивних доходів, включаючи дивіденди, крім зазначених вище.

Отже, якщо членам господарства виплачуються дивіденди залежно від внеску до складеного капіталу господарства, вони оподатковуються за ставкою:

- 5 %, якщо господарство є платником податку на прибуток;
- 9 %, якщо господарство є платником єдиного податку третьої чи четвертої групи.

Якщо дивіденди виплачуються залежно від трудової участі, вони оподатковуються за ставкою 18 %.

У разі якщо виплати здійснюються авансом до розподілу прибутку, вони

визначаються як інші виплати (інший дохід) і також оподатковуються за ставкою 18 %. Крім того, виплата дивідендів оподатковується військовим збором (1,5 %) [2].

Залучення сімейним фермерським господарством інших громадян може здійснюватися виключно для виконання сезонних та окремих робіт, які безпосередньо пов'язані з діяльністю господарства і потребують спеціальних знань чи навичок. З особами, залученими до роботи, укладається трудовий договір (контракт) у письмовій формі, а відносини регулюються законодавством України про працю. Згідно з укладеним з ними трудовим договором (контрактом) вони виконують для господарства певну роботу, за яку отримують заробітну плату, що не може бути нижче мінімального розміру заробітної плати, за умови виконання місячної (годинної) норми праці (статті 2, 95 КЗпП) [3].

Видача трудових книжок членам фермерського господарства і громадянам, які працюють у ньому за трудовим договором (контрактом), та їх ведення здійснюються відповідно до законодавства України про працю.

Список використаних джерел:

1. Закон України «Про фермерське господарство» № 973-IV від 19 чев. 2003 р. URL: zakon.rada.gov.ua. (дата звернення: 26/09/2019).
2. Золотухін О. Бухгалтерський облік у фермерів. *Вісник. Офіційно про податки*. 2017. № 28 (932) URL: <http://www.visnuk.com.ua/uk/publication/100005361-bukhgalterskiy-oblik-u-fermeriv>
3. Золотухін О. Трудові відносини у фермерському господарстві/ *Вісник. Офіційно про податки*. 2017. № 36/Д (19)/ URL: <http://www.visnuk.com.ua/uk/publication/100005450-trudovi-vidnosini-u-fermerskomu-gospodarstvi>

Погуляй Н. О., ОПП Облік і оподаткування спеціальність 071 Облік і оподаткування СВО Магістр,

Подоляка Т. І., ОПП Облік і оподаткування спеціальність 071 Облік і оподаткування СВО Магістр,

Науковий керівник – Дорошенко А. П., к.е.н., доцент кафедри економічної теорії та економічних досліджень

КАПІТАЛ ПІДПРИЄМСТВА ЯК ДЖЕРЕЛО ЙОГО ФІНАНСОВОЇ СТІЙКОСТІ

У сучасних умовах ведення господарської діяльності капітал відіграє значну роль у розвитку підприємства, забезпеченні інтересів його власників та є важливим елементом в управлінні фінансовим станом підприємства. Капітал підприємства характеризує загальну вартість засобів у будь-яких формах, які інвестуються у створення його активів та являє собою один з найважливіших елементів, які є загальною сумою фінансових ресурсів підприємства. Серед таких елементів: власний капітал (статутний капітал, додатково вкладений капітал, додатковий капітал, резервний капітал, нерозподілений прибуток), забезпечення наступних витрат та платежів, довгострокові та поточні зобов'язання.

Для ефективного функціонування господарської діяльності підприємствам і організаціям з різною формою власності і організаційною структурою необхідно володіти, і вміти доцільно використовувати капітал.

Діяльність будь-якого господарюючого суб'єкта починається з формування капіталу. Відносно відтворювального процесу початковий капітал виступає у вигляді фінансових ресурсів та одночасно є формою фінансування виробничої діяльності і граничним запасом, що гарантує нормальну конкурентоспроможну діяльність.

Відповідно до того, як розвивались економічні, фінансово-господарські відносини, грошово-кредитні системи, фінансові цінності і те, що розуміли під основою функціонування господарської діяльності, капітал ототожнювався з майном; володінням землею і вкладеними в неї коштами; накопиченими запасами, що призначені для виробництва і приносять дохід; накопиченою працею; запасами золота тощо. Але і на сьогодні у науковців існують різні погляди відносно сутності даної категорії.

Формування та використання фінансових ресурсів виступає складовою відтворювального процесу і нерозривно пов'язане з кругообігом капіталу. У цьому контексті викликають зацікавлення відмінності між фінансовими ресурсами та капіталом. Для їх з'ясування необхідно звернутися, насамперед, до змісту власне поняття «капітал».

Капітал виступає одним з фундаментальних понять економічної науки, змістове наповнення якого є відображенням еволюції економічної науки. Сутність економічної категорії «капітал» досліджується науковою думкою протягом багатьох століть. Первісне значення терміна «капітал» (від лат. *capitalis*) означає головний, основний, ґрунтовний, дуже важливий.

Український учений-дослідник І. Бланк, з огляду на вищезазначене, пропонує розглядати основні характеристики, що визначають особливості застосування категорії «капітал», виходячи безпосередньо із практичної площини. Учений виділив 10 ознак капіталу. Основні характеристики капіталу, сформульовані І. Бланком:

- капітал виступає як об'єкт економічного управління;
- капітал є накопиченою цінністю;
- капітал є виробничим ресурсом, тобто фактором виробництва;
- капітал виступає інвестиційним ресурсом;
- капітал є об'єктом власності та розпорядження;
- капітал є носієм фактора ліквідності;
- капітал є носієм фактора ризику;
- капітал виступає як об'єкт надання тимчасових переваг;
- капітал є об'єктом купівлі-продажу;
- капітал виступає джерелом доходу.

Джерелами формування капіталу підприємства можуть бути як власні фінансові ресурси, так і позикові. Для більшості підприємств основною частиною і базою усього фінансового капіталу є власний капітал, але діяльність підприємства в системі ринкової економіки неможлива без періодичного використання різноманітних форм залучення позикових коштів.

Список використаних джерел:

1. Івахненко С. В. Інформаційні технології в організації бухгалтерського обліку та аудиту: навчальний посібник. Київ: Знання, 2004. 348 с.
2. Інформаційні системи бухгалтерського обліку : Підручник для студентів вищих навчальних закладів спеціальності 7. 05. 0106 «Облік і аудит» Ф. Ф. Бутинець, С. В. Івахненко, Т. В. Давидюк, Т. В. Шахрайчук; За ред. проф. Ф.Ф. Бутинця. 2-е вид., перероб. і доп. Житомир: ПП «Рута», 2002. 544 с.
3. Голов С. Ф., Єфіменко В. І. Фінансовий та управлінський облік. К.: ТОВ «Автоінтерсервіс», 2001. 544 с.

Подсора А. С., ОПП Облік і оподаткування спеціальність 071 Облік і оподаткування СВО Бакалавр,

Науковий керівник – Кононенко Ж. А., к.е.н., доцент, доцент кафедри економічної теорії та економічних досліджень

ФАКТОРИ ФОРМУВАННЯ ПОКАЗНИКІВ ФІНАНСОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ

Головною метою функціонування підприємства є отримання прибутку, який визначається на основі даних про доходи і витрати. Актуальність теми зумовлена тим, що основною метою підприємства в умовах ринку стає одержання максимального прибутку при мінімальних витратах з паралельним підвищенням якості обслуговування споживачів. Засобом досягнення цієї мети є максимізація товарообігу, валового доходу та оптимізація витрат обігу.

Слід визнати, що доходи і витрати як економічна категорія, як складова фінансово-господарської діяльності підприємства та загального фінансового результату діяльності підприємства завжди була й залишається однією із центральних тем, що знаходиться на перехресті науки та практики.

Формування прибутку проходить у дві стадії:

1. Створення додаткового продукту в процесі виробництва.
2. Перетворення додаткового продукту в грошову форму під час реалізації продукції.

Реальний прибуток підприємство одержує після реалізації продукції, однак нова вартість утворюється тільки в процесі виробництва, отже, аналізуючи прибуток, який підприємство одержує в процесі виробництва, можна зробити висновки щодо ефективності цього виробництва: саме тут знаходяться резерви зростання прибутку. З огляду на це поряд з аналізом прибутку від реалізації продукції на підприємстві в першу чергу треба аналізувати прибуток від виробництва продукції.

Для аналізу факторів формування показників фінансових результатів, проводять дослідження за допомогою використання адитивних факторних моделей. Аналіз результатів діяльності підприємства включає такі обов'язкові елементи:

1. Дослідження змін кожного показника за поточний період, що аналізується. Це – «горизонтальний» аналіз фінансових результатів за звітний період.

2. Дослідження структури відповідних показників і їх змін. Це – «вертикальний» аналіз показників.

3. Дослідження в загальному вигляді динаміки зміни показників фінансових результатів за ряд звітних періодів. Це – «трендовий» аналіз.

Для встановлення конкретних причин збільшення балансового прибутку в результаті зростання прибутку від реалізації продукції необхідно проаналізувати прибуток від реалізації продукції, який має найбільшу питому вагу в складі балансового прибутку. Аналізуючи прибуток від реалізації продукції підприємства, можна виявити резерви збільшення балансового прибутку.

Економічний аналіз проводиться, в основному, для управлінських потреб, у першу чергу для потреб внутрішнього управління (управлінський аналіз). У такому разі в розпорядженні аналітика є доволі широкий обсяг інформації щодо формування прибутку від реалізації продукції (робіт і послуг). Крім внутрішнього (управлінського) аналізу здійснюється і зовнішній аналіз прибутку від реалізації продукції, що особливо важливо в умовах ринкової економіки, коли саме цей показник цікавить як конкурентів, так і податкові органи та банки.

Для зовнішнього аналізу використовується тільки офіційна бухгалтерська і статистична звітність. Базою для порівняння фактичних даних щодо прибутку від реалізації продукції є дані минулого звітного періоду. Методика аналізу в усіх випадках однакова: порівнюються фактичні дані з даними попереднього звітного періоду або плану, розраховується загальна сума зміни прибутку від реалізації, після чого розраховуються фактори, які змінили фактичний прибуток від реалізації від базового.

На зміну прибутку від реалізації продукції впливають такі фактори (їх можна розрахувати за даними внутрішньої і зовнішньої звітності):

1. Зміна обсягу реалізованої продукції.
2. Зміна цін.
3. Зміна повної собівартості реалізованої продукції.
4. Зміна структури реалізованої продукції.

Залежно від мети аналізу вплив факторів можна визначити більш детально (в разі коли проводиться внутрішній аналіз цього показника для прийняття управлінських рішень, спрямованих на збільшення балансового прибутку). При зовнішньому аналізі, коли обсяг наданої інформації значно менший, ніж при внутрішньому, можуть бути встановлені лише основні шляхи зміни прибутку від реалізації продукції.

Список використаних джерел:

1. Перетятко А. Ю., Таряник О. М. Сучасні підходи до оцінки фінансово-господарської діяльності як основи ефективного управління підприємством. Економіка. Фінанси. Право, 2006. № 11. С. 19-24.
2. Цигилик І. І., Бойчук О. М. Роль аналізу фінансової діяльності підприємства у системі стратегічного управління. Економіка. Фінанси. Право, 2006. № 7. С. 8-12.
3. Шмиголь Н. М. Економічна суть доходів та доходності в системі управління підприємством. Держава та регіон : наук.-виробн. журнал. – Сер. :

Економіка та підприємництво. Запоріжжя : Вид-во Класичного приватного університету, 2009. № 7. С. 221-225.

Полонська Н. С., ОПП Облік і оподаткування спеціальність 071 Облік і оподаткування СВО Магістр,

Пащенко Л. Р., ОПП Облік і оподаткування спеціальність 071 Облік і оподаткування СВО Магістр,

Науковий керівник - Тютюнник С. В., к.е.н., доцент, професор кафедри бухгалтерського обліку та економічного контролю

ОРГАНІЗАЦІЯ ПРОВЕДЕННЯ КОНТРОЛЮ СПРАВЛЯННЯ ПДФО

Метою податкового контролю розрахунків з бюджетом за податком з доходів фізичних осіб є підтвердження достовірності нарахованих сум податку з доходів фізичних осіб, своєчасності і повноти його сплати до бюджету згідно з вимогами чинного законодавства [1].

Крім того, метою податкового контролю розрахунків з бюджетом за податком з доходів фізичних осіб є виявлення відхилень та перекручень показників від законодавчо встановлених вимог, а також притягнення до відповідальності підприємства, що перевіряється, шляхом застосування фінансових санкцій та штрафів за виявлені за результатами перевірки помилки та порушення [2].

Основними завданнями податкового контролю розрахунків з бюджетом за податком з доходів фізичних осіб є: дослідження форм і систем оплати праці, які застосовує підприємство та з'ясування їх впливу на порядок розрахунків з бюджетом за податком з доходів фізичних осіб; ознайомлення з організацією обліку розрахунків з бюджетом за податком з доходів фізичних осіб на підприємстві; перевірка правильності та якості складання регістрів первинного, аналітичного та синтетичного обліку; перевірка правильності формування сукупного оподаткованого доходу за кожним окремим працівником; перевірка правомірності та законності застосування пільг з податку на доходи фізичних осіб; перевірка правильності визначення суми, яка підлягає сплаті як податок з доходів утриманого з них податку; перевірка повноти і своєчасності сплати податку з доходів фізичних осіб до бюджету; перевірка дотримання порядку самостійного виявлення та виправлення помилок в обліку та звітності з податку з доходів фізичних осіб.

Податковий контроль розрахунків з бюджетом за податком з доходів фізичних осіб починається з ознайомлення з наявною системою обліку праці і заробітної плати [3].

На початку перевірки податковий інспектор встановлює чисельність працівників підприємства і правильність її відображення у звітності.

У процесі перевірки правильності ведення обліку праці і заробітної плати на підприємствах податковим інспектором звертається увага на такі основні питання: фактична кількість працюючих, у тому числі осіб, які мають пільги з оподаткування податком з доходів фізичних осіб; наявність трудових книжок; існування випадків нарахування і виплати заробітної плати за договорами

цивільно-правового характеру; існуючі форми та системи оплати праці та доцільність їх застосування на цьому підприємстві; факти виплат премій і матеріальної допомоги працівникам підприємства; порядок формування сукупного оподаткованого доходу; правомірність застосування податкових пільг з податку з доходів фізичних осіб; порядок здійснення утримань податку з доходів фізичних осіб; повнота та своєчасність сплати до бюджету належної суми податку з доходів фізичних осіб; наявність заборгованостей за підзвітними особами; існування фактів виплати заробітної плати у вигляді натуроплати; існування фактів оплати праці в іноземній валюті; узгодженість інформації, наведеної в регістрах первинного обліку з даними регістрів аналітичного і синтетичного обліку та звітності [4].

Оскільки розмір визначеного податку з доходів фізичних осіб напряму залежить від величини сукупного оподаткованого доходу, який найчастіше формується за рахунок нарахованої заробітної плати, цьому напрямку податкового контролю слід приділити особливу увагу.

Оплата праці працівників на підприємстві не повинна бути нижче встановленого мінімуму заробітної плати. При аналізі виплат, що базуються на мінімальному розмірі заробітної плати, податковому інспектору необхідно перевірити їх відповідність встановленим розмірам мінімальної заробітної плати.

Після проведення податкового контролю порядку визначення сукупного оподаткованого доходу перевіряється правильність здійснених утримань з нього. Податковий інспектор повинен звернути увагу на те, що податок з доходів фізичних осіб нараховується на суму за вирахуванням податкової соціальної пільги, утримань до фондів загальнообов'язкового страхування.

Наступним кроком податкового інспектора є перевірка повноти і своєчасності сплати податку з доходів фізичних осіб до бюджету. В такому випадку звіряються дані платіжних доручень і виписок установи банку з фактично нарахованими сумами податку з доходів фізичних осіб.

Для визначення загальної суми нарахованого податку з доходів фізичних осіб податковому інспектору слід порівняти записи бухгалтерського обліку підприємства про нараховані суми податку (за кредитом рахунку 64 «Розрахунки за податками й платежами» за відповідним субрахунком «Розрахунки з бюджетом з податку з доходів фізичних осіб») із підсумками сум податку, визначених у розрахунково-платіжних відомостях.

Практика податкових перевірок показує, що найбільш характерними порушеннями у порядку нарахування та сплати податку з доходів фізичних осіб є такі:

- порушення вимог законодавства щодо оформлення первинної документації з обліку праці та заробітної плати, що призводить до викривлення величини сукупного оподаткованого доходу;
- неправильне визначення сукупного оподаткованого доходу. Це тягне за собою заниження або завищення податку з доходів фізичних осіб;
- порушення законодавчо встановлених вимог щодо порядку застосування пільг, у тому числі соціальної податкової пільги. Це також викривлює належну до сплати суму.

Список використаних джерел:

1. Адміністрування ПДФО. Фінанси України. 2009. № 4. С. 3-14.
2. Василик О. Д. Податкова система України : навч. посіб. Київ, НІОС, 2007. 448 с.
3. Гусак Н. Б. Контроль податкових органів за діяльністю підприємств : навч. посіб. Київ : Центр учбової літератури, 2007. 320 с.
4. Гуцаленко Л. В. Дерій А. В., Кацупатній М. М. Державний фінансовий контроль : навч. посіб. Київ : Центр учбової літератури, 2009. 424 с.

Попенко Ю. О., ОПП Облік і оподаткування спеціальність 071 Облік і оподаткування СВО Бакалавр,
Науковий керівник – Кононенко Ж. А., к.е.н., доцент, доцент кафедри економічної теорії та економічних досліджень

СИСТЕМНИЙ ПІДХІД В ОЦІНЦІ КРЕДИТОРСЬКОЇ ЗАБОРГОВАНОСТІ

Комплексний аналіз діяльності підприємства полягає в оцінці і діагностиці необхідного проблемного питання та фінансового стану в цілому на основі ретроспективного і перспективного дослідження фінансово-господарської діяльності підприємства. Набір економічних показників, що характеризують досліджуване явище та фінансовий стан підприємства, залежать від цілей і глибини дослідження. Але незалежно від цілі дослідження комплексна характеристика включає наступні блоки аналізу:

- аналіз розміру зобов'язань;
- аналіз виконанням договірних зобов'язань;
- аналіз визнання кредиторської заборгованості;
- аналіз надходженням та вибуттям грошових потоків тощо.

Тобто можна засвідчити, що комплексний економічний аналіз, який використовується має свою безсуперечну актуальність особливо враховуючи мінливість перехідної економіки, важкий та складний шлях виживання та прямування до стабільності вітчизняних підприємств. Лише наукова та виважена організована аналітична робота на підприємстві може надати йому реальну модель прямування не тільки до впевненого функціонування, самоокупності, але й до процвітання, самофінансування, стабільності у майбутньому.

Співпраця з контрагентами та розрахунки з ними є невід'ємною складовою фінансово-економічної діяльності підприємства. Така взаємодія тісно пов'язана з надходженням та вибуттям грошових потоків, що виступають як основа процесу безперервної діяльності підприємств. Недотримання строків отримання платежів та погашення зобов'язань призводить до нестабільності операційного циклу та зниження стабільності підприємства та скорочення його ресурсів.

Існує багато методик аналізу фінансового стану клієнта та його надійності з точки зору вчасного повернення боргу. У практиці американських банків застосовується «правило п'яти сі», у якому критерії відбору клієнтів

позначені символами, що починаються з літери «сі»:

- customer's character (характер позичальника) його репутація, рівень відповідальності, готовність і бажання гасити борг;
- capacity to pay (фінансові можливості);
- capital (капітал, майно);
- collateral (забезпечення);
- current business conditions (загальні економічні умови).

В англійській економічній літературі принципи кредитування визначаються аббревіатурою CAMPARI, що означає: С (character) – характеристика клієнта; А (ability) – здатність до погашення позики; М (margin) – маржа (дохідність); Р (purpose) – мета кредиту; А (amount) – розмір позики; R (repayment) – умови погашення позики; І (insurance) – страхування ризику непогашення позики.

Ці методи оцінювання кредитоспроможності позичальника стали досить популярними завдяки вдалому поєднанню в них аналізу особистих і ділових якостей клієнта. Та все ж класичним підходом до оцінки кредитоспроможності позичальника вважається аналіз бухгалтерського балансу підприємства. Однак бухгалтерська звітність – не єдине джерело інформації для аналізу кредитоспроможності. Більшість фінансових показників дає лише загальне уявлення про стан клієнта. Тому додатково розглядають репутацію позичальника, його кредитну історію та інше.

До основних економічних показників діяльності підприємства належать:

- платоспроможність (коефіцієнти миттєвої, поточної та загальної ліквідності);
- фінансова стійкість (коефіцієнти маневреності власних коштів, співвідношення залучених і власних коштів);
- обсяг реалізації;
- обороти за рахунками (співвідношення надходжень на рахунки позичальника і суми кредиту, наявність рахунків в інших банках; наявність картотеки неплатежів – у динаміці);
- склад та динаміка дебіторсько-кредиторської заборгованості (за останній звітний та поточний роки);
- собівартість продукції (у динаміці);
- прибутки та збитки (у динаміці);
- рентабельність (у динаміці);
- кредитна історія (погашення кредитної заборгованості в минулому, наявність діючих кредитів).

Система відносин, що характеризує кредиторська заборгованість обумовлює і складність її структури як об'єкту аналізу та обліку, що визначає необхідність її чіткої класифікації.

Список використаних джерел:

1. Власова Н.О., Носач Л.Л. Управління дебіторською та кредиторською заборгованостями підприємств оптової торгівлі : монографія. Харків : ХДУХТ, 2011. 229 с.
2. Міщук Є. В., Сідорова І. І. Аналіз дебіторської та кредиторської

заборгованості: проблемні аспекти. Інвестиції: практика та досвід. 2018. № 2. С. 54-57.

3. Кручак Л. В. Аналіз стану дебіторської та кредиторської заборгованості суб'єкта господарювання. Економічний аналіз: зб. наук. Праць. Тернопіль : Видавничо-поліграфічний центр Тернопільського національного економічного університету «Економічна думка», 2016, Том 25. № 2. С. 93-98.

Попович Я. С., ОПП Облік і оподаткування спеціальність 071 Облік і оподаткування СВО Магістр,

Токар С. В., ОПП Облік і оподаткування спеціальність 071 Облік і оподаткування СВО Магістр,

Науковий керівник - Прийдак Т. Б., к.е.н., доцент кафедри бухгалтерського обліку та економічного контролю

ОСНОВНІ ЗАСОБИ ЯК ЕЛЕМЕНТ ОБЛІКОВОЇ ПОЛІТИКИ

Основні засоби мають значну частку в загальній сумі активів підприємства, є одним із найважливіших об'єктів обліку, що потребує контроль за їх рухом, організації синтетичного й аналітичного обліку, визначення зносу (амортизації), проведення ремонту, модернізації, оновлення застарілих і технічно недосконалих об'єктів.

А отже, облік основних засобів повинен забезпечити таку інформацію: точну величину надходження, вибуття і переміщення основних засобів; своєчасне і правильне нарахування амортизації; визначення результату від реалізації і ліквідації окремих об'єктів; розрахунок витрат на ремонти; отримання даних про рух основних засобів, їх початкову і залишкову вартість та інші показники використання основних засобів.

Законом України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» № 996-XIV від 16.07.1999 р., зі змінами та доповненнями встановлено, що підприємство самостійно визначає облікову політику. Облікова політика є важливим правовим документом роботи бухгалтерів.

Основна її мета – забезпечити одержання достовірної інформації про майновий і фінансовий стан підприємства, результати його діяльності, які необхідні для всіх користувачів фінансової звітності з метою прийняття відповідних управлінських рішень. Конкретні принципи, методи і процедури, які використовуються для складання відповідної статті фінансової звітності, утворюють елемент облікової політики.

Одним із найважливіших факторів, які впливають на результати діяльності кожного підприємства є наявність основних засобів, без яких неможливо уявити виробництво продукції (товарів, послуг). Наказ про облікову політику обов'язково повинен містити розділ про облік основних засобів, в якому зазначені основні принципи організації обліку основних засобів та нарахування амортизації на підприємстві (рис. 1).

Наказ про облікову політику є одним із найважливіших документів, які регулюють діяльність підприємства, адже він є основним підтвердженням облікової політики підприємства та захищає права головного бухгалтера при

виникненні спірних питань.

Рис. 1. Елементи облікової політики в частині обліку, оцінки та нарахування амортизації основних засобів

Первісна вартість, як елемент облікової політики з приводу основних засобів складається із витрат, які умовно можна поділити на 3-и групи: 1) витрати, пов'язані з придбанням основних засобів (безпосередньо справедлива, або договірна вартість); 2) суми податків та зборів, які сплачуються до бюджету; 3) інші витрати, пов'язані з доведенням основних засобів до стану, придатного до використання.

Первісна вартість, як елемент облікової політики з приводу основних засобів складається із витрат, які умовно можна поділити на 3-и групи: 1) витрати, пов'язані з придбанням основних засобів (безпосередньо справедлива, або договірна вартість); 2) суми податків та зборів, які сплачуються до бюджету; 3) інші витрати, пов'язані з доведенням основних засобів до стану, придатного до використання.

Формування облікової політики в частині основних засобів має важливе значення в організації ефективної системи управління підприємством, а тому її елементи повинні обиратись чітко, якісно й обдуманно. Адже вдалий та обґрунтований вибір складових облікової політики підвищить рівень достовірності та корисності обліково-економічної інформації, надасть можливість більш ефективно здійснювати підприємству його фінансово-господарську діяльність.

Список використаних джерел:

1. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні: Закон України № 996-ВР від 16 лип. 1999 р. *Верховна Рада України*. URL: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/site2/p_bills_stand_laws (дата звернення 28.09.2019).
2. Кулик В. А. Облікова політика підприємства: набутий досвід та перспективи розвитку: монографія. Полтава: РВВ ПУЕТ, 2014. С. 373.

3. Павлюк І. Облікова політика підприємства : структура, формування, зміна. Все про бухгалтерський облік. 2014. № 11. С. 41 – 42.

4. Степаненко О. І. Побудова облікової політики підприємства в частині виробничих запасів. Економічний вісник: науковий журнал. Громадська організація «Наукове об'єднання «Economics». У 2-х частинах., 2014. ч. 2. С. 206-210.

5. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 7 «Основні засоби» № 92 від 27 квіт. 2000 р. Верховна Рада України. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua>. (дата звернення 28.09.2019).

***Різницька О. В., ОПП Облік і оподаткування спеціальність 071 Облік і оподаткування СВО Бакалавр,
Науковий керівник - Ліпський Р. В., к.е.н., доцент кафедри бухгалтерського обліку та економічного контролю***

СТАН БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ

Сучасна ринкова економіка спонукає підприємства до впровадження новітньої техніки та технологій, розширює діапазон можливостей щодо використання нових фінансових інструментів та механізмів. Таким чином, вивчення та дослідження такої економічної категорії як основні засоби зумовлюється тим, що основні засоби, які використовуються в процесі функціонування та діяльності підприємства, складають матеріальну основу продуктивних сил, а їх наявність та склад визначає економічний потенціал суспільства [1].

Основні засоби – матеріальна основа (база) будь-якої підприємницької діяльності. Без основних засобів (власних чи орендованих) сьогодні не може здійснюватися жоден господарський процес, тому порядок обліку основних засобів є важливим методичним питанням. Основні засоби, як підвид та складова необоротних активів, відповідають всім законодавчо визначеним ознакам необоротних активів, проте від інших складових їх відрізняє матеріальна форма, стан, що характеризується придатністю до експлуатації, відсутністю біологічних перетворень. Вони не є заборгованістю, інвестиціями в інші підприємства, вартість основних засобів має бути вище законодавчо врегульованої вартісної межі [2].

Основними нормативними актами, що регулюють облік основних засобів в Україні є: Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 7 «Основні засоби» та Податковий кодекс України. Оскільки все більше суб'єктів господарювання бажає перейти на міжнародні стандарти ведення обліку варто також проаналізувати сутність основних засобів і за міжнародним законодавством. Підходи до трактування сутності основних засобів в українському законодавстві та за МСБО 16 «Основні засоби».

За ПСБО 7, це матеріальні активи, які підприємство/установа утримує з метою використання їх у процесі виробництва/діяльності або постачання товарів, надання послуг, здавання в оренду іншим особам або для здійснення адміністративних і соціально-культурних функцій, очікуваний строк корисного

використання (експлуатації) яких більше одного року (або операційного циклу, якщо він довший за рік) [4].

За МСБО 16, це матеріальні об'єкти, які утримують для використання у виробництві або постачанні товарів чи наданні послуг, для надання в оренду іншим або для адміністративних цілей та використовуватимуть, за очікуванням, протягом більше одного звітного періоду [5].

Отже, відповідно до вищезазначених нормативних документів, «основні засоби – це матеріальні активи, які підприємство утримує з метою використання їх в процесі виробництва або постачання товарів, надання послуг, здавання в оренду іншим особам або для здійснення адміністративних і соціально-культурних функцій, очікуваний строк корисного використання (експлуатації) яких більше одного року (або операційного циклу, якщо він довший за рік)» [1].

Цими питаннями є проблеми складності оцінки основних засобів, яка полягає у виборі вартості, за якою слід їх вимірювати. Традиційним і найбільш методично розробленим способом оцінки в національній обліковій практиці є відображення основних засобів за первісною вартістю, яка складається з фактичних витрат на їх виробництво і придбання. Проте при оцінці основних засобів в умовах інфляційних процесів, застосування первісної вартості може привести до негативних наслідків. Навіть за умов незмінних цін, потенціал основних засобів не є незмінним, оскільки скорочується строк їх служби, вони стають морально застарілими. 01.09.2015 набрав чинності Закон України від 17 липня 2015 року № 655-VIII «Про внесення змін до Податкового кодексу України, щодо зменшення податкового тиску на платників податку» З урахуванням внесених змін збільшено до 6000,00 грн. вартісний критерій віднесення матеріальних активів до основних засобів. Проте при оцінці основних засобів в умовах інфляційних процесів застосування первісної вартості може привести до негативних наслідків. Навіть за умов незмінних цін, потенціал основних засобів не залишається незмінним, оскільки скорочується строк їх служби, вони стають морально застарілими. Основні засоби, які придбані в різний час і мають однакові характеристики, матимуть різну вартість. А проведення постійних переоцінок збільшує витрати підприємства, що в кінцевому результаті впливає на його фінансовий результат [3].

Організація обліку основних засобів повинна бути цілісною, єдиною системою взаємопов'язаних, взаємоузгоджених способів і методів обліку, які охоплюють увесь комплекс облікових процедур з виявлення, вимірювання, реєстрації, накопичення, узагальнення, зберігання та передачі інформації, тому основними шляхами її удосконалення визначені наступні:

- вибір оптимальної за складом та обсягом облікової інформації, яка забезпечить реалізацію завдань, поставлених перед обліком основних засобів;
- розробка та запровадження удосконалених форм носіїв облікової інформації, найбільш адаптованих до структури, змісту та характеру інформації про основні засоби;
- ще одним є запровадження раціональних схем документообороту, що дозволять із найменшими затратами трудових, матеріальних та фінансових

ресурсів забезпечити своєчасне виконання поставлених завдань [3].

Список використаних джерел:

1. Кудлаєва Н. В., Кравчук В.С. Проблеми обліку основних засобів. URL: <http://chtei-knteu.cv.ua/herald/content/download/archive/2015/v2/23.pdf> (дата звернення 29.09.2019).
2. Зінкевич О.В. Облік основних засобів на етапі реалізації реальних інвестицій. URL: http://www.economyandsociety.in.ua/journal/9_ukr/193.pdf (дата звернення 29.09.2019).
3. Радіонова Н. Й. Шляхи удосконалення бухгалтерського обліку і контролю основних засобів. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=4548> (дата звернення 29.09.2019).
4. П(С)БО 7 «Основні засоби». URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws> (дата звернення 29.09.2019).
5. МСБО 16 «Основні засоби». URL: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/929_014 (дата звернення 29.09.2019).

Салівон І. А., ОПП Облік і оподаткування спеціальність 071 Облік і оподаткування СВО Бакалавр,

Кустолян О. Г., ОПП Облік і оподаткування спеціальність 071 Облік і оподаткування СВО Магістр,

Науковий керівник - Мокієнко Т. В. к.е.н., доцент, доцент кафедри бухгалтерського обліку та економічного контролю

ОБЛІК БІОЛОГІЧНИХ АКТИВІВ НА ПІДПРИЄМСТВІ

Особливістю бухгалтерського обліку в сільському господарстві є те, що в першу чергу необхідно вести облік так званих живих (біологічних) об'єктів – тварин і рослин. Специфіка сільського господарства настільки значна, що для обліку в ньому затверджено окремий стандарт – Положення (стандарт) бухгалтерського обліку (П(С)БО) 30 «Біологічні активи», в якому визначено біологічні активи та регламентовано порядок їх визнання, оцінки та обліку. Цей стандарт стосується лише сільськогосподарської діяльності. Якщо будь-який актив на перший погляд належить до біологічних (рослина чи тварина), але не пов'язаний із сільськогосподарською діяльністю, застосовувати для його обліку П(С)БО 30 немає підстав [4].

Відповідно до Закону України «Про фермерське господарство» майже вся діяльність фермерського господарства пов'язана з вирощуванням біологічних активів (БА), під якими в п. 4 П(С)БО 30 «Біологічні активи» розуміється «тварина або рослина, яка в процесі біологічних перетворень здатна давати сільськогосподарську продукцію та/або додаткові біологічні активи, а також приносити в інший спосіб економічні вигоди» [3].

Біологічні активи у тваринництві поділяються на такі види:

1) поточні – це тварини, здатні давати сільгосппродукцію та/або додаткові БА, приносити іншим способом економічні вигоди протягом періоду, який не перевищує 12 місяців, а також тварини на вирощуванні та відгодівлі. До них, наприклад, належать: молодняк тварин на вирощуванні (з моменту

отримання приплоду до переведення до складу довгострокових БА або вибуття); тварини на відгодівлі; тварини, вибракувані зі складу довгострокових БА, тощо;

2) довгострокові – усі тварини, які не є поточними БА. Сюди відносяться тварини, здатні давати сільгосппродукцію та/або додаткові БА, приносити іншим способом економічні вигоди протягом періоду, що перевищує 12 місяців, наприклад тварини основного стада (робоча та продуктивна худоба) [4].

Поточні біологічні активи тваринництва оцінюють за справедливою вартістю та за собівартістю. Відповідно до П(С)БО 30 «Біологічні активи» пріоритетною в оцінці біологічних активів та сільськогосподарської продукції визначена справедлива вартість. Аналіз П(С)БО 30 показав, що в ньому відсутнє визначення поняття «справедлива вартість». Підходи до трактування поняття «справедлива вартість» в національних та міжнародних стандартах з бухгалтерського обліку наведено в табл. 1 [2].

Таблиця 1

Визначення поняття «справедлива вартість» в національних та міжнародних стандартах з бухгалтерського обліку

Назва стандарту	Визначення
МСБО 32 «Фінансові інструменти: розкриття та подання», МСБО 41 «Сільське господарство»	Справедлива вартість – це сума, за якою можна обміняти актив або погасити заборгованість в операції між обізнаними, зацікавленими та незалежними сторонами
П(С)БО 19 «Об'єднання підприємств»	Справедлива вартість – сума, за якою може бути здійснений обмін активу, або оплата зобов'язань в результаті операції між обізнаними, зацікавленими та незалежними сторонами

Для обліку поточних БА тваринництва застосовується субрахунок 212 «Поточні біологічні активи тваринництва, оцінені за справедливою вартістю» або 213 «Поточні біологічні активи тваринництва, оцінені за первісною вартістю».

За дебетом цих субрахунків відображається надходження (оприбуткування) БА, а за кредитом – їх вибуття (реалізація, падіж тощо). Об'єктом обліку таких БА можуть бути види тварин на вирощуванні або відгодівлі (молодняк свиней та овець, птиця, звірі, бджолосім'ї тощо) або однорідні групи поточних БА тваринництва, що складаються з певних статевих-вікових (технологічних) груп.

Тварин, що відносяться до довгострокових БА, відображають на рахунку 16 «Довгострокові біологічні активи», а саме: або на субрахунку 163 «Довгострокові біологічні активи тваринництва, які оцінені за справедливою вартістю», або на субрахунку 164 «Поточні біологічні активи тваринництва, які оцінені за первісною вартістю» [1].

Список використаних джерел:

1. Мальшакова С. Облік біологічних активів тваринництва. URL: <https://uteka.ua/ua/publication/agro-4-gospodarski-operacii-v-agrosektori-35-uchet-biologicheskix-aktivov-zhivotnovodstva>. (дата звернення 30.09.2019).

2. Мокієнко Т. В., Прийдак Т. Б. Поточні біологічні активи тваринництва:

особливості оцінки. Актуальні проблеми та перспективи розвитку обліку, аналізу та контролю в соціально-орієнтованій системі управління підприємством: Матеріали II Міжнародної науково-практичної конференції (25-26 травня 2016 р.). 2016. С. 131 – 133.

3. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 30 «Біологічні активи» : Наказ Міністерства фінансів України № 790 від 18 листопада 2005 р. Верховна Рада України. URL: <http://www.zakon.rada.kiev.ua>. (дата звернення 30.09.2019).

4. Рябенко Р. Надходження поточних біологічних активів: облікові аспекти. URL: <https://uteka.ua/publication/agro-4-gospodarski-operacii-v-agrosektori-35-nadходzhennya-potochnix-biologichnix-aktiviv-oblikovi-aspekti>. (дата звернення 30.09.2019).

Семенець Р. П., ОПП Облік і оподаткування спеціальність 071 Облік і оподаткування СВО Магістр,

Товкач Ю. О., ОПП Облік і оподаткування спеціальність 071 Облік і оподаткування СВО Магістр,

Науковий керівник – Чип Л. О., к.е.н., доцент кафедри економічної теорії та економічних досліджень

ОСНОВНІ ЗАСОБИ ЯК ЕЛЕМЕНТ ВИРОБНИЧОГО ПТЕНЦІАЛУ

Організація будь-якої підприємницької діяльності розпочинається з формування матеріально-технічної бази, відсутність якої робить неможливим ведення господарської діяльності підприємства.

Функціонування господарської одиниці супроводжується не тільки оприбуткуванням, а й вибуттям основних засобів, яке відбувається різними шляхами.

Зважаючи на роль місце основних засобів в діяльності підприємств, в науковій літературі приділено багато уваги теоретичним та практичним питанням їх обліку, проте єдиної думки, щодо визначення змісту терміну «основні засоби» та шляхів вибуття даного виду активів, науковцями не досягнуто, що і зумовлює актуальність даної теми.

Відповідно до статей Податкового кодексу, основні засоби – матеріальні активи, у тому числі запаси корисних копалин наданих у користування ділянок надр (крім вартості землі, незавершених капітальних інвестицій, автомобільних доріг загального користування, бібліотечних і архівних фондів, матеріальних активів, вартість яких не перевищує 6000 гривень, невиробничих основних засобів і нематеріальних активів), що призначаються платником податку для використання у господарській діяльності платника податку, вартість яких перевищує 6000 гривень і поступово зменшується у зв'язку з фізичним або моральним зносом та очікуваний строк корисного використання (експлуатації) яких з дати введення в експлуатацію становить понад один рік (або операційний цикл, якщо він довший за рік).

Не належать до основних засобів:

1) засоби з терміном служби менше одного року незалежно від їх вартості;

2) засоби з вартістю до 6000 гривень за одиницю (відповідно до цін придбання) незалежно від терміну служби. Одночасно гранична вартість об'єктів, що не належать до основних засобів підприємства, може бути змінена Міністерством фінансів України;

3) спеціальні інструменти та пристрої підприємств серійного і масового виробництва відповідних виробів або для виготовлення індивідуального замовлення незалежно від їхньої вартості;

4) спеціальне взуття, спеціальний одяг а також різноманітні постільні речі незалежно від їхньої фактичної вартості та терміну використання;

5) формений одяг підприємства, призначений для видачі працівникам підприємства, незалежно від вартості й терміну служби.

Основні засоби виробничого призначення є частиною основних засобів підприємства, що бере участь у процесі виробництва тривалий період часу, зберігаючи при цьому натуральну (первісну) форму.

Вартість основних виробничих засобів переноситься на вироблений продукт поступово, частинами, у міру використання. Джерелом поновлення основних виробничих засобів є капітальні інвестиції.

Основні засоби невиробничого призначення – це житлові будинки та інші об'єкти соціально-культурного й побутового обслуговування, які безпосередньо не використовуються у виробничій діяльності суб'єктів господарювання та одночасно перебувають на балансі підприємства.

На відміну від основних засобів виробничого призначення основні засоби невиробничого призначення не беруть безпосередньої участі в процесі виробництва та не переносять своєї вартості на вироблений продукт. Джерелом їх відтворення виступає фінансовий результат підприємства (прибуток).

Незважаючи на те, що основні засоби невиробничого призначення безпосередньо не використовуються в процесі виробництва, а отже і не впливають на його обсяг виробництва, наявність даної категорії капіталу позитивно впливає на процес обслуговування виробничої діяльності та створює більш комфортні умови (мікроклімат) для роботи працівників. Все це в кінцевому вигляді має позитивний вплив на результати діяльності підприємства та зростанні продуктивності (ефективності) праці.

Співвідношення окремих груп основних виробничих засобів становить їх структуру. Поліпшення структури основних виробничих засобів, передовсім підвищення питомої ваги активної їх частини, сприяє зростанню виробництва, зниженню собівартості продукції, збільшенню грошових нагромаджень підприємства.

Список використаних джерел:

1. Кондрашова Т. Н. Верига А. В., Петрушевський Ю. Л. Бухгалтерский учет: учеб.-метод. Донецк: ДонГУУ, 2005. 260 с.

2. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 16 «Основні засоби» [Електронний ресурс] – Режим доступу: www.minfin.gov.ua/document/92427/МСБО_16.pdf

Сидоренко Л. О., ОПП Облік і оподаткування спеціальність 071 Облік і оподаткування СВО Бакалавр,

Кулінько О. І., ОПП Облік і оподаткування спеціальність 071 Облік і оподаткування СВО Магістр,

Науковий керівник - Мокієнко Т.В., к.е.н., доцент, доцент кафедри бухгалтерського обліку та економічного контролю

СУТНІСТЬ ТА ЗАВДАННЯ ОБЛІК ВЛАСНОГО КАПІТАЛУ

Фінансовий стан підприємства характерним раціональним розміщенням його коштів та джерел їх утворення. Від структури капіталу підприємства залежить успіх управління підприємствами.

Капітал – одна з найбільш використовуваних економічних категорій. Він є базою створення і розвитку підприємства. У процесі функціонування забезпечує інтереси держави, власників і персоналу. Будь-яка організація, що веде виробничу чи іншу комерційну діяльність повинна мати визначений капітал, що передбачає собою сукупність матеріальних цінностей і коштів, які є необхідні для здійснення його господарської діяльності.

Власний капітал є важливою складовою серед джерел формування ресурсів підприємства. Облік власного капіталу має досить велике значення з огляду на важливість даного виду капіталу для підприємства. У відповідності до розділу 1 НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» власний капітал – це частина в активах підприємства, що залишається після вирахування його зобов'язань [1].

Міжнародні стандарти не надають однозначного – трактування власного капіталу. Деякі згадки щодо цього поняття містяться у МСФЗ № 1 – про розкриття інформації у звітності, у МСФЗ № 39 наведена класифікація фінансових інструментів, що інтерпретуються як капітал й зобов'язання, (МСФЗ 10) – надає інформацію щодо дивідендів, викуплених акцій тощо [2].

Основними складовими власного капіталу є статутний (пайовий) капітал, резервний капітал, нерозподілений прибуток.

Іншими складовими, які можуть коригувати власний капітал у бік збільшення чи зменшення, є додатковий, неоплачений та вилучений капітал. Деякі суб'єкти господарювання також можуть мати в складі власних ресурсів кошти цільового фінансування, отримані в безстрокове й безоплатне користування з бюджету або інших джерел, благодійні внески, пожертвування організацій, підприємств і громадян.

Отже, для правильної організації обліку власного капіталу необхідно чітко знати мету, завдання та основні принципи організації обліку власного капіталу (рис. 1).

При побудові обліку в нових агроформуваннях важливу роль відіграє підхід до визначення, визнання, оцінки і функцій статутного капіталу в різних організаційно – правових формах підприємств, оскільки різне правове регулювання створення і руху власного капіталу зумовлює відмінності в обліку.

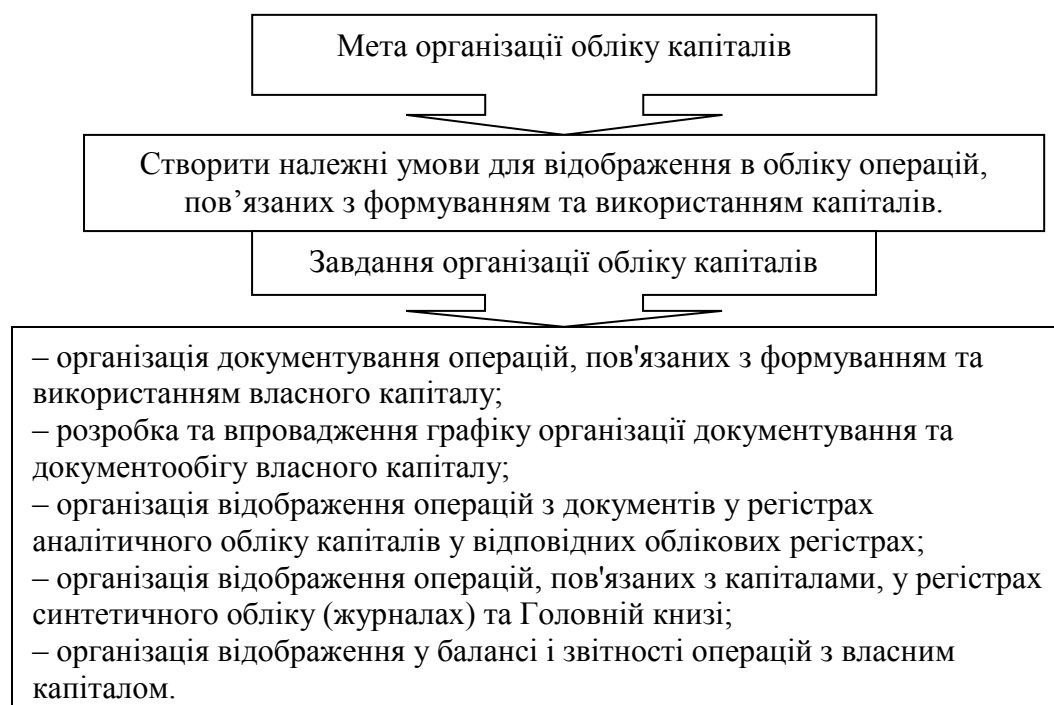

Рис. 1. Постановка мети та завдань обліку власного капіталу

Основними завданнями організації обліку власного капіталу є: забезпечення обліковими даними і узагальнення інформації про склад і рух власного капіталу; контроль за правильним і законним формуванням власного капіталу; своєчасне, повне, правильне відображення розміру і всіх змін власного капіталу; контроль за раціональним розподілом прибутку за відповідними фондами; організація аналітичного обліку на рахунках власного капіталу для своєчасного отримання достовірної інформації; правильне відображення в регістрах обліку та звітності операцій.

Отже, власний капітал підприємства – важлива фінансова характеристика будь-якого підприємства. На цей показник звертають велику увагу всі зацікавлені сторони, тому що по ньому можна судити про фінансову стійкість, незалежність, можливості підприємства. Завдяки цьому, важливе значення одержують облік і аналіз власного капіталу, що і були розглянуті на сторінках випускної роботи.

Список використаних джерел:

1. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності»: Наказ МФУ від 07 лютого 2013 р. № 73. Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13> (дата звернення 29.09.2019).

2. Міжнародні стандарти фінансової звітності від 01.01.2012 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/929_004 (дата звернення 29.09.2019).

**Сова Д. О., ОПП Облік і оподаткування спеціальність 071 Облік і оподаткування СВО Бакалавр»,
Науковий керівник - Ліпський Р. В., к.е.н., доцент кафедри бухгалтерського обліку та економічного контролю**

ОСОБЛИВОСТІ ОБЛІКУ ГРОШОВИХ КОШТІВ В КАСІ АТ «ПОЛТАВАХОЛОД»

Природа грошових коштів як загального еквівалента визначається передусім їх походженням. Гроші виникли внаслідок стихійного виділення з безлічі товарів одного, найбільш придатного за своїми фізичними властивостями виконувати роль загального еквівалента. Але й після завершення формування грошей як самостійного економічного явища, носієм їх протягом тисячоліть були товари в їх натурально-речовому вигляді, зокрема срібло й золото.

Питання обліку грошових коштів та їх еквівалентів найбільш обґрунтовано було висвітлено в наукових працях багатьох вітчизняних вчених: А. М. Андросова, М. Т. Білухи, Ф. Ф. Бутинця, А. С. Гальчинського, А. М. Герасимовича, С. Ф. Голова, З. В. Задорожного, А. М. Кузьмінського, Я. Д. Крупки, Л. Г. Ловінської, В. В. Сопка, Н. М. Малюги, М. С. Пушкаря, М. Г. Чумаченка, Г. В. Савіцької та ін.

Згідно з п. 3 НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» грошові кошти класифікують таким чином: готівка, кошти на рахунках у банках, депозити до запитання [2]. До складу грошових коштів слід також відносити і електронні гроші, проте, лише ті, які будуть емітуватися у відкрито циркулюючій системі, тому що матимуть ті ж характеристики, що й готівка, тобто будуть виконувати повноцінну роль засобу платежу, обміну і накопичення.

Грошові кошти є найбільш рухливими активами підприємств і одночасно із цим дані активи найбільш підпадають під загрозу крадіжок та зловживань. Саме тому стан обліку грошових коштів, їх рух та залишки вимагають значної уваги з боку власників і керівників суб'єкта господарювання.

Облік грошових коштів та їх еквівалентів на АТ «Полтавахолод» ведеться на рахунках: 30 «Готівка», 31 «Рахунки в банках», 33 «Інші кошти», 351 «Еквіваленти грошових коштів» з відповідними субрахунками. Рахунки активні. За дебетом відображається надходження грошових коштів, за кредитом – їх використання. Узагальнення інформації в системі реєстрів ведеться в Журналі-ордері № 1 та відомостях по рахунках [1].

Використовуються по обліку касових операцій такі форми документів: КО-1 «Прибутковий касовий ордер»; КО-2 «Видатковий касовий ордер»; КО-3, За «Журнал реєстрації прибуткових та видаткових касових документів»; КО-4 «Касова книга»; КО-5 «Книга обліку прийнятих та виданих касиром грошей».

Видача і приймання готівки за касовими ордерами проводиться тільки в день їх складання. Якщо в цей день касові документи не були оплачені, їх анулюють, і бухгалтер наступного разу виписує вже документ новий. На бухгалтера покладені обов'язки оформляти ПКО і квитанції до них, а також видаткові документи. Всі документи потрібно заповнювати тільки кульковою або чорнильною ручкою, завдяки комп'ютерним засобам, друкарським машинкам, або іншими способами, що забезпечують цілісність цих документів протягом встановленого терміну їх зберігання.

У касових і прибуткових документах заборонено робити будь-які

виправлення на відмінну від інших первинних документів. За допомогою комп'ютерних засобів можна здійснювати реєстрацію видаткових і прибуткових касових документів, які забезпечать формування і роздрукування цих документів.

При цьому в документі «Вкладний аркуш журналу реєстрації прибуткових і видаткових касових ордерів» забезпечується формування також даних для обліку руху коштів за цільовим призначенням, який формується і роздруковується за відповідний день[2].

Оформлені касові ордери реєструються в журналі операцій і записуються у касову книгу після завершення операцій. Касова книга є основним звітним документом з обліку готівкових коштів. В касовій книзі записи проводяться у двох примірниках. В касовій книзі залишаються перші примірники аркушів. Другі примірники є звітами касира і повинні бути відривними.

Про важливість грошових коштів свідчить той факт, що за цим об'єктом складається окремий звіт – «Звіт про рух грошових коштів». Він являє собою звіт, в якому відображаються надходження і вибуття грошових коштів у результаті діяльності підприємства в звітному періоді. Форма № 3 фінансової звітності «Звіт про рух грошових коштів» є основним інформаційним джерелом відносно руху грошових коштів та їх еквівалентів. Його введено у склад фінансової звітності для того, щоб найбільш повно описати діяльність підприємства [3].

Отже, грошові кошти є одним із видів активів без яких неможлива діяльність підприємства. Тому важливим завданням кожного суб'єкта господарювання є здійснення контролю за своєчасністю надходження та правильністю використання грошових коштів. Ефективність такого контролю залежить від аналітичності та оперативності облікової інформації про рух грошових коштів.

Список використаних джерел:

1. Гушу Д. Облік грошових коштів: проблеми та шляхи їх вирішення. Розвиток теорії і методики обліку, аналізу та аудиту за умов орієнтації на міжнародний досвід: Всеукраїнська студентська інтернет-конференція. URL: <http://conf-cv.at.ua/forum/83-811-1> (дата звернення 29.09.2019).

2. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності»: Наказ Міністерства фінансів України № 73 від 07 лютого 2013 р. *Верховна Рада України*. URL: <http://www.rada.gov.ua> (дата звернення 29.09.2019).

3. Ткаченко Н. М. Бухгалтерський облік, оподаткування і звітність : підручник. 7-ме вид. допов. і перероб. К. : Алерта, 2016. 928 с.

Тереминко Т. С., ОПП Облік і оподаткування спеціальність 071 Облік і оподаткування СВО Магістр,

Науковий керівник - Єрмолаєва М. В., к.е.н., доцент, професор кафедри бухгалтерського обліку та економічного контролю

АМОРТИЗАЦІЯ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ: ІСТОРІЯ ЗМІН ТА СУЧАСНІ

МЕТОДИКИ

Термін «амортизація» застосовується в обліковій практиці світу з часів Луки Пачолі і має значення «сплата боргів». На сьогодні це значення терміну вже втрачено, але кожне підприємство, яке здійснює господарську діяльність, має певну кількість основних засобів, які в обліку підлягають амортизації.

В Україні сутність амортизації визначається П(С)БО 7 «Основні засоби» та Податковим кодексом України. Згідно з п.4 П(С)БО 7 «амортизація – це систематичний розподіл вартості, яка амортизується, необоротних активів протягом строку їх корисного використання (експлуатації)» [1].

Податковий кодекс України трактує амортизацію як «систематичний розподіл вартості основних засобів, інших необоротних та нематеріальних активів, що амортизується, протягом строку їх корисного використання (експлуатації)» [2].

Як бачимо, трактування терміну в П(С)БО 7 та ПКУ майже не відрізняється, але П(С)БО 7 надає більш узагальнене визначення, а ПКУ деталізує об'єкти амортизації.

З моменту переходу підприємств України на міжнародні стандарти обліку і звітності відбулися суттєві зміни в методиці нарахування амортизації основних засобів ц фінансовому та податковому обліку. Так, до 1990 року норма амортизації складалася з двох складових – на повне відновлення та на капітальний ремонт основних засобів. Річні норми амортизації встановлювалися у відсотках до балансової вартості основних засобів і до складу витрат виробництва щомісячно включалася 1/12 частка річної норми.

Із введенням в дію Закону України «Про оподаткування прибутку підприємств» № 283/97-ВР річна норма амортизації встановлювалася у відсотках до балансової вартості кожної з груп основних засобів на початок звітного періоду. При цьому основні засоби підприємства поділялися на три групи: група 1 – будівлі, споруди та передавальні пристрої – норма амортизації становила 5%; група 2 – автомобілі, меблі, інвентар та офісне обладнання – норма амортизації становила 25%; група 3 – інші основні засоби - норма амортизації становила 15%.

Запровадження у методику фінансового обліку норм П(С)БО 7 «Основні засоби» надало бухгалтерській службі можливість самостійно обирати метод амортизації основних засобів із запропонованих стандартом – прямолінійного, виробничого, кумулятивного, зменшення залишкової вартості, прискореного зменшення залишкової вартості. Це надало змогу при формуванні облікової політики підприємства обрати той метод амортизації, якій найбільш економічно доцільний для конкретної класифікаційної групи основних засобів.

Податковий кодекс України також сформував нові підходи до обліку нарахування амортизації у податковому обліку. На сьогодні підприємство в податковому обліку амортизації може застосовувати методи, передбачені П(С)БО 7 і обирати найбільш доцільний зі своєї точки зору. Особливістю при цьому є тільки те, що ПКУ передбачає класифікацію основних засобів на 16 груп в залежності від визначених ним максимально допустимих термінів амортизації відповідних об'єктів.

Такі нормативні підходи до процесу нарахування амортизації основних засобів надали можливість уніфікувати методики фінансового та податкового обліку і уникнути розбіжностей при формуванні фінансових результатів діяльності підприємства та визначенні бази оподаткування податком на прибуток підприємства.

Список використаних джерел:

1. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 7 «Основні засоби» №92 від 27 квіт. 2000 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0288-00> (дата звернення: 28.09.2019).
2. Податковий кодекс України № 2755-VI від 2 груд. 2010 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#n518> (дата звернення: 28.09.2019).

Шкурупій А. А., ОПП Облік і оподаткування спеціальність 071 Облік і оподаткування СВО Магістр,

Науковий керівник - Нездойминога О. Є., к.е.н., доцент кафедри бухгалтерського обліку та економічного контролю

КОНТРОЛЬ ЗА ДЕБІТОРСЬКОЮ ТА КРЕДИТОРСЬКОЮ ЗАБОРГОВАНІСТЮ

Економічна діяльність будь-якого підприємства передбачає здійснення різних господарських операцій, результатом яких є виникнення дебіторської та кредиторської заборгованості. Система контролю дебіторської і кредиторської заборгованості передбачає проведення кредитної політики як інструменту зростання продажів, а також здійснення комплексу заходів, що сприяють мінімізації ризику появи простроченої або безнадійної дебіторської заборгованості. Доцільно не допускати необґрунтоване зростання дебіторів і суми їх боргів; своєчасно виставляти платіжні рахунки, стежити за термінами їх оплати; уникати ризикованої дебіторської заборгованості; оперативно вживати заходів по витребуванню простроченої дебіторської заборгованості. Також необхідно своєчасно погашати виниклу кредиторську заборгованість і відстежувати розрахунки з кредиторами, так як недотримання цих заходів загрожує втратою довіри контрагентів.

Кредиторська та дебіторська заборгованість складають суттєву частку відповідно оборотних активів і поточних зобов'язань підприємства – в деяких галузях до 40-50%, а це означає, що достовірність цих показників необхідна для забезпечення достовірності фінансової звітності в цілому [1].

В умовах кризи неплатежів особливо зростає роль ефективного управління дебіторською заборгованістю, своєчасного її повернення та попередження безнадійних боргів.

Обґрунтовуючи доцільність надання відстрочок платежу покупцям продукції, необхідно оцінити, яким чином збільшення інвестицій у дебіторську заборгованість вплине:

- на загальний рівень дебіторської заборгованості підприємства (її частку в сукупних оборотних активах);
- коефіцієнт простроченої дебіторської заборгованості (її частку в

загальній дебіторській заборгованості);

- середній період інкасації та кількість оборотів дебіторської заборгованості;

- обсяг додаткових доходів, поточних витрат і прямих фінансових втрат.

Говорячи про контроль дебіторської заборгованості, то на підприємствах було б доцільно до обов'язків головного бухгалтера віднести безпосередній контроль за станом та складом дебіторської заборгованості на підприємстві, особливо це було б ефективним на сільськогосподарських підприємствах, оскільки їх економічне становище в сучасних умовах української економіки є нестійким та балансує на межі кризи. Такий контроль доцільно проводити в декілька етапів:

1. Контроль за заборгованістю на основі бухгалтерських записів в регістрах обліку;

2. Контроль на основі первинних документів, що надаються контрагентами та створюються на підприємстві;

3. Безперервне спілкування з контрагентами, по яких існує дебіторська заборгованість в певному розмірі;

4. Аналіз платоспроможності потенційного дебітора та створення при потребі стабілізаційних фондів на підприємствах з метою страхування від ризику безнадійної чи простроченої дебіторської заборгованості;

5. Практичне удосконалення формування дебіторської заборгованості на основі внутрішньогосподарських наказів та практичних дій в бухгалтерії підприємства [2].

Особливе місце в кредиторській заборгованості займають численні розрахунки з постачальниками і підрядниками. Кредиторська заборгованість дає змогу підприємству тимчасово користуватися запозиченими коштами, але, з іншого боку, зменшує показники платоспроможності й ліквідності. Ефективне управління кредиторською заборгованістю дає можливість усунути негативні наслідки її наявності.

На наш погляд, одним із головних засобів контролю кредиторської заборгованості на підприємстві є правильний та своєчасний її аналіз, що дозволить керівництву отримати повну й оперативну інформацію для прийняття управлінських рішень.

Разом з тим деякі науковці вважають, що проблема неплатежів пов'язана зі зростанням кредиторської заборгованості підприємств та організацій. Проте, на наш погляд, між проблемою неплатежів та зростанням кредиторської заборгованості підприємств існує зворотний зв'язок. Розглянемо модель управління кредиторською заборгованістю, як засобу контролю.

Таким чином, можна зродити висновок, що від якісного здійснення контролю, що залежить від своєчасного аналізу та моніторингу інформації, підприємства можуть більш ефективно організовувати свої розрахунки та стабілізувати тим самим свою господарську діяльність.

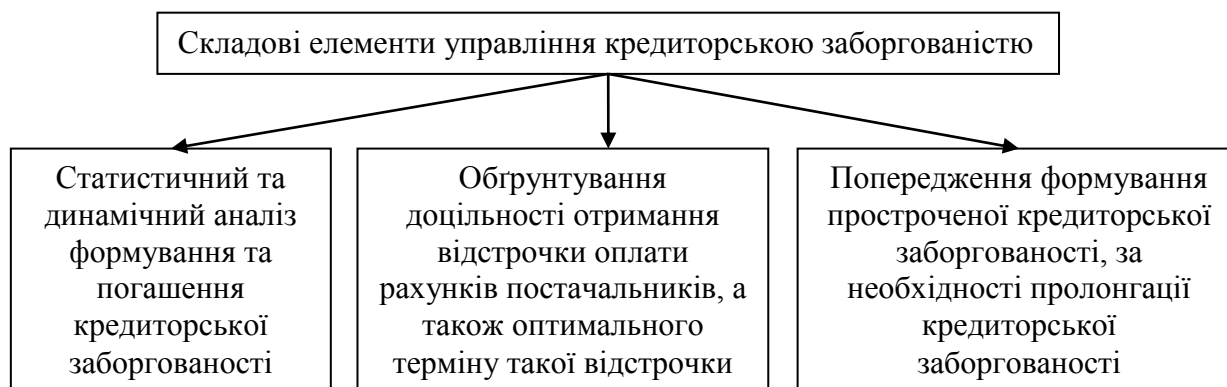

Рис. 1. Складові елементи управління кредиторською заборгованістю [3]

Список використаних джерел:

1. Чонка Д. В. Система внутрішнього контролю дебіторської та кредиторської заборгованості: напрямки удосконалення і розвитку. Наука і життя: сучасні тенденції, інтеграція у світову наукову думку : матеріали конференції (Київ, 23-25 трав. 2013 р.). Київ, 2013. URL: <https://int-konf.org/ru/2013/>
2. Гуцаленко Л. В., Слободянюк І. С. Контроль дебіторської заборгованості в управлінні підприємством. Збірник наукових праць ВНАУ. 2012. Том. 1 (56). С. 154-159.
3. Дячук О. В., Новодворська В. В. Місце кредиторської заборгованості в системі управління підприємством. Економічні науки. Сер. : Облік і фінанси. 2013. Вип. 10(3). С. 243-251.

Ярмола В. Ю., ОПП Облік і оподаткування спеціальність 071 Облік і оподаткування СВО Бакалавр»

Науковий керівник - Ліпський Р. В., к.е.н., доцент кафедри бухгалтерського обліку та економічного контролю

ОСОБЛИВОСТІ УПРАВЛІННЯ ДЕБІТОРСЬКО ЗАБОРГОВАНІСТЮ В ФГ «Мовчана Г. М.»

В умовах сучасної ринкової економіки все більшої ваги набуває вчасний товарообіг. Для забезпечення та утримання каналів збуту підприємства змушені реалізовувати товари із відстрочкою платежів, що вимагає ефективного управління та жорсткого контролю для збереження фінансової стійкості підприємства, що призводить до уповільнення платіжного обороту.

Правильна організація розрахунків потребує суворого дотримання фінансової дисципліни, власної оплати боргів і забезпечення своєчасного отримання коштів за реалізовану продукцію, виконані роботи, надані послуги. Несвоєчасне надходження коштів за продукцію (товари, роботи) призводить до фінансових труднощів у веденні господарства [4].

Кошти, отримані від покупців і замовників, є основним джерелом формування основних та оборотних засобів підприємства, фонду заробітної плати, подальшого розвитку виробництва. Тому так важливо приділяти

належну увагу обліку розрахунків з покупцями і замовниками.

Основним законодавчим актом, який регулює облік дебіторської заборгованості є П(С)БО 10 «Дебіторська заборгованість». Згідно з ним дебіторська заборгованість визначається як сума заборгованостей дебіторів підприємству на певну дату. При цьому дебіторами є всі юридичні та фізичні особи, які внаслідок минулих подій заборгували підприємству певні суми грошових коштів[3].

Основною метою управління дебіторською заборгованістю є мінімізація термінів її погашення та зменшення розмірів простроченої заборгованості. Також важливим є не просто зменшити дебіторську заборгованість, а й не втратити покупців і збільшити обсяги реалізації. Управління дебіторською заборгованістю передбачає вибір певної дисконтної та кредитної політики для своїх покупців, шляхи повернення боргів і зменшення безнадійної заборгованості, а також вибір умов продажу, що забезпечать гарантоване надходження коштів[2].

Ефективність системи управління дебіторською заборгованістю визначається рівнем контролю стану розрахунків по підприємству та аналізу співвідношення дебіторської і кредиторської заборгованості, так як значне перевищення дебіторської заборгованості створює загрозу фінансовій стійкості і робить необхідним залучення додаткових джерел фінансування[1].

Для зменшення ризику несплати боргу одним чи кількома дебіторами, необхідно орієнтуватись на більшу кількість споживачів. В сучасній економічній літературі виділяють такі основні способи оптимізації сум дебіторської заборгованості: продаж рахунків дебіторів факторинговій компанії або банку; виставляння рахунку покупцям одразу ж при продажу великої кількості товару; страхування кредитів для захисту від значних збитків з безнадійних боргів; контролювання співвідношення кредиторської і дебіторської заборгованостей; формування системи штрафних санкцій за прострочене виконання зобов'язань контрагентами. Також покращення дебіторської заборгованості може реалізуватися шляхом пропонування передоплати та створення резерву сумнівних боргів [4]. Тому досить важливим є визначення основних (ключових) етапів формування політики управління дебіторською заборгованістю:

- аналіз дебіторської заборгованості сільськогосподарського підприємства у попередньому періоді;
- формування принципів кредитної політики, яка передбачить формування системи спеціальних кредитних умов, формування стандартів
- оцінки покупців і диференціація умов надання кредиту;
- формування процедури інкасації дебіторської заборгованості;
- забезпечення використання на підприємстві сучасних форм обліку дебіторської заборгованості.

Отже, алгоритм управління дебіторською заборгованістю включає в себе: аналіз складу та структури, дослідження її достовірності, правильності оформлення; оцінку частки дебіторської заборгованості в майні та сумі оборотних активів, визначення впливу дебіторської заборгованості на рівень

ліквідності та стан платоспроможності.

Список використаних джерел:

1. Бабіч В. В., Сагова С. В. Фінансовий облік (облік активів) : навч. посібник. К. : КНЕУ, 2016. 282 с.
2. Лобова Н. В. Стан дебіторської та кредиторської заборгованості та її вплив на економічну стійкість сільськогосподарських підприємств. Економіка АПК. 2017. №15. С. 30-33.
3. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 10 «Дебіторська заборгованість»: Наказ Міністерства фінансів України №237 від 08 жовтня 1999 р. Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0725-99>. (дата звернення 29.09.2019).
4. Попазова О. В. Тенденції змін дебіторської заборгованості та кредиторської заборгованості на сільськогосподарських підприємствах України. Агросвіт. 2015. №7. С. 40.

Секція 2. «Освітньо-професійна програма Фінанси, банківська справа та страхування»

Богословська Я. Р., ОПП Фінанси, банківська справа та страхування, спеціальність 072 Фінанси, банківська справа та страхування, СВО Бакалавр Науковий керівник – Дроботя Я. А., к.е.н., доцент, доцент кафедри фінансів і кредиту

ПРИБУТОК БАНКІВ УКРАЇНИ ТА ФАКТОРИ ВПЛИВУ НА НЬОГО

Стан розвитку банківської системи характеризується динамічними коливаннями, які є причиною порушення стійкості та надійності фінансового сектора. Прибуткова діяльність сучасних банків – головна передумова нарощування капіталу, подальшого розвитку та підтримання належної конкурентоспроможності банків на фінансовому ринку. З огляду на це, прибутковість банків за економічних умов, що зараз склалися, можна вважати основним економічним показником ефективності їх роботи, індикатором фінансової надійності банківської системи [4].

Проблемам забезпечення прибутковості банків присвячено праці багатьох учених. Серед них – М. Алексеєнко [1], Л. Примостка [2], П. Роуз [3] та інші. У працях цих дослідників висвітлено теоретичні основи прибутковості банків, визначено її показники, критерії та методи оцінки. Не дивлячись на досягнутий рівень розробки питань, що пов'язані з темою дослідження, потребує подальших досліджень питання визначення факторів, що впливають на прибутковості банківського сектора.

Прибутковість банку – один з найважливіших показників його фінансового стану, оскільки це, власне, результат, своєрідний підсумок проведеної роботи. Але для зовнішнього користувача цей результат може бути проміжним або завуальованим. Тому не можна розглядати прибутковість без урахування факторів, що її формують.

Всі фактори, що впливають на прибутковість, можуть бути розділені на дві групи:

- фактори зовнішнього середовища, або об'єктивні;
- фактори внутрішнього середовища, чи суб'єктивні.

Більшість дослідників погоджуються з тим, що найбільшого впливу на прибуток комерційного банку завдають зовнішні фактори, які не залежать від його діяльності, наприклад:

1) економічні кризи, в період яких знижуються доходи населення в цілому, зростає кількість неплатежів та скорочується структура активів. Таким чином, знижується рівень прибутковості та надійності банківських установ;

2) кредитна політика підтримує стабільність національної валюти, стабілізується вартість національних грошей на внутрішньому ринку через зниження темпів інфляції, і відповідно на зовнішньому через укріплення її обмінного курсу;

3) відсутність правової бази, яка б сприяла зменшенню ризикованості банківських операцій, збільшенню доходів та набору банківського

інструментарію. В свою чергу, податкова політика дозволяє створювати економічну ефективність і соціальну справедливість, оптимально пов'язуючи інтереси держави з інтересами банківського сектору;

4) валютна політика держави, яка повинна спрямовуватися на створення умов довіри внутрішньої економіки та іноземного бізнесу до національної валюти. За рахунок чіткого регулювання розвивається експорт, відбувається повернення в країну заробленої іноземної валюти, узгодженість інтересів експортерів та імпортерів. Відноситься до цього ж пункту й обсяг валютних резервів головного банку країни, який має забезпечувати економічну самостійність та стійке положення комерційного банку.

На сьогодні основними внутрішніми факторами, що впливають на прибуток банків України, є:

- 1) поміrne нарощення банками активів та зобов'язань;
- 2) загострення конкурентної боротьби за залучення вільних ресурсів на внутрішньому ринку;
- 3) розвиток та більш широке використання альтернативних каналів продажу банківських продуктів;
- 4) якість управління формуванням та використанням ресурсів банку, які б забезпечували достатній рівень надійності, ліквідності та рентабельності;
- 5) рівень маркетингової політики (конкурентоспроможність банківських послуг, удосконалення технологій, ефективність цінової політики);
- 6) нераціональна кредитна політика та ризикова діяльність, яка призводить до негативної діяльності банку та неможливістю пристосування до нестабільної економічної ситуації в країні.

Таким чином, аналіз та оцінка факторів внутрішнього та зовнішнього впливу є першочерговими на етапі формування прибутку банків; недооцінка або переоцінка впливу окремого фактору або взагалі неврахування його у процесі управління може призвести до значних відхилень від очікуваного результату.

Список використаних джерел

1. Алексєєнко М. Д. Капітал банку: питання теорії і практики : монографія. К. : КНЕУ, 2016. 276 с.
2. Примостка Л. О. Фінансовий менеджмент банку : підручник – 2-ге вид., доп. і переробл. К. : КНЕУ, 2014. 468 с.
3. Роуз П. С. Банковский менеджмент. М. : Дело, 2015. 768 с.
4. Табачук Г. П. Прибутковість банку та методи її оцінки. Вісник соціально-економічних досліджень. 2016. Випуск 1(44). С. 361-366.

Гвіздзжінська І. Ю., ОПП Фінанси, банківська справа та страхування, спеціальність 072 Фінанси, банківська справа та страхування, СВО Бакалавр Науковий керівник – Бражник Л. В., к.е.н. доцент, доцент кафедри фінансів і кредиту

АНТИКРИЗОВЕ ФІНАНСОВЕ УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ

Сучасні умови господарювання змушують багатьох підприємств

застосовувати дерегуляцію ведення бізнесу. Несвоєчасність призводить до неспроможності деяких суб'єктів господарювання адаптуватися вчасно, а отже, вони починають відчувати фінансові труднощі, що пов'язані, як із зовнішніми загальнодержавними проблемами (нестабільність політичної ситуації, недосконалість законодавчої бази, неплатежі, спад виробництва), так і з внутрішніми проблемами - неефективний маркетинг і виробничий менеджмент; неефективне використання коштів, незбалансованість фінансових потоків тощо [2].

Своєчасне виявлення ознак фінансової кризи та виявлення її причин, це і є специфічні функції та властивості антикризового фінансового управління. Важливим моментом є процес передбачення, як одні фінансові проблеми можуть сприяти виникненню інших і, тим самим, ще більше погіршити фінансовий стан підприємства [1].

Діагностика економічного стану підприємства надзвичайно важливе завдання антикризового фінансового управління. Вона є одним із етапів розробки та реалізації стратегії підприємства, і мета такої діагностики прив'язується до конкретних питань стратегічного планування, яке спрямоване на його сталий розвиток [3].

Проведені дослідження у ТОВ «АС ТРАНС-ГРУП» свідчить про погіршення майнового потенціалу, так у 2018 р. порівняно з 2016 р. вартість майна зменшилась на 2392,8 тис. грн, або 74,3%, що відбулося переважно із-за скорочення оборотних активів підприємства.

Аналогічна тенденція спостерігалась у вартості власного капіталу, який скоротився на 62,5% та у зобов'язаннях, які зменшились на 1449,5 тис. грн (84,7%). Проте, Така динаміка складових балансу зумовила підвищення частки власного капіталу з 46,9% до 68,4%, що свідчить про зміцнення фінансової незалежності досліджуваного підприємства.

Водночас на підприємстві залишається проблемною нерівновага між обсягами поточної дебіторської та кредиторської заборгованості. Зокрема поточна дебіторська заборгованість перевищує суму кредиторської заборгованості на 135,8 тис. грн або 52,0%, такий стан породжує диспропорції у розрахунках між суб'єктами господарювання.

Негативним чинником є зменшення чистого прибутку з 147,2 тис. грн у 2016 р. до чистого збитку 533,9 тис. грн у 2018 році, така тенденція веде до банкрутства підприємства.

Таким чином, для покращення фінансового стану підприємству рекомендовано:

- переглянути політику управління грошовими потоками підприємства, більшу увагу приділити прискоренню оборотності оборотних активів;
- скоротити обсяги дебіторської заборгованості, вести жорсткий контроль за її своєчасним погашенням, розробити систему знижок для авансових платежів, покращити розрахунково-платіжну дисципліну на підприємстві;
- скорочувати обсяги непокритих збитків, підвищувати рентабельність діяльності за рахунок розширення асортименту наданих послуг та оптимізації структури витрат;

- розглянути варіанти використання залучених коштів для нарощення фінансового потенціалу;

- забезпечити стабільність фінансових показників (зокрема, фінансового ліверіджу, фінансової стійкості, ділової активності) з метою подальшого забезпечення стабільного функціонування діяльності ТОВ «АС ТРАНС-ГРУП».

Список використаних джерел

1. Кривов'язюк І. В. Антикризове управління підприємством : навч. посіб. для студентів вищих навч. закладів. Київ : Кондор, 2008. 366 с.

2. Ларка М. І., Лісовські Г. О. Аналіз фінансового стану підприємства як засіб підвищення ефективності його діяльності. Вісник НТУ «ХП». Серія «Технічний прогрес і ефективність виробництва». Харків, 2013. № 22 (995). С. 168-174.

3. Салига О. М. Антикризове фінансове управління підприємством : підручник. Київ: КНЕУ, 2005. 386 с.

Гудзенко А. А., ОПП Фінанси, банківська справа та страхування спеціальність 072 Фінанси, банківська справа та страхування СВО Магістр,

Остапченко В. В., ОПП Фінанси, банківська справа та страхування спеціальність 072 Фінанси, банківська справа та страхування СВО Магістр,

Науковий керівник – Дорошенко О. О., к.е.н., доцент кафедри фінансів і кредиту

ДІАГНОСТИКА КРИЗОВИХ ЯВИЩ ПІДПРИЄМСТВА НА ОСНОВІ МУЛЬТИПЛІКАТИВНОГО ДИСКРИМІНАНТНОГО АНАЛІЗУ

Здійснення господарської діяльності суб'єктами господарювання аграрного комплексу, як і будь-якої іншої сфери національної економіки, пов'язане з мінливими умовами як внутрішнього, так і зовнішнього середовища та цілою низкою факторів ризику, що можуть спричинити виникнення та розвиток кризових явищ на підприємстві.

Одним з найбільш ефективних способів пом'якшення впливу кризових чинників, що носять негативний характер, є використання відповідних науково-методологічних методів управління кризовими ситуаціями та оптимальне їх застосування і синтез. Однак для того, щоб не лише зменшити чи локалізувати вплив кризових явищ на підприємстві, а й мати можливість їх уникнути, неабияке значення має обґрунтування та використання таких методів антикризового управління, які варто застосовувати на превентивній та антиципативній стадіях розвитку кризових процесів, а саме метод моніторингу.

В міжнародній практиці для проведення прогнозу ймовірності банкрутства широко застосовується мультиплікативний дискримінантний аналіз. В його основу покладено побудова функції, де за допомогою математично-статистичних методів обчислюється інтегральний показник, на підставі якого з високим рівнем ймовірності можна передбачити банкрутство суб'єкта бізнесу. Одними з розповсюджених методик цієї інтегральної оцінки в практиці

фінансового менеджменту є побудова моделей Альтмана, Конанна і Гольдера, Спрінгейта, Лису, Таффлера.

Для перевірки придатності цих моделей для використання в сучасних українських умовах були зібрані дані фінансової звітності за 2016 – 2018 рр. по підприємству. На основі цих даних ТОВ «Божківський комбікормовий завод» було протестовано на наявність ознак неплатоспроможності чи ознак банкрутства за допомогою найбільш використовуваних моделей (табл. 1).

За результатами розрахунків можна зробити висновок, що за даними моделі Альтмана фінансовий стан суб'єкта бізнесу за 2016 – 2018 рр. є близьким до банкрутства.

Таблиця 1

Результати побудови зарубіжних багатofакторних моделей для діагностики ймовірності банкрутства ТОВ «Божківський комбікормовий завод» за 2016 – 2018 рр.

Моделі	2016 р.		2017 р.		2018 р.	
	Значення Z	Економічний зміст	Значення Z	Економічний зміст	Значення Z	Економічний зміст
Модель Альтмана	-0,633	Ймовірність банкрутства дуже висока	-0,629	Ймовірність банкрутства дуже висока	-0,398	Ймовірність банкрутства дуже висока
Модель Спрінгейта	-1,028	Підприємство з достовірністю 92% може бути віднесене до категорії потенційних банкрутів	-1,059	Підприємство з достовірністю 92% може бути віднесене до категорії потенційних банкрутів	-0,912	Підприємство з достовірністю 92% може бути віднесене до категорії потенційних банкрутів
Модель Лису	0,000	Існує ймовірність банкрутства	0,000	Існує ймовірність банкрутства	0,002	Існує ймовірність банкрутства
Модель Таффлера	0,256	Стан невизначений	0,279	Стан невизначений	0,308	Має гарну довгострокову перспективу
Конана і Гольдера	-0,140	Ймовірність затримки платежів становить 18,1 %	-0,131	Ймовірність затримки платежів становить 20,7 %	-0,139	Ймовірність затримки платежів становить 18,2 %
Універсальна дискримінантна функція	-1,251	Підприємство є напівбанкрутом	-1,229	Підприємство є напівбанкрутом	-0,314	Підприємство є напівбанкрутом

Провівши розрахунок Z- показника за моделлю Спрінгейта для ТОВ «Божківський комбікормовий завод» за 2016 – 2018 рр. можна зробити висновок, що досліджуваний суб'єкт бізнесу з достовірністю 92 % може бути віднесене до категорії потенційних банкрутів.

За даними розрахунками моделі Лису бачимо, що протягом 2016 – 2018 рр. значення Z-показника ТОВ «Божківський комбікормовий завод» було нижче за граничну межу, що говорить про існування ймовірності банкрутства

діяльності суб'єкта бізнесу.

Проведені розрахунки моделі Тафлера свідчать про те, що в 2016 – 2017 рр. стан підприємства є невизначеним, а в 2018 р. – підприємство має гарну довгострокову перспективу діяльності.

Універсальна дискримінантна функція – її побудовано згідно з кількома методиками прогнозування банкрутства. На основі проведених розрахунків у 2016 – 2018 рр. значення Z-показника свідчить про те, що досліджуване підприємство є напівбанкрутом.

Для перевірки придатності вітчизняних моделей та моделей близького зарубіжжя для використання в сучасних українських умовах були зібрані дані фінансової звітності за 2016 – 2018 рр. по підприємству. На основі цих даних ТОВ «Божківський комбікормовий завод» було протестовано на наявність ознак неплатоспроможності чи банкрутства.

Результати побудови багатофакторних моделей вітчизняних науковців та вчених близького зарубіжжя наведено в табл. 2.

Таблиця 2

Результати побудови вітчизняних багатофакторних моделей для діагностики ймовірності банкрутства ТОВ «Божківський комбікормовий завод» за 2016 – 2018 рр.

Моделі	2016 р.		2017 р.		2018 р.	
	Значення Z	Економічний зміст	Значення Z	Економічний зміст	Значення Z	Економічний зміст
Модель Савицької	1,128	Ймовірність банкрутства 100 %	3,671	Значна ймовірність банкрутства	-2,381	Ймовірність банкрутства 100 %
Модель Федотовой	0,682	Підприємство неплатоспроможне	0,718	Підприємство неплатоспроможне	0,556	Підприємство неплатоспроможне
Модель Чупіса	1,822	Ймовірність банкрутства більше 50 %	1,843	Ймовірність банкрутства більше 50 %	1,805	Ймовірність банкрутства більше 50 %
Модель Терещенка	-27,370	Ймовірність банкрутства дуже висока	-18,902	Ймовірність банкрутства дуже висока	-18,736	Ймовірність банкрутства дуже висока

Таким чином, згідно результатів побудови моделі Савицької, яка пристосована саме для підприємств АПК, ймовірність банкрутства ТОВ «Божківський комбікормовий завод» за досліджуваний період становить 100 %.

Згідно результатів побудови моделі Федотовой, так як значення інтегрального показника складає більше одиниці, це дозволяє стверджувати про неплатоспроможність ТОВ «Божківський комбікормовий завод» за весь період дослідження.

Як свідчать дані моделей вітчизняних науковців Терещенка та Чупіса, ТОВ «Божківський комбікормовий завод» має досить високу ймовірність банкрутства за 2016 – 2018 рр.

З даних табл. 1 та 2 бачимо, що за всіма моделями підприємство

характеризується неоднозначно. Проте загалом можна стверджувати на високій ймовірності банкрутства ТОВ «Божківський комбікормовий завод» в 2016 – 2018 рр.

Таким чином, у практиці антикризового моніторингу застосовуються інтегральні моделі, що дозволяють всю сукупність досліджуваних показників (або ту їх частину, яка вважається найбільш істотною) звести до єдиного числового вираження (багатофакторні моделі діагностики ймовірності банкрутства), на основі якого і робиться висновок як про наявність кризових явищ, так і про ступінь їх розвитку. Проте їх використання на практиці має низку недоліків, зокрема: переважна частина зарубіжних методик не враховують особливості вітчизняної економічної системи; як вітчизняні, так і зарубіжні методики у більшості спрямовані на прогнозування ймовірності банкрутства підприємств середнього та великого бізнесу, позиціонуються як універсальні та не враховують галузеві особливості окремих сфер національної економіки; не оцінюють динаміку грошових потоків підприємства та стан конкурентного оточення; більшість досліджуваних моделей мають лінійний характер, у той час коли досліджувані сукупності зазвичай мають нелінійні характеристики.

Список використаних джерел

1. Антонюк О. О. Використання інтегральних методик оцінки кризового стану та ймовірності банкрутства для аграрних підприємств. Сучасні тенденції розвитку аграрної економіки : колективна монографія / [Під. ред. Ю. О. Нестерчук]. – Умань : Видавець «Сочінський», 2011. С. 173-178.
2. Зайченко Ю. П., Рогоза С. В., Столбунов В. А. Сравнительный анализ методов оценки риска банкротства предприятий. Системні дослідження та інформаційні технології. 2009. № 3. С. 7-21.
3. Левченко Н. М., Федорець М. Г. Удосконалення методики діагностики ймовірності банкрутства підприємства. Держава та регіони. Серія: Економіка та підприємництво. 2011. № 2. С. 151-158.
4. Череп А. В., Євтушенко М. С. Особливості використання дискримінантних моделей прогнозування банкрутства підприємств в умовах української економіки. Вісник економічної науки України. 2010. № 1. С. 146-151.
5. Шапурова О. О. Моделі оцінки банкрутства та кризового стану підприємств. Економіка та держава. 2009. № 4. С. 59-64.

Кумонок Ю. Е. ОПП Фінанси, банківська справа та страхування, спеціальність 072 Фінанси, банківська справа та страхування, СВО Бакалавр Науковий керівник – Зоря С. П. к.е.н., доцент, доцент кафедри фінансів і кредиту

МЕТОДИ УПРАВЛІННЯ ПЛАТОСПРОМОЖНІСТЮ ПІДПРИЄМСТВА

Платоспроможність являється одним із найсуттєвіших фінансових показників діяльності підприємств. Тому насамперед гостро постає питання дослідження та аналізу платоспроможності суб'єкта господарювання, пошуку нових рішень до цієї проблеми. Від показників платоспроможності залежить

існування підприємств, оскільки вони зупиняють свою діяльність здебільшого через брак грошових коштів.

Платоспроможність означає присутність у підприємства грошових коштів та їхніх еквівалентів, необхідних для розрахунків по кредиторській заборгованості, що вимагає негайного погашення. Тобто головними ознаками платоспроможності є: а) наявність в достатньому обсязі коштів на поточних рахунках; б) відсутність простроченої кредиторської заборгованості.

Фінансове стійке підприємство, яке працює рентабельно, має реальну можливість бути платоспроможним, оскільки забезпечує в процесі кругообігу виробничих фондів перевищення грошових надходжень над їх видатками, тобто сплачує борги і накопичує власний капітал.

Важливим для підприємства є підтримка платоспроможного стану в будь-який період часу для задоволення вимог кредиторів, інвесторів, державних контролюючих установ потребує обґрунтування концептуальних засад забезпечення платоспроможності, що передбачає вирішення таких основних питань [4]:

- визначення змісту та об'єкта забезпечення платоспроможності підприємства;
- формування мети й основних завдань управління платоспроможністю;
- обґрунтування функціональної сутності управління платоспроможністю;
- визначення вимог до здійснення управління платоспроможністю промисловим підприємством.

Як правило, досліджують поточну і перспективну платоспроможність. Поточна платоспроможність характеризує поточний стан розрахунків на підприємстві та аналізується на основі даних про його фінансові потоки.

Перспективна платоспроможність визначає можливість підприємства у майбутньому розраховуватися за своїми короткостроковими боргами і досліджується переважно за допомогою показників ліквідності.

Управління платоспроможністю підприємства є важливою ланкою управлінської діяльності, яка забезпечує основну мету функціонування суб'єкта господарювання – отримання максимального прибутку й рентабельності активів, забезпечення стабільного стійкого фінансового стану підприємства. Управління платоспроможністю здійснюється на основі таких головних задач (рис. 1).

В той же час, джерелом фінансових ресурсів для покриття платіжних потреб можуть бути не лише мобілізовані кошти за рахунок реструктуризації активів підприємства, але й додатково залучені позикові кошти, якщо при цьому не зростає ризик втрати фінансової стійкості і є потенційні можливості їх повернення [2].

Враховуючи результати проведеного дослідження нами сформульовано наступні рекомендації щодо вдосконалення управління платоспроможністю підприємства.

У першу чергу, доцільним є використання системи оперативного управління активами підприємства; з одночасним здійсненням заходів щодо оптимізації політики управління величиною запасів на підприємстві.

Рис. 1. Ключові аспекти управління платоспроможністю підприємства [3]

Поряд з цим підприємству потрібно приділити більше уваги управлінню дебіторською заборгованістю, а при залученні позикових коштів, необхідно обирати найбільш оптимальні варіанти, орієнтуючись в свою чергу на підвищення рівня рентабельності.

Список використаних джерел

1. Деменкова А. Є. Механізм управління платоспроможністю та кредитоспроможністю сільськогосподарського підприємства. Том 2. 30-35 с.
2. Кулік А. В. Проблеми організації та методики аналізу ліквідності і платоспроможності підприємств. Економіко-математичне моделювання соціально-економічних систем. 2016. № 14. С. 300-332.
3. Смірнова П. В. Оцінка майбутньої ліквідності та платоспроможності підприємства торгівлі. Економічна стратегія і перспективи розвитку сфери торгівлі та послуг : зб. наук. пр. Харк. держ. ун. харчування та торгівлі. Харків, 2011. Вип. 2. С. 183-190.
4. Трус Н. В., Кондратюк О. В. Причини втрати платоспроможності сільськогосподарських підприємств. Матеріали III Всеукраїнської науково-технічної інтернет-конференції «Організаційно-економічний механізм» реалізації стратегічних напрямків підприємств АПК». 2016. Вип. 1. С. 23-25.

Лебідько Т. О., ОПП Фінанси, банківська справа та страхування, спеціальність 072 Фінанси, банківська справа та страхування, СВО Магістр, Недолужко О. Г., ОПП Фінанси, банківська справа та страхування, спеціальність 072 Фінанси, банківська справа та страхування, СВО Магістр, Науковий керівник – Собчишин В. М., к.е.н., доцент кафедри фінансів і кредиту

ВИКОРИСТАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ АНАЛІЗУ ГРОШОВИХ ПОТОКІВ У ПРИЙНЯТТІ УПРАВЛІНСЬКИХ РІШЕНЬ НА ПІДПРИЄМСТВІ

Від ефективності управління грошовими потоками, що ґрунтується на їх

аналізі, залежить реалізація поточних і довгострокових цілей і завдань підприємства, виконання зобов'язань перед кредиторами, стабільність виробничої діяльності, фінансова стійкість у перспективі.

У зарубіжній практиці аналізу грошових потоків на основі операційної та інвестиційної діяльності розраховують показник Free (незалежний) cash-flow (сума чистого руху грошових коштів від зазначених видів діяльності), який характеризує здатність підприємства забезпечити операційну діяльність та планові інвестиції за рахунок внутрішніх фінансових джерел (незалежно від зовнішнього фінансування) [1, с. 184].

Від'ємне значення Free cash-flow вказує, що для здійснення запланованих видатків підприємство має потребу у зовнішньому фінансуванні в сумі, яка утворилася в результаті дефіциту внутрішніх джерел фінансування. Позитивне значення Free cash-flow свідчить про наявність надлишку коштів, які можуть бути використані для таких цілей: виплата дивідендів; погашення банківських позичок; викуп власних корпоративних прав.

Динаміку показника Free cash-flow у ТОВ «Карлівське СГП «ЛОС» за 2016–2018 рр. ілюструє рис. 1.

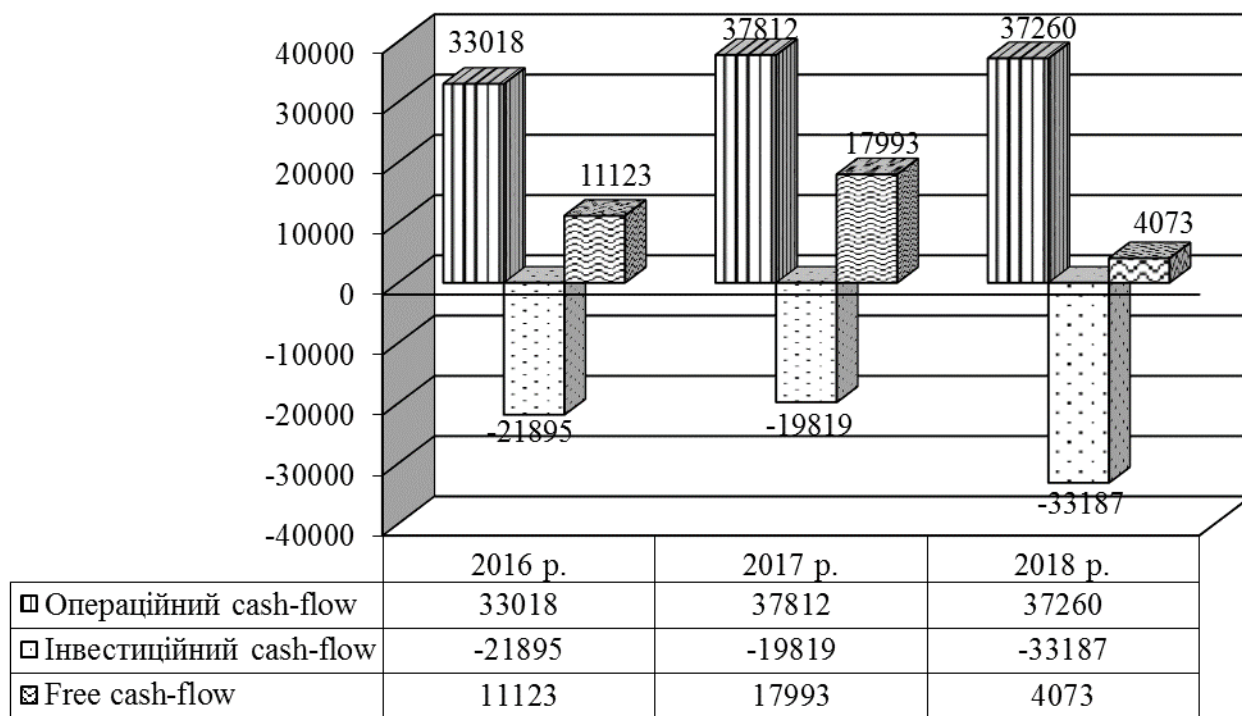

Рис. 1. Графічне зображення динаміки показника Free cash-flow у ТОВ «Карлівське СГП «ЛОС» за 2016–2018 рр.

Як видно з інформації рис. 1, показник Free cash-flow ТОВ «Карлівське СГП «ЛОС» протягом 2016–2018 рр. становив відповідно 11123; 17993 та 4073 тис. грн. Значення цього показника вказують на те, що товариство упродовж досліджуваного періоду для здійснення видатків у рамках операційної та інвестиційної діяльності не мало потреби в зовнішньому фінансуванні. Проте негативною динамікою показника Free cash-flow є його зменшення у 2018 р. відносно 2016 р.

За результатами аналізу грошових потоків по операційній та інвестиційній діяльності важливими, з нашого погляду, є наступні заходи з підвищення ефективності управління грошовими потоками у ТОВ «Карлівське СГП «ЛОС»:

- забезпечувати синхронність руху вхідних та вихідних грошових потоків у процесі операційної та інвестиційної діяльності, яка полягає у тому, щоб підприємство було забезпечене грошовим потоком з позитивним значенням;
- по можливості мінімально використовувати передоплату в розрахунках з постачальниками сировини;
- з метою прискорення повернення дебіторської заборгованості запровадити умови кредитної політики, що передбачають знижки за швидку оплату реалізованої продукції;
- проводити реструктуризацію товарної дебіторської заборгованості шляхом факторингу;
- оптимізувати залишок грошових коштів на рахунках у банку для забезпечення найвищої доходності тимчасово вільних грошових коштів;
- перш ніж фінансувати реальні інвестиції розраховувати та оцінювати показники ефективності інвестиційних проектів (NPV, IRR, PBP, PI) на основі очікуваних вхідних і вихідних грошових потоків;
- проводити планування руху грошових коштів з допомогою платіжного календаря (з розбиттям по декадах, тижнях або днях).

Список використаних джерел

1. Терещенко О. О. Фінансова діяльність суб'єктів господарювання : навч. посіб. К. : КНЕУ, 2003. 554 с.

Левський О. А., ОПП Фінанси, банківська справа та страхування спеціальність 072 Фінанси, банківська справа та страхування СВО Магістр,

Манжос Н. В., ОПП Фінанси, банківська справа та страхування спеціальність 072 Фінанси, банківська справа та страхування СВО Магістр,

Науковий керівник – Дорошенко О. О., к.е.н., доцент кафедри фінансів і кредиту

ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ ПІДХОДИ ПОЄДНАННЯ ВЛАСНИХ ТА ПОЗИКОВИХ ДЖЕРЕЛ ФОРМУВАННЯ КАПІТАЛУ

Ефективність господарської діяльності в значній мірою залежить від рівня розвитку та вдосконалення системи управління капіталом підприємства. Процес управління капіталом суб'єктів господарювання значною пов'язаний із процесом прийняттям управлінських рішень, оскільки його розмір, структура та динаміка є надзвичайно важливими критеріями для визначення їх оптимальності. Одночасно процес управління капіталом передбачає вживання заходів з впливу на його обсяг та структуру, а також потенційні та реальні джерела формування з метою забезпечення зростання рівня ефективності його використання.

Сучасний фінансовий менеджмент має в своєму інструментарії методи, що надають можливість оптимізувати структуру капіталу за певними критеріями. Співвідношення частин власного та залученого капіталу є важливим важелем впливу від якого залежить загальний фінансовий стан та досягнення поставлених цілей.

Власний капітал є чинником фінансової стабільності підприємства, проте його обсяги є обмеженими, а вартість – вищою за позиковий. Формування фінансових ресурсів лише за рахунок власних джерел є підґрунтям для забезпечення абсолютного рівня фінансової стійкості та високого рівня платоспроможності підприємства в довгостроковому періоді і, як наслідок, знижує ймовірність банкрутства. Крім того, використання лише власного капіталу, на перший погляд, дає змогу отримати більш високий рівень прибутку, адже не потрібно сплачувати відсотки за користування позиковими коштами. В той же час фінансування діяльності лише за рахунок власних коштів однозначно обмежує масштаби ведення бізнесу і виключає можливості зростання рентабельності капіталу за рахунок позикових джерел фінансування [2].

Аналіз використання залучених джерел фінансування показує, що за рахунок позикового капіталу підприємство має більше можливостей нарощення свого виробничого потенціалу та розширення бізнесу. Крім того, залучити додатковий позиковий капіталу можна значно швидше, ніж сформувати власний, особливо при високому рівні кредитоспроможності. Також раціональне використання власного капіталу дає можливість використати ефект фінансового лівериджу і, як наслідок, створити умови для збільшення рентабельності активів. В умовах достатніх показників рентабельності господарської діяльності використання позикових коштів навіть в умовах необхідності сплачувати за їх користування дає змогу формувати додатковий прибуток, а отже за великим рахунком перетворюється на додаткове джерело формування власного капіталу (за рахунок більшої суми нерозподіленого прибутку) [4].

Як показує практика, підприємства, що здійснюють свою діяльність на території України приділяють мало уваги, або взагалі не використовують наукові методи для визначення оптимальної структури капіталу.

При нинішніх умовах функціонування, коли на діяльність підприємств впливають безліч зовнішніх чинників, аналіз структури та тенденції зміни обсягу капіталу має визначатися, як основне завдання, що забезпечить підтримання фінансової стійкості.

Одним з важливих факторів, що має враховуватись є термін існування підприємства. Чим вища стадія розвитку компанії, тим більшу частину позикового капіталу воно може залучати в процесі господарської діяльності та більший рівень довіри має на зовнішньому ринку. В процесі формування структури капіталу у співвідношення можуть включатися як довгострокові, так і поточні джерела фінансування підприємницької діяльності. Одним з пріоритетів джерела фінансування є його ціна, оскільки низький рівень вартості залучених коштів може стимулювати підвищення вартості самого підприємства [1].

Відомо, що незначна частка позикового капіталу підвищує вартість

капіталу підприємства в цілому, в той самий час, при таких умовах збільшується необхідна норма доходності майбутніх вкладень, що ускладнює процес управління господарською діяльністю. На даний момент підприємствам важко забезпечувати конкурентоспроможність власної продукції тільки за рахунок власних коштів, адже в більшості випадків їх вартість є значно вищою від вартості залученого капіталу. Треба зазначити, що залучення більш дешевих джерел фінансування буде збільшувати ринкову вартість підприємства [2].

Однак інший варіант з занадто великою частиною залученого капіталу може негативно вплинути на стан показників платоспроможності та фінансової стійкості, підвищувати рівень ризику щодо можливості погашення своїх фінансових зобов'язань, і також встановить високий рівень необхідної норми доходності від основної діяльності.

Тож управляючи капіталом, варто дотримуватися нижчеперелічених принципів:

- 1) оцінка діяльності підприємства на майбутнє з врахування його можливостей, перспектив та стратегії;
- 2) залучення капіталу в достатніх розмірах для формування відповідної величини оборотних і необоротних активів;
- 3) дотримання ефективної структури капіталу підприємства для забезпечення відповідного рівня рентабельності;
- 4) формування джерел формування капіталу з дотриманням мінімізації вартості його складових;
- 5) досягнення максимального рівня рентабельності власного капіталу на основі раціонального поєднання власних та позикових джерел залучення [3, с. 42].

Таким чином, для нарощування майнового потенціалу підприємства та сприяння ефективному веденню господарської діяльності, потрібно здійснити пошук оптимальних альтернатив та баланс джерел формування фінансових ресурсів, які, з одного боку, дозволять підприємству зберегти свою платоспроможність, а з іншого, – забезпечити приріст валової рентабельності активів.

Список використаних джерел

1. Богма О. С., Павлова А. С. Особливості управління фінансовими ресурсами вітчизняних підприємств. Вісник Запорізького національного університету. 2012. № 1 (13). С. 195-199.
2. Дорошенко А. П., Дорошенко О. О., Гуркаєва К. М. Теоретико-методичні підходи до обґрунтування методів оптимізації структури капіталу підприємств. Ефективна економіка. 2017. № 4 [Електронний ресурс]. Режим доступу : <http://www.economy. nauka.com.ua>.
3. Івко А. В. Організаційно-економічний механізм функціонування та управління структурою капіталу підприємств. Науковий вісник: Фінанси, банки, інвестиції. 2011. № 3. С. 41-43.
4. Чорна О. М., Мацнаєва О. О. Економічний зміст та проблематика управління капіталом підприємства реального сектору економіки України. Науковий вісник: Фінанси, банки, інвестиції. 2014. № 2. С. 48-56.

*Мауер Д. Р., ОПП Фінанси, банківська справа та страхування, спеціальність 072 Фінанси, банківська справа та страхування, СВО Бакалавр,
Марченко В. С., ОПП Фінанси, банківська справа та страхування спеціальності 072 Фінанси, банківська справа та страхування, СВО Магістр,
Науковий керівник – Галінська Т. С., к.е.н., доцент, доцент кафедри фінансів і кредиту*

ПРОФЕСІЙНА ОРГАНІЗАЦІЯ НАДАННЯ БІРЖОВИХ ПОСЛУГ В УКРАЇНИ

Українська універсальна біржа (УУБ) – це українське підприємство, організований торговельний майданчик, мета якого створення умов для гуртової торгівлі товарами та послугами, одна із перших професійних організацій в Україні, яка почала займатися наданням повного спектру біржових послуг.

Українська універсальна біржа дозволяє своїм клієнтам приймати участь в електронних аукціонах щодо придбання майна чи товарів за допомогою функціонуючого електронного майданчика біржі. Біржа є партнером проекту PROZORRO та пропонує постачальникам товарів, робіт та послуг прийняти участь в публічних електронних державних закупівлях. Біржа бере активну участь у трансформації ринкової економіки держави, тому головною метою проекту є прозоре і ефективне витрачання державних коштів, а також запобігання корупції завдяки громадському контролю та розширенню кола постачальників.

Основними напрямками біржової діяльності УУБ є організація та проведення біржових та відкритих торгів, реєстрація внутрішніх та зовнішньо-економічних контрактів на експорт сільськогосподарської продукції, проведення маркетингових досліджень з визначення попиту та пропозиції, цінової політики окремих видів та груп товарів чи послуг на території України та за її межами, надання послуг з організації та проведення тендерів і конкурсів, проведення незалежної оцінки майна та експертної грошової оцінки земельних ділянок.

УУБ використовує Електронну торгову систему, яка дозволяє проводити біржові торги і аукціони, та електронний торговий майданчик, розроблені з урахування світового досвіду та чинного законодавства України.

Електронний торговий майданчик УУБ – являє собою одну з сучасних Інтернет-технологій, доступну та зручну у використанні, включає в себе сукупність технічного обладнання, програмного забезпечення та організаційних заходів, він використовується для проведення електронних конкурентних торгів. Цей електронний торговий майданчик призначений для продажу нестандартизованого товару підприємств-банкрутів, арештованого майна, товару, що перебуває в податковій заставі тощо. Основною перевагою електронних закупівель на майданчику біржі є те, що вони сприяють купівлі-продажу товарів за найбільш оптимальними цінами, а стосовно бюджетних організацій електронні державні закупівлі дозволяють заощаджувати значні кошти при придбанні товарів та послуг. Прозорість операцій на електронному

майданчику гарантує надходження в бюджет максимально можливої суми за продаж прав оренди сільгоспземель, об'єктів державної власності, виключивши при цьому всі корупційні вигоди.

Головні переваги використання електронного майданчика полягають у:

- жорсткій конкуренції між покупцями, що досягається за рахунок можливості дистанційної участі у торгах;
- абсолютна прозорість проведення процедур реалізації, що досягається за рахунок публічності проведення торгів та знеособлення їх учасників (мінімізовані ризики зговору між покупцями);
- можливість здійснення власником майна/продукції оперативного контролю за всім процесом реалізації з будь-якої точки світу.

Наведена характеристика електронного майданчика сприяє також явному зростанню ціни на реалізацію певної продукції.

Українська універсальна біржа здійснює біржові та відкриті торги за різними категоріями товару, наприклад нафта, вугільна продукція, необроблена деревина, земельні ділянки, державне та комунальне, військове списане, конфісковане майно, продаж оптових партій продукції підприємств України та неосновних засобів, реалізація банківської застави тощо.

В залежності від ціни товару встановлюється вартість подачі пропозиції на тендер Prozorro, тарифи наведені у табл. 1 [2].

Таблиця 1

Вартість подачі пропозиції на тендер Prozorro

Бюджет лоту	Вартість подачі пропозиції з ПДВ
До 20 000 грн	17 грн
20 001 – 50 000 грн	119 грн
50 001 – 200 000 грн	340 грн
200 001 – 1 000 000 грн	510 грн
1 000 001- 4 000 000 грн	1700 грн
від 4 000 001 грн	3400 грн

Укладення угод купівлі-продажу відбувається по типу аукціону за лотами в позиціях продавців на підставі кращої цінової пропозиції, яку пропонують потенційні покупці. Процес аукціону складається з чотирьох періодів.

Перший період включає в себе реєстрацію заявок:

- підготовка, подача і підписання позицій продавцями;
- підготовка, подача і підписання заявок на участь в аукціоні покупцями.

Другий етап – очікування торгів (очікування гарантійного внеску та допуск учасників до аукціону).

Третій етап – це безпосередньо самі торги. Торги за аукціонним принципом на підвищення ціни та формування зустрічних пропозицій покупцями, прийняття пропозицій або коригування власних позицій з боку продавців.

Четвертий етап полягає у підписанні учасниками та реєстрації аукціонних свідоцтв.

Система «Прозорро» є найпотужнішим антикорупційним інструментом,

що дозволяє проводити абсолютно прозорі угоди будь-якого рівня, проведення онлайн-аукціонів дозволяє істотно збільшити кількість учасників торгів. Сама суть онлайн-торгів виключає необхідність фізичної присутності претендентів під час процедури відкриття пропозицій. Головна вимога для забезпечення участі в торгах – наявність стабільного інтернет-каналу на час проведення аукціону. Проведення будь-яких угод на єдиній платформі, за однією схемою істотно підвищує ефективність угод, прискорює їх оформлення та служить додатковим фактором для залучення інвесторів.

Prozorro – це не тільки корисний проект, який, станом на кінець травня 2018 року, зекономив державі 24 мільярди гривень, а й новий напрямок у розвитку великого та малого бізнесу.

Список використаних джерел

1. Про біржу. Місія та цілі. Українська універсальна біржа : веб-сайт. URL: <https://www.uub.com.ua/pro-birzhu/misiya-ta-tsili/> (дата звернення: 27.09.2019).

2. Прозорро. Закупівлі. Вартість подачі пропозиції на тендер. Українська універсальна біржа : веб-сайт. URL: <https://tender.uub.com.ua/page/tarifi> (дата звернення: 27.09.2019).

Михайлик І. М., ОПП Фінанси, банківська справа та страхування, спеціальність 072 Фінанси, банківська справа та страхування, СВО Бакалавр

Науковий керівник – Бражник Л. В., к.е.н. доцент, доцент кафедри фінансів і кредиту

СТРАТЕГІЧНЕ ПЛАНУВАННЯ, ЙОГО ЗНАЧЕННЯ ТА ЕТАПИ

Стратегічне планування забезпечує основу для всіх управлінських рішень, функцій фірм, мотивації і контролю, що орієнтовані на розробку стратегічних планів. Стратегічне планування стає все більш актуальним для українських фірм, що вступають у жорстку конкуренцію, як між собою, так і з іноземними компаніями. Воно має важливі ключові моменти. У такому плануванні стратегія розробляється вищим керівництвом, стратегічний план повинен базуватися на дослідженнях і фактичних даних, стратегічні плани мають бути гнучкими для можливості подальших змін, планування повинне приносити користь і сприяти успіху фірми. При цьому витрати на реалізацію заходів повинні бути нижче величини доходів від їх реалізації.

Процес стратегічного планування в фірмі складається з таких основних етапів:

1. Визначення місії і цілей фірми.
2. Аналіз середовища, що включає збір інформації, аналіз сильних і слабких сторін фірми, а також її потенційних можливостей на підставі наявної зовнішньої та внутрішньої інформації.
3. Обрання стратегії.
4. Реалізація стратегії.
5. Оцінка і контроль реалізації стратегії.

На першому етапі уточнюється статус фірми, описуються основні принципи її роботи, провідна ідея, реальні наміри керівництва, а також дається визначення найважливіших фінансово-економічних характеристик. Місія виражає напрям у майбутньому, які цінності будуть при цьому пріоритетними. Мета – це конкретизація місії фірми у формі, доступній для управління процесом їх реалізації. Основні характеристики мети стратегічного планування полягає у наступному:

- чітка орієнтація у визначений період часу;
- конкретність і вимірність;
- несуперечність і узгодженість з іншими місіями та ресурсами;
- адресність та контрольованість.

Стратегічний аналіз або «портфельний аналіз» є основним елементом стратегічного планування. Основним методом аналізу є побудова двовимірних матриць, за допомогою яких відбувається порівняння виробництв, підрозділів, процесів, продуктів, послуг за відповідними критеріями.

Існує три підходи до формування матриць: табличний підхід, координатний підхід та логічний підхід.

Аналіз навколишнього середовища необхідний при здійсненні стратегічного аналізу, оскільки його результатом є отримання інформації, на основі якої здійснюються оцінки щодо поточного становища фірми на ринку.

Стратегічний аналіз середовища припускає вивчення трьох її складових:

- зовнішнього середовища фірми;
- безпосереднього оточення;
- внутрішнього середовища.

Обрання стратегії передбачає формування альтернативних напрямків розвитку фірми, їх оцінку і вибір кращої стратегічної альтернативи для реалізації. При цьому використовується спеціальний інструментарій, що включає кількісні методи прогнозування, розробку сценаріїв майбутнього розвитку, портфельний аналіз тощо.

На третьому етапі необхідно враховувати конкурентні позиції фірми в даній стратегічній зоні господарювання, перспективи розвитку самої стратегічної зони господарювання, технології, якими володіє фірма.

Реалізація стратегії є досить критичним процесом. У разі успішного здійснення саме цей процес дозволяє фірмі досягти поставлених цілей. Реалізація стратегії здійснюється через розробку програм, бюджетів і процедур, які можна розглядати як середньострокові і короткострокові плани реалізації стратегії.

Результати реалізації стратегії оцінюються за допомогою системи зворотного зв'язку, здійснюється контроль діяльності фірми, у ході якого може відбуватися коригування попередніх етапів.

Після вибору стратегії розробки подальшого плану, керівництво повинно провести ретельну перевірку структури організації, щоб з'ясувати, чи сприяє вона досягненню загальноорганізаційних цілей.

Таким чином, процес стратегічного планування досить динамічний та потребує постійної оцінки поточної ситуації та визначення наступного кроку.

Для цього необхідно повне розуміння фірми і навколишнього середовища, в якій вона функціонує. Воно має на меті комплексне наукове дослідження можливостей і загроз зовнішнього середовища, а також сильних і слабких сторін організації, проблем, з якими може зіткнутися фірма в майбутньому періоді, і на цій основі розробка показників фірми на плановий період.

Стратегічне планування дозволяє менеджменту зрозуміти поточну ситуацію, що у свою чергу дозволяє планувати майбутнє. У світі швидких змін стратегічне мислення стає основою успіху.

Список використаних джерел

1. Гордієнко П. Стратегічний аналіз : навч. посіб. К. : Алерта, 2006. 404 с.
2. Стратегічне планування : навч. посіб. / О. Берданова, В. Вакуленко, В. Тертичка. Львів: ЗУКЦ, 2008. 138 с.

*Одновол Б. Л., ОПП Фінанси, банківська справа та страхування, спеціальність 072 Фінанси, банківська справа та страхування, СВО Бакалавр,
Науковий керівник – Зоря С. П. к.е.н., доцент, доцент кафедри фінансів і кредиту*

ФІНАНСОВА СТІЙКІСТЬ: СУТНІСТЬ ТА ФАКТОРИ, ЩО НА НЕЇ ВПЛИВАЮТЬ

Фінансова стійкість підприємства вважається найголовнішою характеристикою фінансового стану і фінансової рівноваги будь-якої економічної системи. Показник фінансової стійкості віддзеркалює результати функціонування економічного суб'єкта та є основним орієнтиром у формуванні фінансової стратегії.

У науковій літературі існують різні тлумачення фінансової стійкості підприємства. Проведений нами аналіз змісту категорійного апарату поняття «фінансова стійкість», дав можливість визначити основні підходи вчених до його трактування. Науковці по-різному тлумачать зміст поняття «фінансова стійкість», наприклад, Подольська В. О. та Яріш О. В. характеризують фінансову стійкість, як здатність підприємства відповідати за своїми боргами і зобов'язаннями і нарощувати економічний потенціал, результат його поточного, інвестиційного, фінансового розвитку [4].

Савицька Г. В. стверджує, що фінансова стійкість – це здатність суб'єкта господарювання функціонувати і розвиватися, зберігати рівновагу своїх активів і пасивів у мінливому внутрішньому і зовнішньому середовищі, що гарантує його платоспроможність та інвестиційну привабливість у довгостроковій перспективі в межах допустимого рівня ризику [6].

Цал-Цалко Ю. С. лаконічно трактує поняття «фінансова стійкість» – це стан активів (пасивів) підприємства, що гарантує постійну платоспроможність [4].

Отже, проаналізувавши визначення поняття «фінансова стійкість», можемо стверджувати, що дана категорія розглядається у вузькому та широкому значеннях. Так, у вузькому значенні фінансову стійкість розгля-

дають як одну із складових оцінки фінансового стану підприємства, яка характеризує «такий стан підприємства, коли обсяг його майна (активів) достатній для погашення зобов'язань, тобто підприємство є платоспроможним».

У широкому розумінні поняття «фінансова стійкість» включає, крім ефективного формування, розміщення та використання фінансових ресурсів, оптимальну структуру активів, а також передбачає задовільні параметри діяльності підприємства.

Таким чином, систематизація розглянутих підходів дозволила визначити авторську позицію щодо трактування категорії «фінансова стійкість» як такий стан підприємства, за якого суб'єкт господарювання забезпечує достатню частку власного капіталу у складі джерел фінансування підприємства, тобто це здатність суб'єкта господарювання стабільно функціонувати та ефективно розвиватися, зберігати рівновагу своїх активів та пасивів у мінливих умовах внутрішнього і зовнішнього середовищ.

На фінансову стійкість підприємства впливають ряд факторів, які повністю або частково залежать від підприємства чи є незалежними [5].

Існують різні класифікації як зовнішніх, так і внутрішніх факторів, але окремо немає загальної картини для повного розуміння їх впливу. Тож відобразимо одну з найбільш повних існуючих класифікацій факторів, що впливають на фінансову стійкість підприємства (рис. 1).

Рис. 1. Фактори, що впливають на фінансову стійкість підприємства

Проаналізувавши ситуацію в Україні, можемо зробити висновок, що на сьогоднішній день істотно впливає на фінансову стійкість фаза економічного циклу, у якій перебуває економіка країни. У період кризи відбувається відставання темпів реалізації продукції від темпів її виробництва.

Здійснена нами детальна оцінка фінансової стійкості СФГ «Дослідне», дала можливість сформулювати основні напрямки ефективного управління внутрішніми факторами для підвищення фінансової стійкості:

- оптимізувати склад і структуру активів підприємства, раціоналізувати їх оборот;
- ефективно розміщувати власні фінансові ресурси та мобілізувати залучений капітал;
- забезпечити самофінансування за рахунок прибутку, оптимізації податкових платежів, ефективної амортизаційної політики;

- ліквідувати заборгованість підприємства.

Отже, найважливішою формою фінансової стійкості підприємства є його спроможність розвиватися в умовах внутрішнього і зовнішнього середовища. Підприємство має володіти гнучкою структурою фінансових ресурсів та мати можливість залучати позикові кошти, тобто бути кредитоспроможним.

Список використаних джерел

1. Бородай Є. А., Лихопій В. І. Сутність та ознаки фінансової стійкості. Формування та перспективи розвитку підприємницьких структур в рамках інтеграції до європейського простору: матеріали II міжнарод. наук.-практ. конф., (заочна форма). 2019. С. 116-118.

2. Галушак В. В. Фінансова стійкість та фінансова стратегія підприємства як ефективне формування та використання фінансових ресурсів. Глобальні та національні проблеми економіки. 2015. Вип. 4. С. 810-813.

3. Дробишева О. О., Чикулов Д. В. Оцінка платоспроможності і фінансової стійкості в системі антикризового управління. Економіка та управління підприємствами. Інфраструктура ринку. 2017. Вип. 3. С. 89-93.

4. Павленко О. П., Семиліт. І. В. Економічна сутність фінансової стійкості підприємств : фактори ризику, оцінка та джерела фінансування. Молодий вчений. 2016. № 7 (34). С. 113–116.

5. Рогоза С. А. Вплив факторів на фінансову стійкість підприємства [Електронний ресурс] – Режим доступу: [http://www.rusnauka.com/ 4_SND_2013/Economics/10_12724.doc. htm](http://www.rusnauka.com/4_SND_2013/Economics/10_12724.doc.htm).

6. Савицька Г. В., Бандурка О. М., Коробов М. Я. Економічний аналіз діяльності підприємства: Підруч. для студ. вищ. навч. закл., що навч. за освітньо-проф. програмою спеціаліста зі спец. «Фінанси», «Банківська справа»: «Облік і аудит», 2. вид., Київ, , 2013. 384 с.

Олійник Ю. Р., ОПП Фінанси, банківська справа та страхування, спеціальність 072 Фінанси, банківська справа та страхування, СВО Бакалавр,

Науковий керівник – Зоря О. П., к.е.н., доцент, доцент кафедри фінансів і кредиту

ОРГАНІЗАЦІЯ ГОТІВКОВИХ ТА БЕЗГОТІВКОВИХ РОЗРАХУНКІВ ПІДПРИЄМСТВА

У процесі здійснення виробничої діяльності (виробництва та продажу продукції, отримання і розподілу грошових доходів та накопичень і т.п.) господарюючі суб'єкти вступають у різні розрахунково-грошові відносини з іншими підприємствами, організаціями, ланками фінансово-кредитної системи, фізичними особами тощо. Ці відносини пов'язані з оплатою придбаних товарів, послуг, перерахуванням до різних ланок фінансової системи встановлених податків та платежів, виплатою заробітної плати, пенсій, допомоги робітникам тощо.

Розвиток ринкових процесів в Україні в умовах макроекономічної нестабільності, зростання кількості збиткових підприємств та підвищення ролі

їх конкурентоспроможності викликає необхідність визначення ефективності управління процесом формування надходжень та видатків грошових коштів.

Система розрахунків досліджуваного підприємства включає такі основні елементи:

- готівкові розрахунки, порядок ведення касових операцій;
- безготівкові розрахунки за основними їх формами, що безпосередньо використовуються на підприємстві «ОБРІЙ» та принципи їх організації;
- порядок відкриття підприємствами рахунків в банках для здійснення розрахунків та укладення договору банківського рахунку між банком і клієнтом.

Незважаючи на те, що всі підприємства незалежно від організаційно-правових форм і виду діяльності зобов'язані зберігати вільні грошові кошти в банках, а основну частину розрахунків за своїми зобов'язаннями здійснювати в безготівковому порядку – існують такі види розрахунків, які вимагають використання готівки, тому кожне підприємство повинно мати касу для проведення розрахункових операцій [1].

Видача готівкових грошових коштів з каси підприємства проводиться на наступні цілі:

- на виплату заробітної плати;
- під звіт на господарські та операційні витрати;
- на витрати пов'язані з відрядженням працівників;
- на виплату допомоги по соціальному страхуванню.

Безготівкові розрахунки на підприємстві організовані за певною системою, під якою розуміється сукупність принципів організації безготівкових розрахунків, вимог, що пред'являються до їх організації, визначених конкретними умовами господарювання, а також форм і способів розрахунків і пов'язаного з ними документообігу [2]. Вони в порівнянні з готівковими розрахунками скорочують витрати обігу, так як в даному випадку відпадає необхідність у перевезенні та зберіганні готівки.

Діюча система безготівкових розрахунків орієнтована на обслуговування в першу чергу інтересів постачальника, та зводиться до виконання своїх планових завдань з виробництва і постачання продукції.

В системі безготівкових розрахунків підприємства розрахунки здійснюються за такими формами: розрахунки за платіжними дорученнями; розрахунки за платіжними вимогами-дорученнями; розрахунки із застосуванням чеків; розрахунки акредитивами; розрахунки векселями.

Основними принципами безготівкових форм розрахунків на підприємстві є:

- документальність;
- строковість;
- забезпеченість платежу;
- свобода вибору форм безготівкових розрахунків;
- уніфікація платіжних документів.

Кожній формі безготівкових розрахунків відповідають певні види розрахункових документів, на основі яких банк виконує доручення про платежі.

Підприємство «ОБРІЙ» здійснює міські та міжміські безготівкові розрахунки за товарними операціями, що пов'язані з реалізацією продукції, виконанням робіт, наданням послуг і складають більшу частину всього грошового обороту підприємства.

Суворе дотримання принципів, форм та правил здійснення безготівкових розрахунків забезпечує чітку їх організацію, прискорює обіг коштів у розрахунках, знижує дебіторську та кредиторську заборгованість, сприяє зміцненню розрахунково-платіжної дисципліни, господарського розрахунку та підвищенню ефективності виробництва [3].

Отже, суб'єкти господарювання вступають у різні розрахунково-грошові відносини пов'язані з оплатою придбаних товарів, наданих послуг, перерахуванням у різні ланки фінансової системи встановлених податків та платежів, виплатою заробітної плати, пенсій, матеріальної допомоги працівникам тощо. Сукупність платежів, які здійснює підприємство створює грошовий оборот, який забезпечує процес виробництва, реалізацію продукції, сплату податків та безпосередньо впливає на грошово-кредитні відносини підприємства.

Список використаних джерел

1. Верига Ю. А. Облікова політика підприємства : навч. посіб. К. : Центр учбової літератури, 2015. 315 с.
2. Верига Ю. А. Облік і звітність суб'єктів малого підприємництва : навч. посіб. К. : Центр учбової літератури, 2014. 264 с.
3. Фінансовий та управлінський облік за національними стандартами : підручник / За ред. М. Ф. Огійчука. Вид. 6-те, перероблене і доповнене. К. : Алерта, 2014. 1042 с.

Петренко В. О., ОПП Фінанси, банківська справа та страхування, спеціальність 072 Фінанси, банківська справа та страхування, СВО Бакалавр,
Науковий керівник – Собчишин В. М., к.е.н., доцент кафедри фінансів і кредиту

КРЕДИТУВАННЯ БАНКОМ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ

На сьогодні кредитні операції відіграють важливу роль у стимулюванні відтворювальних процесів в економіці та становлять головний вид активних операцій комерційних банків, які організовують рух капіталу, акумулюють і перерозподіляють його в ті сфери, де виникає дефіцит фінансових ресурсів. Необхідність подальших досліджень процесів кредитування, умов його здійснення та управління ним обумовлює актуальність означеного питання і практичний інтерес до нього.

Під кредитом розуміють процес надання кредитором (банком або іншою фінансовою установою) коштів фізичним і юридичним особам на придбання споживчих товарів або послуг у тимчасове користування, під процент, на умовах строковості та платності [2].

Видаючи кредити, кожен банк орієнтується на довгострокове та взаємовигідне співробітництво з надійними позичальниками, тому до кредит-

них проектів пред'являються певні вимоги:

- гарний фінансовий стан позичальника;
- перспективний бізнес позичальника;
- обґрунтована ефективність запропонованого проекту;
- позитивна кредитна історія;
- наявність власного капіталу;
- покриття суми кредиту забезпеченням у співвідношенні не меншим ніж 2 : 1 (залежно від виду забезпечення) [1].

Як забезпечення по кредитах банк приймає наступне майно, що належить позичальникові або третім особам: нерухомість і обладнання; сільсько-господарська техніка й транспорт; товари в обороті; депозити, розміщені в банку; фінансові поруки третіх осіб. В якості забезпечення не можуть виступати: право користування землею або земельні ділянки сільськогосподарського призначення; авіатранспорт; річкові та морські судна; окремі частини підприємства, які не забезпечують замкнутий технологічний цикл; цінні папери (забезпечення у вигляді цінних паперів, може бути розглянуте тільки у випадку забезпечення кредитів стратегічних клієнтів банку).

Кредити мають бути використані за призначенням і своєчасно сплачені. У разі порушення термінів повернення кредитів укладається додаткова угода на пролонгацію кредиту, яка встановлює жорсткіші умови кредитування. При непогашенні кредиту у визначений термін нові кредити, як правило, не надають.

Джерелами погашення кредиту, отриманого підприємством, можуть бути:

- виручка від продажу товарів, яку отримає підприємство в процесі реалізації проекту кредитування;
- виручка від реалізації продукції власного виробництва, не пов'язаного з проектом кредитування;
- інші надходження від господарської діяльності.

Якщо суб'єкт господарювання використовує кредит не за цільовим призначенням, подає в банк недостовірну звітність, має суттєві недоліки у веденні бухгалтерського обліку, то кредитор може достроково стягнути суму основного боргу та нараховані відсотки. За несвоечасного погашення боргу з позичальника утримується штраф. У разі відмови підприємства від сплати боргів банк стягує їх у претензійно-позовному порядку. При систематичному невиконанні кредитних зобов'язань банк може порушити стосовно підприємства справу про банкрутство.

На основі інформації, відображеної на сайті ПАТ КБ «Полтава-Банк» [3], у табл. 1 наведено дані про обсяги кредитування банком суб'єктів господарювання в 2016–2018 рр.

Аналіз опрацьованої інформації про кредитування ПАТ КБ «Полтава-Банк» клієнтів вказує на швидші темпи зростання у 2018 р. порівняно з 2016 р. суми кредитів, наданих фізичним особам на поточні потреби (3,7 разу), порівняно зі зростанням обсягів кредитування юридичних осіб (44,5 %). Водночас розміри іпотечного кредитування фізичних осіб та наданих їм інших кредитів зменшилися (відповідно, на 16,0 і 23,7 %). Зростання за досліджуваний період загальної суми наданих кредитів (на 43,6 %) засвідчує довіру позичаль-

ників до ПАТ КБ «Полтава-Банк», надійність і стабільність його роботи.

Таблиця 1

**Динаміка кредитування ПАТ КБ «Полтава-Банк»
клієнтів у 2016–2018 рр., тис. грн**

Назва статті	2016 р.	2017 р.	2018 р.	Відхилення (+,-) 2018 р. до 2016 р.	
				абсолютне, тис. грн	відносне, %
Усього грошових коштів та їх еквівалентів	167943	172847	185773	17830	10,6
Кредити, надані юридичним особам	671015	861537	969709	298694	44,5
Іпотечні кредити фізичних осіб	41882	47019	35161	-6721	-16,0
Кредити, надані фізичним особам на поточні потреби	5651	12452	20995	15344	у 3,7 р. б.
Інші кредити, надані фізичним особам	10424	9111	7957	-2467	-23,7
Резерв під знецінення кредитів	-66208	(67592)	(82059)	15851	23,9
Усього кредитів	662764	862527	951763	288999	43,6

Джерело: [3], власні розрахунки

Отже, можна зробити висновок, що кредитування є основним видом активних операцій комерційних банків, дає змогу підприємствам розраховуватись за своїми зобов'язаннями та підтримувати кругообіг оборотного капіталу, забезпечуючи тим самим розвиток економіки. З метою активізації та збільшення обсягів кредитування в Україні актуальними є наступні пропозиції:

- забезпечення мінімізації ризиків для банків під час прийняття рішення про видачу кредитів за рахунок посилення відповідальності поручителів, отримання інформації з Держреєстру актів цивільного стану громадян для оцінки потенційних позичальників. Це дасть змогу зменшити частку проблемних кредитів у банківській системі, уникнути потреби формування відповідних резервів і, як наслідок, сприятиме розширенню кредитних можливостей банків;
- створення на державному рівні умов для ефективної роботи кредитного ринку шляхом запровадження цільового скорочення обов'язкового резервування щодо операцій кредитування агропромислового комплексу; цільових довгострокових рефінансових операцій для банків, які кредитують виробничий сектор економіки, а також підприємства малого та середнього бізнесу, зокрема ті, які працюють в сфері високих технологій.

Список використаних джерел:

1. Про банки і банківську діяльність [Електронний ресурс] : Закон України [№ 2121-III від 7 грудня 2000 р., зі змінами і доповненнями]. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2121-14>.
2. Споживчий кредит [Електронний ресурс]. – Режим доступу : https://bank.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=123657&cat_id=12331.
3. Офіційний сайт АТ «Полтава-Банк» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: // <http://www.poltavabank.com/>.

Пилипенко Л. М., освітньо-професійна програма Фінанси, банківська справа та страхування, спеціальність 072 Фінанси, банківська справа та страхування, СВО «Бакалавр»

Науковий керівник – Краснікова О. М. к.е.н., доцент, доцент кафедри фінансів і кредиту

ОСОБЛИВОСТІ ЗДІЙСНЕННЯ БІРЖОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ

Біржова діяльність – це одна з форм організованого ринку, тобто упорядкованого ринку, ступінь упорядкованості якого визначається правилами торгівлі, які регламентують процес купівлі – продажу того чи іншого виду активів. Головною рисою будь-якого організованого ринку є наявність організації, яка керує роботою ринку.

Основними функціями біржі є: організація біржових зборів для проведення гласних публічних торгів; розробка біржових контрактів; біржовий арбітраж; функція гарантування виконання угод; інформаційна функція [1].

Українська універсальна біржа зареєстрована 18 листопада 1997 року з метою прийняття активної участі в ринковій трансформації економіки України та є однією із перших професійних організацій в Україні, яка почала займатися наданням повного спектру біржових послуг.

Біржа є партнером проекту PROZORRO та пропонує постачальникам товарів, робіт та послуг прийняти участь в публічних електронних державних закупівлях. Мета проекту – прозоре і ефективне витрачання державних коштів, а також запобігання корупції завдяки громадському контролю та розширенню кола постачальників.

Українська універсальна біржа представлена філіями в основних економічно розвинених регіонах України: Київ, Дніпро, Запоріжжя, Кременчук, Одеса, Полтава, Суми, Харків, Херсон та має велику кількість представництв. На сьогоднішній день на біржі функціонують кілька відділів де надають повний спектр біржових операцій:

Відділ біржових операцій надає повний комплекс біржових та торгівельних послуг, забезпечує організацію та проведення біржових торгів та аукціонів, продаж нафти сирови, газового конденсату власного видобутку та скрапленого газу.

Відділ незалежної та експертної грошової оцінки є одним із структурних підрозділів Української універсальної біржі. Загальна кількість сертифікованих оцінювачів та судових експертів на УУБ складає 12 осіб. Фахівці відділу незалежної оцінки Української універсальної біржі проводять оцінку в різних напрямках:

1. Оцінка об'єктів у матеріальній формі (за класифікацією):

- 1.1. Оцінка нерухомих речей (нерухомого майна, нерухомості), у тому числі експертна грошова оцінка земельних ділянок.

- 1.2. Оцінка машин і обладнання.

2. Оцінка земельних ділянок.

3. Судова будівельно-технічна експертиза [2].

Організаційна структура товарної біржі багато в чому залежить від організаційно-правової форми, у якій здійснюється торгово-біржова діяльність.

Організаційна структура також передбачає розподіл функцій і повноважень між керівниками структурних підрозділів, що становлять органи управління біржою [3].

Отже, структура Української універсальної біржі побудована з урахуванням забезпечення високої ліквідності угод, низького рівня витрат, можливості швидкого інформування всіх учасників торгівлі й коректування їхніх дій.

Список використаних джерел

1. Біржова діяльність : підручник / за ред. А. Г. Грязнова. М. : Фінанси і статистика, 2009. 233 с.
2. Про біржу. Українська універсальна біржа : веб-сайт. URL: <https://www.uub.com.ua/pro-birzhu/> (дата звернення: 26.09.2019).
3. Структура біржі. Українська універсальна біржа : веб-сайт. URL: <https://www.uub.com.ua/pro-birzhu/struktura-birzhi/> (дата звернення: 26.09.2019).

*Писанка В. О., ОПП Фінанси, банківська справа та страхування, спеціальність 072 Фінанси, банківська справа та страхування, СВО Бакалавр,
Науковий керівник – Бражник Л. В., к.е.н. доцент, доцент кафедри фінансів і кредиту*

ФІНАНСОВІ РЕСУРСИ ПІДПРИЄМСТВ У СИСТЕМІ СТРАТЕГІЧНОГО УПРАВЛІННЯ

У системі стратегічного управління, як правило, виділяють три рівні стратегій підприємства: загальну, функціональні і бізнес-стратегії. Загальна стратегія передбачає розробку і визначення місії підприємства, що визначає сенс її існування, призначення, і спрямована на вибір пріоритетних напрямів розвитку підприємства в цілому. Функціональна стратегія спрямована на деталізацію загальної стратегії, на забезпечення та реалізацію стратегій окремих господарських одиниць за допомогою відповідних ресурсів. Серед різних функціональних стратегій (маркетингова, виробнича, інноваційна) фінансова стратегія займає одне з найважливіших місць, оскільки саме вона забезпечує фінансовими ресурсами реалізацію стратегій усіх рівнів, тим самим координуючи і інтегруючи зусилля усіх функціональних підрозділів підприємства. Бізнес-стратегії спрямовані на рішення двох основних цілей підприємства: забезпечення конкурентних переваг і підвищення прибутковості діяльності. Стратегічні рішення, що приймаються на цьому рівні, спрямовані на забезпечення розробки і виходу на ринок нового товару, модернізацію існуючих ліній, інвестиції у нові технології тощо.

Процес розробки загальної фінансової стратегії передбачає виокремлення домінантних сфер стратегічного фінансового розвитку, що дозволяє визначити пріоритетні напрями фінансової діяльності підприємства для успішної реалізації головної цільової функції, зокрема росту ринкової вартості у довгостроковій перспективі. В якості пріоритетних сфер розвитку фінансової діяльності підприємства І. Бланк виділяє ряд стратегій, в їх числі [1]:

- стратегія формування фінансових ресурсів підприємства, мета, завдання

і основні стратегічні рішення якої мають бути спрямовані на фінансове забезпечення реалізації загальної стратегії підприємства;

- стратегія розподілу фінансових ресурсів підприємства, яка, з одного боку, має бути спрямована на фінансове забезпечення реалізації окремих функціональних стратегій і стратегій господарських одиниць, а з іншого, складати основу формування напрямів інвестиційної діяльності підприємства у стратегічній перспективі;

- стратегія забезпечення фінансової безпеки підприємства, основним призначенням якої є формування і підтримка основних параметрів фінансової рівноваги у процесі стратегічного розвитку;

- стратегія підвищення якості управління фінансовою діяльністю підприємства, параметри якої розробляються її фінансовими службами і включаються у вигляді самостійного блоку.

Виділені пріоритетні напрями фінансової стратегії підприємства мають бути відображені у конкретних цільових стратегічних нормативах, якими можуть виступати наступні показники: темпи росту чистого грошового потоку; рентабельність власного капіталу; структура активів; фінансовий ліверідж; період обороту дебіторської та кредиторської заборгованості.

Стратегія формування фінансових ресурсів умовно знаходиться на третьому рівні у системі стратегічного управління підприємством і включає наступні напрями фінансової політики :

- політика управління прибутком;
- амортизаційна політика;
- емісійна політика;
- дивідендна політика;
- політика залучення позикових фінансових коштів.

Ці функціональні види фінансової політики розробляються у рамках стратегії формування фінансових ресурсів підприємства і спрямовані на реалізацію загальної фінансової стратегії.

Основна мета стратегії формування фінансових ресурсів полягає в задоволенні потреб підприємства у формуванні необхідних активів, що забезпечують розвиток господарської діяльності у стратегічній перспективі. Ця мета припускає виконання наступних основних завдань:

- 1) забезпечення позитивної динаміки приросту об'єму фінансових ресурсів із внутрішніх джерел;

- 2) забезпечення позитивної динаміки приросту об'єму фінансових ресурсів із зовнішніх джерел;

- 3) оптимізація структури капіталу підприємства за критерієм вартості із урахуванням ризику.

На підставі проведеного дослідження обґрунтовано основні принципи процесу формування фінансових ресурсів ТОВ «Новомоковськ Агро»:

- визначення перспектив розвитку господарської діяльності за допомогою довгострокового планування об'єму і структури джерел фінансових ресурсів;

- виділення у загальному об'ємі фінансових ресурсів частини, що направляється на інвестування;

- забезпечення оптимальної структури формування фінансових ресурсів з позиції фінансової безпеки підприємства, яка спрямована на забезпечення її фінансової рівноваги у процесі стратегічного розвитку.

Реалізація цих принципів складає основний зміст процесу стратегічного управління формуванням фінансових ресурсів підприємства.

Таким чином, можна зробити висновок, що стратегія формування фінансових ресурсів, являючись найважливішою домінантною сферою загальної фінансової стратегії, спрямована на забезпечення реалізації головних стратегічних цілей підприємства шляхом залучення необхідного об'єму фінансових ресурсів з різних джерел.

Список використаних джерел

1. Бланк И. А. Финансовая стратегия предприятия. К. : Ника-Центр ; Эльга, 2004. 720 с.
2. Бражник Л. В. Фінансові ресурси підприємства: їх формування та використання. Економіка та суспільство. 2018. № 14. С. 778-783.

Прилуцький В. С., ОПП Фінанси, банківська справа та страхування спеціальність 072 Фінанси, банківська справа та страхування СВО Магістр;

Федоренко М. Р., ОПП Фінанси, банківська справа та страхування спеціальність 072 Фінанси, банківська справа та страхування СВО Магістр;

Науковий керівник – Дорошенко О. О., к.е.н., доцент кафедри фінансів і кредиту

ПРАКТИЧНІ АСПЕКТИ ОЦІНКИ ПЛАТОСПРОМОЖНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

В умовах нестабільності зовнішнього середовища та під впливом фінансово-економічної кризи для підприємства все більш актуальною стає проблема стабілізації діяльності підприємства, забезпечення його життєздатності та створення умов подальшого розвитку. Її вирішення потребує вдосконалення процесу оцінки стійкості та платоспроможності підприємства.

Більшість підприємств в існуючих економічних умовах не приділяють достатньої уваги питанням постійного моніторингу рівня їх ліквідності для забезпечення стабільної діяльності та, як наслідок, через деякий час зіштовхуються з проблемою недостатності грошових коштів (як абсолютно-ліквідної частини оборотних активів) або загальної суми оборотного капіталу для здійснення поточної виробничої діяльності та проведення усіх необхідних розрахунків з контрагентами.

У науковій літературі широко розповсюджене поняття платоспроможності підприємства. Український вчений – економіст В. В. Галасюк розглядає загальне визначення платоспроможності, тобто платоспроможність суб'єктів економічних відносин [1].

У свою чергу, В. М. Шелудько наводить визначення платоспроможності підприємства у вузькому і широкому розумінні. Так, у широкому розумінні

підприємство вважається платоспроможним за умов здатності виконувати зобов'язання перед кредиторами, у вузькому розумінні – підприємство повинно розраховуватися за кредиторською заборгованістю, що потребує негайного погашення, наявними грошовими коштами та їх еквівалентами. На його думку, наведені визначення платоспроможності відрізняються лише за часом виконання зобов'язань, оскільки найчастіше кредиторська заборгованість як частина зобов'язань підприємства у цілому виникає за вже поставлені матеріали, сировину, тому потребує найскорішого погашення у короткостроковому періоді, а зобов'язання, наприклад, за довгостроковим кредитом розтягуються у часі на декілька років, хоча і мають певний графік погашення [3].

На нашу думку, оцінку платоспроможності підприємства доцільно здійснювати за наступними напрямками:

- розрахунок економічних показників (ліквідності, ділової активності, платоспроможності, стійкості, рентабельності);
- аналіз ліквідності балансу;
- розрахунок показників абсолютної, проміжної та загальної платоспроможності;
- інтегральний показник, а також загальний показник платоспроможності щодо всіх зовнішніх зобов'язань;
- побудова моделі Альтмана оцінки ймовірності банкрутства.

Таким чином, для оцінки ліквідності та платоспроможності підприємства використовують такі основні прийоми:

- аналіз ліквідності балансу;
- оцінку відносних показників ліквідності та платоспроможності.

Таким чином, платоспроможність як економічну категорію характеризують такі моменти :

стан платоспроможності обумовлюється наявним розміром грошових активів, але не обмежується ним;

- платоспроможність – це не тільки здатність термінового погашення зобов'язань в момент оцінки за рахунок наявних грошей, а й здатність;
- підприємства забезпечувати генерування (утворення) грошових потоків, які за обсягами та термінами відповідають зобов'язанням та платіжним потребам підприємства;
- платоспроможність – це не статична (моментна) характеристика;
- найбільшу цінність має динамічна платоспроможність;
- платоспроможність не слід ототожнювати лише з можливістю повернення боргів, оскільки платоспроможність передбачає можливість здійснення усіх платіжних потреб, які необхідні для нормального процесу господарської діяльності;
- виконання платіжних зобов'язань та потреб може здійснюватись за рахунок не тільки власних, але й позикових коштів [4].

В більшості випадків основними причинами, що зумовлюють низький рівень платоспроможності є:

- низький рівень розрахунково-платіжної дисципліни;

- високий рівень низьколіквідних активів у загальній вартості майна підприємства;
- низький рівень окупності капітальних вкладень;
- відсутність страхових фондів [2, с. 67].

Серед основних шляхів, що сприятимуть забезпеченню належного рівня платоспроможності вітчизняних підприємств варто виокремити:

- створення власної ефективної системи управління ресурсами підприємства на основі оптимізації структури капіталу, що допоможе збільшити запас ліквідних коштів і зменшити величину неліквідних виробничих запасів;
- підвищення ефективності фінансово-господарської діяльності, тобто необхідно планувати всю фінансову діяльність на підприємстві та контролювати виконання фінансових планів;
- використання механізму фінансової стабілізації, який являє собою систему заходів, спрямованих на зменшення фінансових зобов'язань, а також на збільшення грошових активів, що забезпечують ці зобов'язання;
- збільшення суми грошових активів за рахунок рефінансування дебіторської заборгованості (використовуючи факторинг, форфейтинг, примусове стягнення);
- проведення оптимізації товарно-матеріальних цінностей за допомогою встановлення нормативів для запасів підприємства методом економічних розрахунків.

Список використаних джерел

1. Галасюк В. В. Об определении понятия «платежеспособность» в контексте концепции ССФ. Фондовый рынок. 2003. № 13. С. 26-33.
2. Карпунь І. Н. Управління фінансовою санацією підприємства : навчальний посібник. Львів : Магнолія – 2006, 2007. 418 с.
3. Шелудько В. М. Фінансовий менеджмент : підручник. К. : Знання, 2006. 439 с.
4. Юрій Е. О. Місце управління ліквідністю в стабілізації діяльності підприємства. Вісник ОНУ ім. І. І. Мечникова. 2016. Т. 21. Вип. 8 (50). С. 73-76.

Прядко Б. І., ОПП Фінанси, банківська справа та страхування спеціальність 072 Фінанси, банківська справа та страхування СВО Магістр,

Рак І. В., ОПП Фінанси, банківська справа та страхування спеціальність 072 Фінанси, банківська справа та страхування СВО Магістр,

Науковий керівник – Дорошенко О. О., к.е.н., доцент кафедри фінансів і кредиту

ТЕОРЕТИКО-ПРИКЛАДНІ АСПЕКТИ АНАЛІЗУ ДІЛОВОЇ АКТИВНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

Сучасний стан розвитку підприємств агропромислової сфери свідчить, що значною проблемою на шляху зростання ефективності їх функціонування є недостатній рівень ділової активності, що призводить до збільшення тривалості

операційного та фінансового циклів, а також виникнення значних розривів між часом реалізації продукції та отриманням грошових коштів за неї. Крім того, низький рівень ділової активності сільськогосподарських підприємств спричиняє зменшення рівня ефективності використання наявних ресурсів та зростання періоду часу на повернення інвестованого у виробництво капіталу.

Сучасні наукові підходи передбачають наявність різного трактування сутності «ділова активність». Так в окремих випадках під діловою активністю розуміють сукупність показників, що характеризують оборотність використання ресурсів та фактично виражають собою період часу необхідний для повернення інвестованого капіталу [3].

Одночасно існують підходи, які під діловою активністю підприємства розуміють інтенсивність його діяльності в напрямках мобілізації наявних ресурсів підприємства з метою забезпечення економічного зростання та активності в зовнішньоекономічному середовищі, а відповідно до показників, які її характеризують включають абсолютні показники виробничого потенціалу підприємства та показники ефективності його діяльності [4].

Важливою складовою, на думку частини вчених, оцінки ділової активності підприємства є аналіз його ринкової активності. Проте слід зазначити, що більшість існуючих сільськогосподарських підприємств не є акціонерними товариствами та не здійснюють діяльності на фондових ринках, в зв'язку з чим наявні методики оцінки ринкової активності для них є майже непридатними та не дозволяють об'єктивно оцінити існуючий рівень розвитку такого господарюючого суб'єкта.

Найбільш загальним вираженням темпів зміни ділової активності є «золоте правило економіки», яке характеризує даний процес як співвідношення темпів зростання чистого прибутку, доходу підприємства та його майна. Таким чином, дане правило спирається на характеристики ділової активності як категорії, що характеризує рівень ефективності використання вкладених ресурсів [1].

Аналіз ділової активності підприємства проводиться у кілька етапів, що здійснюються у певній послідовності:

1. Загальна оцінка ділової активності як за якісними критеріями (розмір ринків збуту продукції, наявність продукції, що експортується, наявність унікальної продукції, діловий імідж підприємства, стійкість зв'язків з діловими партнерами), так і за допомогою кількісних показників (обсяг реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг), прибуток, вартість активів, що тісно пов'язані між собою).

2. Аналіз і оцінка стійкості економічного зростання («золоте правило економіки», коефіцієнт стійкості економічного зростання).

3. Розрахунок та оцінка показників ефективності господарської діяльності.

4. Комплексна оцінка ділової активності підприємства за системою показників оборотності активів і пасивів (коефіцієнти обертання – кількість оборотів, які здійснюють окремі види активів і пасивів протягом періоду, що аналізується; тривалість одного обороту – середній період, протягом якого кошти, вкладені в діяльність підприємства, проходять усі стадії одного

кругообігу).

5. Аналіз дебіторської та кредиторської заборгованості [2].

Підсумовуючи, зазначимо, що система аналізу та управління діловою активністю вимагає постійного контролю за рядом параметрів. До них відносяться: період обороту заборгованості; структура заборгованості за різними ознаками; схеми розрахунків з контрагентами і можливість їх уніфікації; схема контролю і принципи резервування сумнівних боргів; система заходів, яка стосується несумлінних покупців тощо.

Основними шляхами в контексті підвищення рівня ділової активності підприємств варто виокремити:

- забезпечення належного своєчасного фінансового контролю розрахунково-платіжної дисципліни підприємства;
- підвищення ефективності діяльності підприємства здійснюється за рахунок прискорення обертання ресурсів і скорочення періоду їх обороту;
- збільшення числа обертів шляхом скорочення періоду виробництва або скорочення періоду обігу;
- скорочення періоду виробництва потребує вдосконалення технологій, модернізації та автоматизації виробництва;
- скорочення періоду обігу потребує більш ефективного і раціонального використання ресурсів, прискорення документообороту і розрахунків;
- збільшення кількості ділових партнерів підприємства та широти ринків збуту продукції і послуг як на внутрішньому ринку, так і за кордоном.

Список використаних джерел:

1. Волошина К. А., Комірна В. В. Оцінка стану ділової активності підприємства. Фондовий ринок. 2013. № 24. С. 18–23.
2. Гадзевич О. І. Економічний аналіз господарської діяльності підприємств : навчальний посібник. Луцьк, 2004. 159 с.
3. Гарасюк О. А., Ігнатенко М. Ю. Проблеми щодо сутності поняття «ділова активність підприємства». Вісник КТУ. 2014. № 22. С. 63.
4. Сідоров О. Л., Кравинко П. Р. Оцінка ділової активності. Фондовий ринок. 2014. № 4. С. 24-27.

Сорокати́й В. М., ОПП Фінанси, банківська справа та страхування, спеціальність 072 Фінанси, банківська справа та страхування, СВО Бакалавр,

Науковий керівник – Краснікова О. М., к.е.н., доцент, доцент кафедри фінансів і кредиту

ВЛАСНІ ФІНАНСОВІ РЕСУРСИ ПІДПРИЄМСТВА

Незалежно від сфери діяльності суб'єкта господарювання його фінансова діяльність буде пов'язана з формуванням, розподілом та перерозподілом фінансових ресурсів.

Фінансові ресурси є категорією, що забезпечує діяльність та розвиток усіх суб'єктів ринкових відносин, характеризуючи при цьому внутрішні можливості, форми, методи і напрями їх формування і використання. Вони є

основою створення капіталу суб'єктів господарювання та можливостями створення майбутніх доходів і прибутків.

Фінансові ресурси – найбільш ліквідні активи, які забезпечують неперервність руху грошових потоків підприємства у процесі реалізації його планів та виконання зобов'язань [3].

До фінансових ресурсів відносять відповідні грошові фонди та якась визначена частина грошових коштів, яку підприємство використовує у позафондовій формі руху фінансових ресурсів.

Дослідженням економічної сутності та природи фінансових ресурсів займалися багато науковців, однак єдиного підходу до визначення сутності фінансових ресурсів, зважаючи на складність та багатогранність економічної цієї категорії й досі не сформовано (табл. 1).

Таблиця 1

Підходи до визначення поняття «фінансові ресурси»

Автор	Сутність поняття «фінансові ресурси»
І. В. Рудченко	Джерела засобів підприємств, що спрямовуються на формування його активів, тобто це грошовий капітал, що використовується підприємством для формування своїх активів і здійснення виробничо-фінансової діяльності для одержання доходів і прибутку
О. Ю. Леось, І. С. Коваль	Власні та прирівняні до них кошти і фінансові активи, доступні для бізнесу на правах власності, у межах чинного законодавства
О. Р. Романенко	Акумуляовані підприємством грошові кошти з різних джерел, які надходять у господарський обіг і призначені для покриття його потреб
Т. С. Завгородній, Г. Л. Вознюк, Т. С. Смовженко	Сукупність коштів, що перебувають у розпорядженні держави та суб'єктів господарювання
Ю. Л. Куліченко	Це частина коштів, що були сформовані під час створення суб'єкта господарювання, надходять на підприємство за результатами операційної, інвестиційної та фінансової діяльності для реалізації поставлених завдань та виконання зобов'язань

Фінансові ресурси підприємства формуються за рахунок власних або позикових коштів. Власні фінансові ресурси (власний капітал) формуються внаслідок фінансово-господарської діяльності на підприємстві [1].

До власних фінансових ресурсів включають ресурси, які підприємство отримує на безповоротній основі, інвестиції, які надаються підприємствам у формі фінансової або іншої участі в статутному капіталі для проведення спільної діяльності без створення юридичної особи і прийняття участі в доходах підприємства без права пайової власності в статутному капіталі або прямих грошових вкладень; прирівняними до власних можна вважати сталу кредиторську заборгованість (стійкі пасиви), яка має місце на діючих підприємствах.

До внутрішніх власних фінансових ресурсів належать утворені в процесі фінансово-господарської діяльності внутрішні джерела коштів, які після покриття витрат і оплати обов'язкових платежів залишаються у власності підприємства і використовуються для його розвитку.

Зовнішні власні фінансові ресурси – це кошти, що надходять з бюджету,

цільових і централізованих фондів на безповоротній основі

До власного капіталу входить:

- 1) статутний (зареєстрований) капітал;
- 2) резервний капітал;
- 3) додатковий капітал;
- 4) нерозподілений прибуток (непокритий збиток);
- 5) інші резерви [2].

На досліджуваному підприємстві власні фінансові ресурси представлені: статутним (зареєстрованим) капіталом та прибутком.

Відповідно до чинного законодавства України, підприємство повинно сформувати статутний капітал. Статутний капітал є одним із основних джерел власних коштів підприємства.

Під час формування статутного капіталу визначається порядок і джерела формування статутних фондів які, в свою чергу, залежать від типу і форми власності підприємства.

Список використаних джерел

1 Фінансові ресурси підприємств [Електронний ресурс]. – Режим доступу : https://pidruchniki.com/11570718/finansii/finansovi_resursi_pidpriyemstv.

2. Економіка підприємства. Фінансові ресурси підприємства [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://studme.com.ua/14290114/ekonomika/finansovye_resursy_predpriyatiya.htm.

3. Теоретико-методичні основи фінансових ресурсів підприємств та особливості управління ними [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://studfiles.net/preview/5563456/>.

Талахадзе В. А., ОПП Фінанси, банківська справа та страхування спеціальність 072 Фінанси, банківська справа та страхування СВО Магістр,

Дерев'яно Д. Ю., ОПП Фінанси, банківська справа та страхування спеціальність 072 Фінанси, банківська справа та страхування СВО Магістр,

Науковий керівник – Дорошенко О. О., к.е.н., доцент кафедри фінансів і кредиту

ПРИКЛАДНІ АСПЕКТИ АНАЛІЗУ НЕОБОРОТНИХ АКТИВІВ ПІДПРИЄМСТВА

В даний час однією з основних проблем забезпечення стійкого економічного зростання господарюючих суб'єктів є неефективна політика управління необоротними активами. Сформовані на первісному етапі діяльності підприємства необоротні активи вимагають постійного управління ними. У цих умовах важливими стають питання аналізу необоротних активів на підприємстві.

Необхідною передумовою удосконалення формування, використання та відтворення необоротних активів підприємства є проведення аналізу їх сучасного стану та ефективності використання. Забезпечення певних темпів розвитку і підвищення ефективності виробництва можливе лише за умови

інтенсифікації відтворення та ліпшого використання діючих основних засобів підприємства. Ці процеси, з одного боку, сприяють постійному підтримуванню належного технічного рівня кожного підприємства, а з іншого, – дають змогу збільшувати обсяг виробництва продукції без додаткових інвестиційних ресурсів, знижувати собівартість виробів за рахунок скорочення питомої амортизації й витрат на обслуговування виробництва і його управління, підвищувати фондовіддачу та прибутковість [3].

Важливим напрямом аналізу майнового стану підприємства є оцінювання складу, структури та динаміки необоротних активів. Найважливішим для характеристики фінансового стану є діагностика їх динаміки, структури зрушень та ефективності використання.

Як зазначає вчений-економіст Є. В. Мних, методика аналізу необоротних активів підприємства має здійснюватися в наступних напрямках:

1. Аналіз і оцінка складу, структури і динаміки необоротних активів підприємства (горизонтальний та вертикальний аналіз необоротних активів, оцінка виробничого потенціалу підприємства, аналіз стану та динаміки окремих видів необоротних активів).

2. Оцінка ліквідності необоротних активів (оцінка сукупної ліквідності активів балансу, оцінка ліквідності необоротних активів).

3. Аналіз і оцінка оборотності необоротних активів (аналіз оборотності на основі системи коефіцієнтів, аналіз та оцінка періоду обороту).

4. Аналіз і оцінка рентабельності необоротних активів підприємства (оцінка показників рентабельності необоротних активів в розрізі їх видів, аналіз впливу факторів на рівень показників прибутковості необоротних активів) [2].

Серед головних ознак підвищення рівня ефективного використання основних засобів того чи іншого підприємства є зростання обсягу виробництва продукції. Кількість же виробленої продукції за наявного розміру виробничого апарату залежить, з одного боку, від фонду часу продуктивної роботи машин та устаткування протягом доби, місяця або року, тобто від їхнього екстенсивного завантаження, а з іншого – від ступеня використання знарядь праці за одиницю часу (інтенсивного навантаження). Отже, усю сукупність технічних, організаційних та економічних заходів щодо ліпшого використання основних фондів підприємства можна умовно поділити на дві групи:

- збільшення екстенсивного завантаження;
- підвищення інтенсивного навантаження.

Однак треба наголосити на двох важливих обставинах. По-перше, якщо екстенсивне завантаження машин та устаткування обмежується тільки календарним фондом часу, то можливості підвищення інтенсивного навантаження устаткування, його продуктивності практично не є такими обмеженими. По-друге, здійснення заходів екстенсивного напрямку, як правило, не потребує капітальних витрат, а підвищення рівня інтенсивного використання виробничого апарату зв'язане зі значними інвестиціями, проте останні порівняно швидко окупаються за рахунок одержаного внаслідок інтенсифікації додаткового економічного ефекту.

Ефективне використання основних виробничих засобів означає, що за тієї

самої їх величини збільшується виробництво продукції, зростає маса чистого прибутку або коли темпи збільшення цих видів ефекту випереджають подальше підвищення фондооснащеності виробництва [1].

Отже, аналізуючи використання виробничого обладнання в часі необхідно: перевірити забезпеченість підприємств обладнанням; порівняти за планом і за звітом календарний, режимний і фактичний фонди часу роботи обладнання; вивчити затрати часу на простої обладнання з технічних, технологічних і організаційних причин і виявити способи їх скорочення; визначити причини відхилень виробничих засобів для окремих технологічних груп обладнання; проаналізувати коефіцієнт екстенсивного навантаження обладнання; визначити вплив поліпшення використання обладнання в часі на обсяг випуску продукції.

Список використаних джерел

1. Зубков С. О. Оцінка ефективності використання необоротних активів підприємств торгівлі. Економічна стратегія і перспективи розвитку сфери торгівлі та послуг : Збірник наукових праць. Харків : ХДУХТ, 2016. Вип. 1 (3). С. 190-197.
2. Мних Є. В. Економічний аналіз : підручник. К. : Центр навчальної літератури, 2003. 412 с.
3. Томчук О. Ф. Методика аналізу забезпечення основними засобами селянських (фермерських) господарств. Економіка АПК. 2009. № 3. С. 61-66.

Телятник М. Д., ОПП Фінанси, банківська справа та страхування, спеціальність 072 Фінанси, банківська справа та страхування, СВО Магістр, Феденко А. О., ОПП Фінанси, банківська справа та страхування, спеціальність 072 Фінанси, банківська справа та страхування, СВО Магістр, Науковий керівник – Собчишин В. М., к.е.н., доцент кафедри фінансів і кредиту

ВЛАСНИЙ КАПІТАЛ ЯК ДЖЕРЕЛО ФОРМУВАННЯ ВЛАСНИХ ФІНАНСОВИХ РЕСУРСІВ ПІДПРИЄМСТВА

Власний капітал є одним із важливих джерел формування власних фінансових ресурсів підприємства, оскільки не потребує додаткових витрат, пов'язаних із пошуком інвесторів. У ТОВ «Карлівське СГП «ЛЮС» власний капітал представлений зареєстрованим (статутним), додатковим, резервним капіталом і нерозподіленим прибутком.

Структура власного капіталу підприємства характеризує питому вагу кожної статті в його загальному обсязі. На структуру власного капіталу впливають як внутрішні, так і зовнішні чинники. З метою оцінки політики формування фінансових ресурсів за рахунок власного капіталу на основі результатів розрахунків, наведених у табл. 1, проаналізовано структуру власного капіталу та розмір його складових у ТОВ «Карлівське СГП «ЛЮС».

Дані табл. 1 вказують, що в 2016–2018 рр. основна частина власного капіталу ТОВ «Карлівське СГП «ЛЮС» припадала на нерозподілений прибуток, частка якого зросла з 99,2 до 99,4 %. При цьому розмір зареєстрованого (статутного), додаткового і резервного капіталу в досліджуваному періоді не

змінювався.

Таблиця 1

**Динаміка розміру та структури власного капіталу
ТОВ «Карлівське СГП «ЛОС» за 2016–2018 рр. (станом на кінець року)**

Статті власного капіталу	2016 р.		2017 р.		2018 р.		Відхилення (+,-) 2018 р. від 2016 р.		
	Сума, тис. грн	Питома вага, %	Сума, тис. грн	Питома вага, %	Сума, тис. грн	Питома вага, %	суми, тис. грн	питомої ваги, пунктів	у %
Всього власний капітал	115423	100,0	134739	100,0	153631	100,0	+38208	х	+33,1
Зареєстрований (статутний) капітал	19	0,0	19	0,0	19	0,0	-	-	-
Додатковий капітал	77	0,1	77	0,1	77	0,1	-	-	-
Резервний капітал	846	0,7	846	0,6	846	0,5	-	-0,2	-
Нерозподілений прибуток	114481	99,2	133797	99,3	152689	99,4	+38208	0,2	+33,4

Джерело: розраховано за даними підприємства

Отже, чинником зростання власного капіталу (на 33,1 %) у 2018 р. порівняно з 2016 р. було збільшення розміру нерозподіленого прибутку товариства (на 33,4 %).

Наочне відображення динаміки структури власного капіталу ТОВ «Карлівське СГП «ЛОС» у 2016–2018 рр. подано на рис. 1.

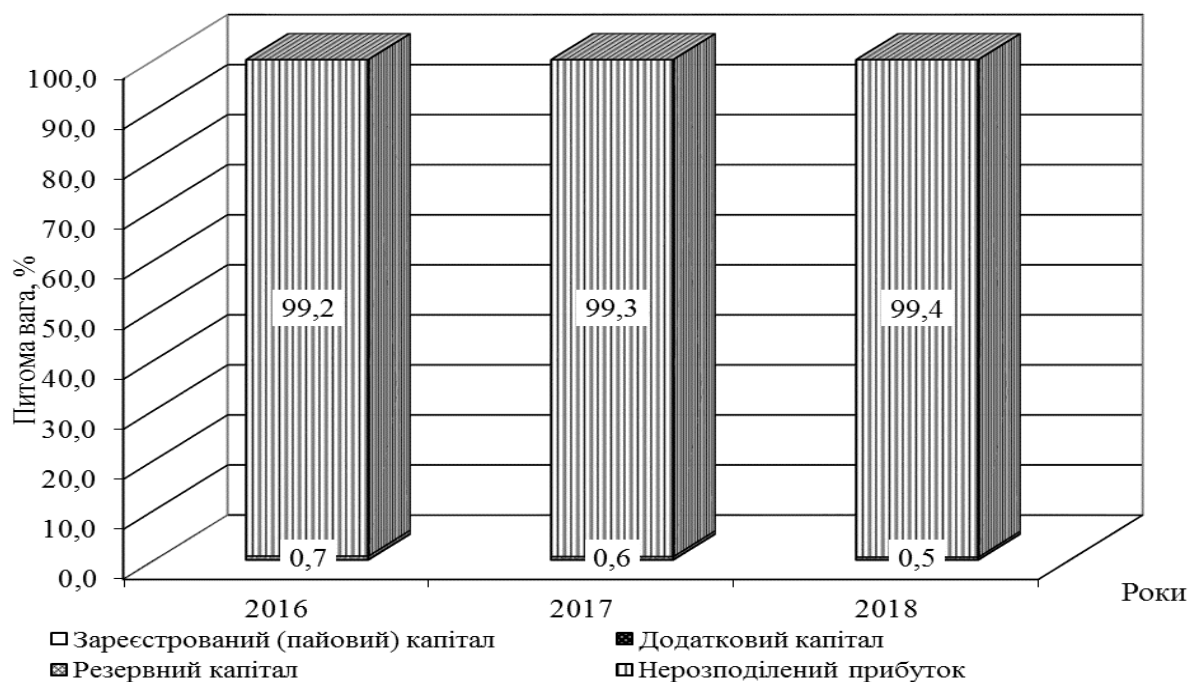

Рис. 1. Графічне зображення динаміки структури власного капіталу ТОВ «Карлівське СГП «ЛОС» за 2017–2018 рр. (станом на кінець року)

Джерело: побудовано за даними підприємства

Для визначення рівня самофінансування підприємства розраховують коефіцієнт самофінансування (K_{cf}) [1]:

$$K_{cf} = \frac{\text{Тезаврований прибуток}}{\text{Чистий прибуток}}. \quad (1)$$

Чистий прибуток, одержаний у 2017 й 2018 рр., не використовувався за можливими напрямками його розподілу, зокрема й на виплату доходу власникам (коефіцієнт самофінансування за таких умов дорівнював одиниці). Водночас у 2016 р. товариство з чистого прибутку здійснило виплати власникам та інші виплати на загальну суму 35576 тис. грн, що обумовило низьке значення коефіцієнта самофінансування (0,057).

Отже, зі складових власного капіталу на формування власних фінансових ресурсів ТОВ «Карлівське СГП «ЛЮС» впродовж 2016–2018 рр. впливало лише зростання нерозподіленого прибутку. Якщо у 2016 р. через значні виплати з чистого прибутку коефіцієнт самофінансування товариства був низьким, то у наступні два роки він дорівнював одиниці (чистий прибуток не використовувався за можливими напрямками його розподілу).

З метою підвищення ефективності управління власними фінансовими ресурсами підприємства, зокрема і ТОВ «Карлівське СГП «ЛЮС», доцільно:

- комплексно підходити до формування структури фінансових ресурсів підприємства, беручи до уваги результати її оптимізації за критеріями максимізації фінансової рентабельності та мінімізації середньозваженої вартості капіталу. Обираючи останній критерій, доцільність збільшення питомої ваги позикових коштів слід перевіряти через розрахунок ефекту фінансового важеля;

- для визначення вартості власних фінансових ресурсів підприємства варто використовувати методику, що ґрунтується на забезпеченні необхідного рівня доходності фінансового капіталу у випадку його альтернативного використання та передбачає оцінювати власний капітал кумулятивним методом.

Список використаних джерел

1. Терещенко О. О. Фінансова діяльність суб'єктів господарювання : навч. посіб. К. : КНЕУ, 2003. 554 с.

Телятник М. Ю., ОПП Фінанси, банківська справа та страхування, спеціальність 072 Фінанси, банківська справа та страхування, СВО Бакалавр, Науковий керівник – Глуценко Ю. А., к.е.н., доцент, доцент кафедри фінансів і кредиту

АНАЛІЗ ПОКАЗНИКІВ РЕНТАБЕЛЬНОСТІ ТА ПРИБУТКОВОСТІ БАНКІВСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Прибуток банку – це кінцевий фінансовий результат його діяльності, перевищення доходів над витратами. Він є головною метою підприємницької діяльності. Засновники банку мають прямий інтерес щодо визначення його розміру. Менеджерів, які не є керівниками, або засновниками банку, також цікавить рівень прибутку банку, адже це є мірилом їх успішної діяльності, ріст

кар'єри. Робітників цікавить чи зможе банк сплачувати їм заробітну плату вчасно та в повному обсязі, а для цього потрібен стабільний прибуток банку. Суб'єкти підприємницької діяльності в умовах кризової економіки, інфляції, невизначеності та незабезпеченості з недовірою ставляться до банків, які не мають високого рівня прибутку, а саме він забезпечує надійність банківської установи, гарантує безпеку депозитних вкладів та наявність джерел для кредитування.

Зазначені проблемні питання досліджувалися такими відомими вченими, як: О.В. Васюренко, Герасимович А. М., Дзюблюк О.В., О.М. Колодізев, Т.Д. Косова, О.В. Молчанов, Д. Ф. Сінкі та ін.

Зокрема, за даними досліджень О. В. Дзюблюка: «прибуток банку формується за рахунок різних видів надходжень: прибутку від основної діяльності; валового прибутку, до якого, крім прибутку від основної діяльності, входять небанківські операційні доходи і витрати, відрахування в резерви, непередбачені доходи і витрати; чистого прибутку, який залишається у розпорядженні банку після сплати податку на прибуток» [2, с. 112].

Для з'ясування стану функціонування АТ «Полтава-банк» ми здійснили дослідження наступних показників їх фінансової діяльності (табл. 1) [3].

Таблиця 1

**Аналіз динаміки фінансових результатів АТ «Полтава-банк»
за 2016-2018 роки**

Показник, (тис. грн)	Роки			Відхилення (+,-) 2018 р. до 2016 р.	
	2016	2017	2018	Абсолютне (тис. грн)	відносне, %
Прибуток до оподаткування	90952	87961	115773	24821	27,3
Податок на прибуток	16630	17445	22224	5594	33,6
Чистий прибуток	74322	70516	93549	19227	25,9

Так, за даними табл. 1, ми дійшли висновку, що діяльність банку є прибутковою та має тенденцію до зростання на 115,8 млн грн (27,3%) у 2018 році порівняно з базовим. Банк є платником податку на розмір якого поступового збільшується, зокрема в 2018 році зріс на 33,6% порівняно з 2016 роком і склав 22,2 млн грн. Таким чином, після сплати податку прибуток банком, чистий прибуток в 2018 році склав 93,5 млн грн., що на 25,9% більше порівняно з 2016 роком. Таким чином, можна зробити висновок, що банк є стабільним на фінансовому ринку, значний його обсяг спостерігається у 2018 році (93,5 млн грн), темп зростання становить 25,9%.

Як зазначають дослідники: «..рентабельність – відносний показник економічної ефективності, який показує рівень ефективності використання ресурсів і капіталу банку..» [1, с. 395]. Ефективність діяльності банківських установ аналізується за допомогою ряду коефіцієнтів, однак зосередимо увагу на прибутковості активів та чистій процентній маржі (табл. 2) [3]. Найважливішим показником рентабельності банку є прибутковість активів,

яка характеризує ефективність використання активів для отримання прибутку. Високе значення показника свідчить про ефективну роботу банку.

Тим самим ефективність використання усіх ресурсів, які отримав банк у своє розпорядження за 2018 рік складає 4%. За 2017 року дане значення було найнижчим і складало 3%, що підтверджує попередній аналіз прибутковості.

Таблиця 2

**Аналіз показників рентабельності АТ «Полтава-банк»
за 2016-2018 роки**

Показник, %	Формула	Нормативне значення, %	Роки			Відхилення (+,-), 2018 р. до 2016 р., %
			2016	2017	2018	
Прибутковість активів	$ПА = \frac{\text{Чистий прибуток}}{\text{Загальні активи}}$	>1	4	3	4	-
Чиста процентна маржа	$ЧПМ = \frac{\text{Процентні доходи} - \text{Процентні витрати}}{\text{Загальні активи}}$	4,5	5	5	6	1

Чиста процентна маржа показує, скільки чистого процентного доходу приносить 1 грн. робочих активів банку. Так як оптимальне значення показника становить не менше 4,5 %, то отриманий результат позитивно оцінює ефективність діяльності банку та характеризує його здатність отримувати доход від процентної різниці за рахунок активних операцій банку.

Отже, аналіз показників рентабельності та прибутковості показав, що за досліджувані роки (2016—2018 роки) в АТ «Полтава-банк» спостерігається або зростання економічних показників, або їх статичність у межах нормативного значення. Це є ознакою стабільної роботи банку навіть в умовах непередбачуваних змін на фінансовому ринку України.

Список використаних джерел

1. Аналіз банківської діяльності : підручник / А. М. Герасимович, М. Д. Алексеєнко, І. М. Парасій, за ред. А. М. Герасимовича. – К. : КНЕУ, 2012. – 599 с.
2. Дзюблюк О. В. Фінансова стійкість банків як основа ефективного функціонування кредитної системи : монографія. Тернопіль : Тернограф, 2011. 316 с.
3. Фінансові показники діяльності АТ Полтава-Банк [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.poltavabank.com>.

Тимофієнко В. В., ОПП Фінанси, банківська справа та страхування, спеціальність 072 Фінанси, банківська справа та страхування, СВО Бакалавр, Науковий керівник – Собчишин В. М., к.е.н., доцент кафедри фінансів і кредиту

ПОРЯДОК НАРАХУВАННЯ, ОПОДАТКУВАННЯ ТА ВИПЛАТИ ГРОШОВИХ ДИВІДЕНДІВ КОМЕРЦІЙНОГО БАНКУ

АТ КБ «ПриватБанк» засновано у формі акціонерного товариства, тому відповідно до законодавства банк нараховує і сплачує своїм акціонерам грошові дивіденди. Дивіденди можуть бути виплачені за рахунок чистого прибутку, отриманого як за результатами звітного року, так і за підсумками минулих років. Зазвичай базою для розрахунку й виплати дивідендів АТ КБ «ПриватБанк» є чистий прибуток як частина балансового прибутку банку, що залишається в його розпорядженні після сплати податків, зборів й інших обов'язкових платежів (за даними бухгалтерського обліку).

Рішення про виплату дивідендів та їх розмір приймається вищим органом управління банку – загальними зборами акціонерів. Водночас через те, що АТ КБ «Приватбанк» є власністю держави, то, крім установчих і внутрішніх документів, порядок нарахування й виплати банком дивідендів визначається Законом України «Про управління об'єктами державної власності», а також щорічними постановами Кабінету міністрів України.

У податковому законодавстві України існують такі види платежів для оподаткування дивідендів:

- авансовий внесок з податку на прибуток;
- податок на прибуток при виплаті доходів нерезидентам (податок «на репатріацію»);
- податок на доходи фізичних осіб і військовий збір [1; 3].

У разі прийняття рішення про виплату дивідендів і здійснення такої виплати акціонерам – юридичним особам в емітента корпоративних прав виникає обов'язок сплатити авансовий внесок з податку на прибуток (так званий дивідендний аванс). Авансовий внесок з податку на прибуток розраховується з суми перевищення дивідендів, що підлягають виплаті, над значенням об'єкта оподаткування за відповідний податковий (звітний) рік, за результатами якого виплачуються дивіденди, грошове зобов'язання щодо якого погашене. У разі наявності непогашеного грошового зобов'язання авансовий внесок розраховується зі всієї суми дивідендів, що підлягають виплаті. Тобто розрахунок авансового внеску залежить від того, погашене чи ні грошове зобов'язання з податку на прибуток за податковий (звітний) рік, за результатами якого виплачуються дивіденди.

Сума дивідендного авансового внеску обчислюється за ставкою, встановленою Податковим Кодексом України (18 %), та вноситься до бюджету до/або одночасно з виплатою дивідендів. При цьому такий внесок не зменшує суму дивідендів, яка підлягає виплаті акціонерам – юридичним особам, та зараховується потім у рахунок сплати податку на прибуток.

Оскільки у 2016 р. АТ КБ «ПриватБанк» було отримано збитки [2], то дивіденди в зазначеному році не нараховувалися і не виплачувалися. У 2017 р. банк спрацював на прибуток (378 тис. грн), проте, відповідно до Наказу Міністерства фінансів України «Про рішення акціонера публічного АТ КБ «Приватбанк» щодо річних загальних зборів акціонерів» від 27.04.2018 р. № 460 [2], прийнято рішення не здійснювати нарахувань і виплат дивідендів за

простими акціями. У 2018 р. банком отримано чистий прибуток близько 12,8 млрд грн, а на виплату дивідендів державі було спрямовано 11,5 млрд грн, тобто 90 % чистого прибутку.

Серед показників для оцінювання ефективності дивідендної політики банку одним із важливих є коефіцієнт дивідендних виплат на одну звичайну акцію ($K_{дв}$), який обчислюється за формулою:

$$K_{дв} = \frac{\text{Дивіденди в грошовій формі за звичайними акціями}}{\text{Кількість акцій в обігу}}$$

Беручи до уваги кількість звичайних акцій АТ КБ «ПриватБанк» в обігу (понад 735,9 млн шт.), коефіцієнт дивідендних виплат у 2018 р. становив 15,652, або 15,65 грн на одну акцію.

Отже, порядок нарахування й виплати дивідендів АТ КБ «ПриватБанк» установлюється вітчизняним законодавством, установчими документами й іншими нормативними актами АТ КБ «Приватбанк». За останні три роки АТ КБ «ПриватБанк» виплачував дивіденди лише у 2018 р., що обумовлено одержанням збитків у 2016 р. та рішенням єдиного акціонера – Міністерства фінансів України не здійснювати нарахувань і виплат дивідендів у 2017 р. На виплату дивідендів державі у 2018 р. було спрямовано 90 % чистого прибутку банку.

Розробляючи заходи з підвищення ефективності дивідендної політики банку слід брати до уваги, що наявність високоефективних інвестиційних проектів потребує капіталізації прибутку і, відповідно, зменшує розмір фонду дивідендних виплат, а реінвестування прибутку як внутрішнє джерело поповнення капіталу, – це найсприятливіша та порівняно дешева форма фінансування банку, котрий прагне розширити свою діяльність.

Список використаних джерел

1. Дивіденди: правова природа та порядок виплати [Електронний ресурс] // Інтерактивна бухгалтерія. – 2019. – Режим доступу до ресурсу : <https://interbuh.com.ua/ua/documents/ib/9196/32947>.
2. Офіційний сайт АТ КБ «Приватбанк» [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://privatbank.ua>.
3. Податок на прибуток. Дивіденди [Електронний ресурс] // Вісник. Офіційно про податки. – 2018. – Режим доступу до ресурсу: <http://www.visnuk.com.ua/uk/publication/100007659-dividendi>.

Тодорова А. В., ОПП Фінанси, банківська справа та страхування, спеціальність 072 Фінанси, банківська справа та страхування, СВО Бакалавр Науковий керівник – Глущенко Ю. А., к.е.н., доцент, доцент кафедри фінансів і кредиту

КРИЗА БАНКІВСЬКОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ ТА НАПРЯМИ ЇЇ ПОДОЛАННЯ

Відповідно до Закону України «Про банки та банківську діяльність»,

«..банківська система – це законодавчо визначена, чітко структурована сукупність фінансових посередників грошового ринку, які займаються банківською діяльністю» [1].

Умовою економічного розвитку як окремої держави, так і світової економіки загалом є стабільність банківської системи, як невід'ємної складової механізму розвитку економіки. Порушення фінансової стабільності банківської системи пов'язують з виникненням банківських криз. Банківська криза – це неспроможність банківської системи та її інститутів здійснювати свої головні функції з акумуляції та мобілізації грошових коштів, надання кредитів, проведення розрахунків та платежів в економіці країни.

Розглянемо основні причини банківської кризи в Україні [2]:

- зниження якості банківських активів;
- зростання процентних ставок;
- втрата довіри з боку вкладників, істотне падіння курсу національної валюти як наслідок скорочення грошових заощаджень із приватного сектору;
- високий рівень доларизації кредитів та депозитів;
- скорочення ресурсної бази банків;
- зниження ліквідності;
- збільшення обсягів неповернутих валютних кредитів;
- незбалансованість бази активів та пасивів банків, оскільки співвідношення кредитів та депозитів сягнуло пікового значення;
- недостатність величини власного та регулятивного капіталу банків, як наслідок погіршення якості кредитів та доформування резервів за активними операціями.

Найбільш традиційним проявом банківської кризи є масове вилучення вкладниками своїх грошових коштів при появі перших ознак проблем у діяльності банків. Оскільки банки не можуть існувати за умови необхідності в будь-який момент часу задовольнити вимоги всіх своїх клієнтів, така поведінка клієнтів ще більше ускладнює проблеми банківської системи під час кризи.

Розглянемо причини банківської кризи на основі банку – бази проходження практики.

Незважаючи на динамічне зростання сектора банківської сфери, Національний банк України зафіксував серйозні проблеми з рівнем достатності капіталу, кредитним портфелем, виконанням нормативів з боку установи. Після проведення стрес-тестування банку став зрозумілий масштаб проблем, який погрожував стійкості всієї банківської системи України.

Щоб вирішити всі проблеми та забезпечити збереження фінансової стійкості вітчизняних банків, на наш погляд, необхідно об'єднати зусилля всіх гілок влади і розробити заходи, які були б спрямовані на вихід України з політичної та економічної кризи.

Для подолання банківської кризи, можна запропонувати ряд антикризових заходів, а саме [3]:

- подальше підвищення рівня капіталізації банків і забезпечення їх надійними джерелами ресурсів, збалансованими за обсягами, ціною і термінами, з метою постійної підтримки достатнього рівня ліквідності та стабільного

функціонування;

- розширення спектра якості та конкурентоспроможності банківських послуг (оптимізація структури банківської системи на основі поєднання діяльності великих банків із розгалуженою мережею філій, регіональних, кооперативних і спеціалізованих банків, що дозволить наблизити повноцінні банківські офіси до клієнтів і споживачів банківських послуг);

- забезпечення діяльності банків відповідно до міжнародних стандартів корпоративного управління;

- розвиток систем ризик-менеджменту та вдосконалення управління ризиками;

- підвищення рівня забезпечення захисту прав кредиторів і вкладників банків;

- збільшити обсяг рефінансування комерційних банків Національним банком України за рахунок розширення обсягів кредитування під заставу цінних паперів;

- запровадження нових програм кредитування та створення спеціальних фондів.

В контексті визначення критеріїв удосконалення антикризової політики банківського сектору України необхідним є розроблення та впровадження в діяльність комплексна антикризова стратегія економічної безпеки банківської діяльності.

Дана стратегія повинна включати сукупність заходів та механізмів забезпечення безпеки, системи управління ризиками та нейтралізації виявлених загроз як у банківській системі загалом, так і в окремих банках. Оскільки такі загрози створюють потенційну небезпеку не лише для самих банків, але й для їх клієнтів, що в кінцевому рахунку може впливати на економічну, а потім і національну безпеку держави.

Важливо, не лише фіксувати загрози, що вже виникли, але й виявляти та діагностувати найбільш ймовірні загрози, що можуть з'явитися в майбутньому.

З метою досягнення цілей антикризової стратегії необхідним є координація Національного банку, уряду, органів фінансового регулювання та нагляду, Фонду гарантування вкладів, інших відповідальних державних органів, а також координації дій їх структурних підрозділів.

Таким чином, зазначені дії у сукупності дають можливість підтримати ліквідність та платоспроможність банківських установ, підвищити довіру населення до банківської системи, мінімізувати прояви кризових явищ та сформувати основу для подальшого сталого розвитку.

Список використаних джерел

1. Закон України «Про банки і банківську діяльність» від 01.01.2019 р. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.zakon.rada.gov.ua>.

2. Пацера М. Світова фінансова криза та її наслідки для банківської системи України // Вісник НБУ. – 2017. – № 1. – С. 28–33.

3. Офіційний сайт Національного банку України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.bank.gov.ua.